

การศึกษารายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ของจังหวัดกำแพงเพชร

นางสาวอังฉรา ทองพันชั่ง

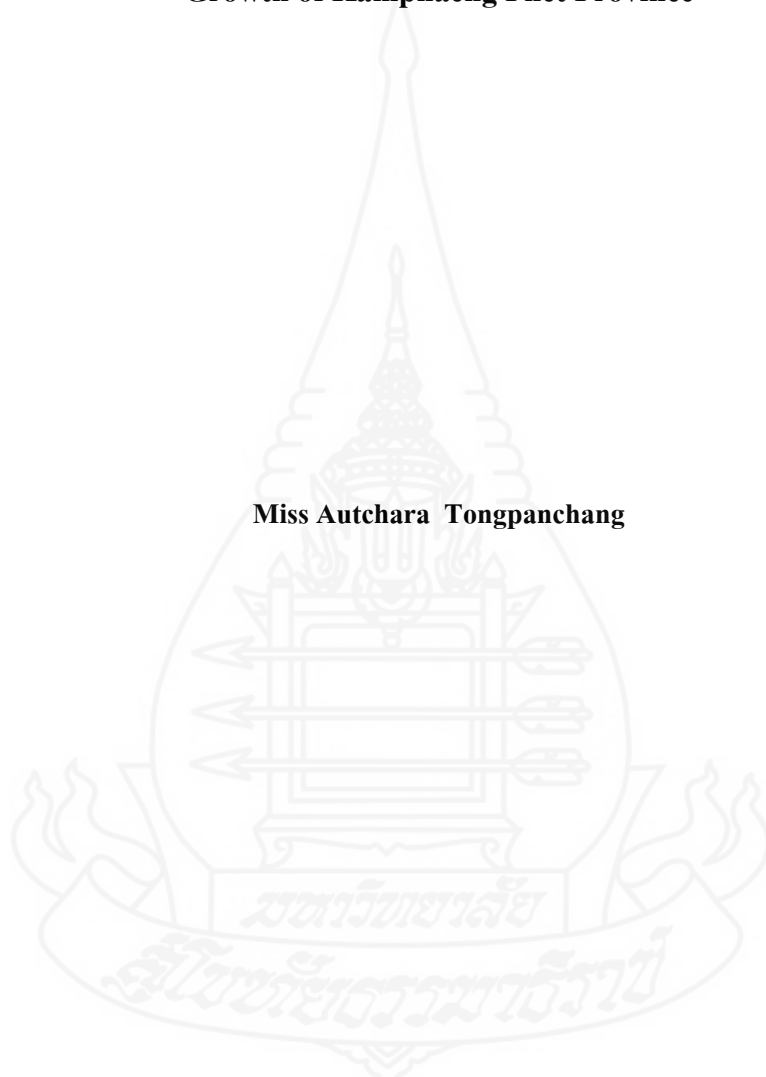

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2557

**A Study of Government Expenditures and Other Factors Affecting the Economic
Growth of Kamphaeng Phet Province**

Miss Autchara Tongpanchang

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics in Business Economics

School of Economics

Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษารายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร
ชื่อและนามสกุล นางสาวอังฉรา ทองพันชั่ง
วิชาเอก เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ มาลัยวรรณ

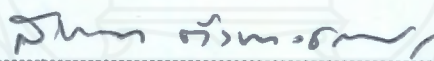
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

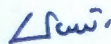
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ มาลัยวรรณ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา ตั้งทางธรรม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะศิริ เรืองศรีมัน)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษารายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ศึกษา นางสาวอัจฉรา ทองพันชั่ง **รหัสนักศึกษา** 2556001705 **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ มาลัยวรรณ **ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของรายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาและวิเคราะห์เชิงปริมาณในรูปแบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรกับรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน การลงทุนภาคเอกชน และการบริโภคภาคครัวเรือน โดยใช้ข้อมูลทศนิยมแบบอนุกรมเวลารายไตรมาสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2554 ประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

ผลการศึกษาพบว่า 1) การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรขึ้นอยู่กับสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม สาขาเหมืองแร่ สาขาเกษตรกรรม สาขาการขนส่ง ขยายปลีก และสาขาการศึกษา ตามลำดับ และ 2) ภาครัฐมีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนและรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค เพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น 3.856 และ 2.487 หน่วย สำหรับปัจจัยด้านการลงทุนภาคเอกชน และการบริโภคภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 หน่วยจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น 5.892 และ 4.743 หน่วยตามลำดับ ดังนั้นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดมากที่สุด คือ การลงทุนภาคเอกชน รองลงมา คือ การบริโภคภาคครัวเรือน รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน และรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค ตามลำดับ

คำสำคัญ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด บทบาทรายจ่ายภาครัฐ ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจ

Independent Study title: A Study of Government Expenditures and Other Factors Affecting the Economic Growth of Kamphaeng Phet Province

Author: Miss Autchara Tongpanchang; **ID:** 2556001705;

Degree: Master of Economics;

Independent Study advisor: Raweewan Malaiwan, Associate Professor;

Academic year: 2014

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the general economic situations of Kamphaeng Phet province; and 2) to study a relationship between the government expenditure and other factors affecting the economic growth of Kamphaeng Phet province.

The study used both descriptive and quantitative analysis. The multiple regression models were used to analyze the relationship between Gross Provincial Product (GPP) of Kamphaeng Phet province and government consumption expenditure, government investment expenditure, private investment and consumption of households. Secondary data consisting of quarterly time series data during 2002-2011 were used to estimate parameters by the method of ordinary least squares.

The results of this study showed that 1) the economic growth of Kamphaeng Phet province was based on major manufacturing sectors such as industrial sector, mining sector, agricultural sector, wholesale and retail trade sectors and educational sector respectively; and 2) the government sector had a vital role in the economic growth, i.e., an increase in one unit of government investment expenditure and government consumption expenditure resulted in an increase in 3.856 and 2.487 units of GPP. Also an increase in one unit of private investment and household consumption resulted in an increase in 5.892 and 4.743 units of GPP respectively. Therefore, the most important economic factors affecting the economic growth of the province are private investment, household consumption, government investment expenditure and government consumption expenditure respectively.

Keywords: Gross Provincial Product, The role of government expenditure, Factors affecting economic growth

กิตติกรรมประกาศ

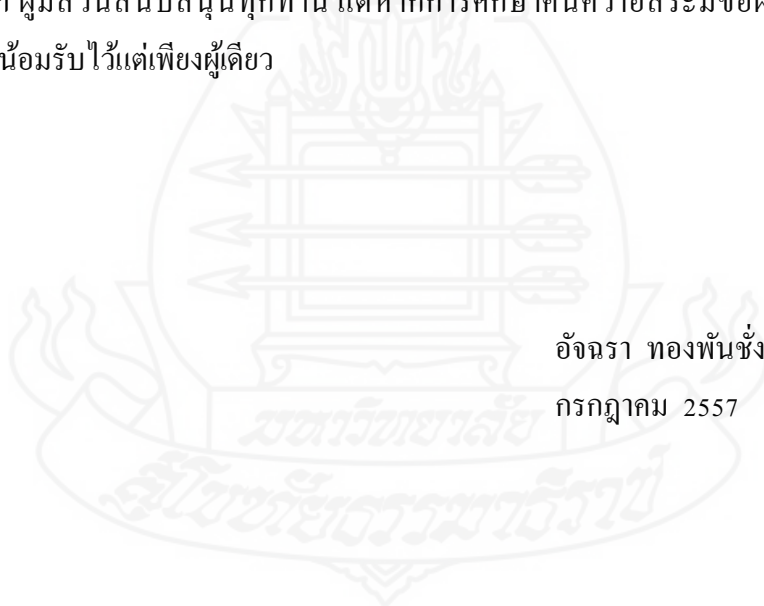
การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ มาลัยวรรณ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ตังทางธรรม เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาให้ความรู้ ชี้แนะแนวทางและให้คำปรึกษา ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ และขอคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ นักวิชาการของส่วนราชการด้านเศรษฐกิจของ จังหวัดกำแพงเพชรทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นประโยชน์กับการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สนใจได้ไม่มากนักน้อย ประโยชน์ใด ๆ ที่จะได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอขอบใจแก่ ผู้มีส่วนสนับสนุนทุกท่าน แต่หากการศึกษาค้นคว้าอิสระมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้ศึกษาขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

อังฉรา ทองพันชั่ง

กรกฎาคม 2557

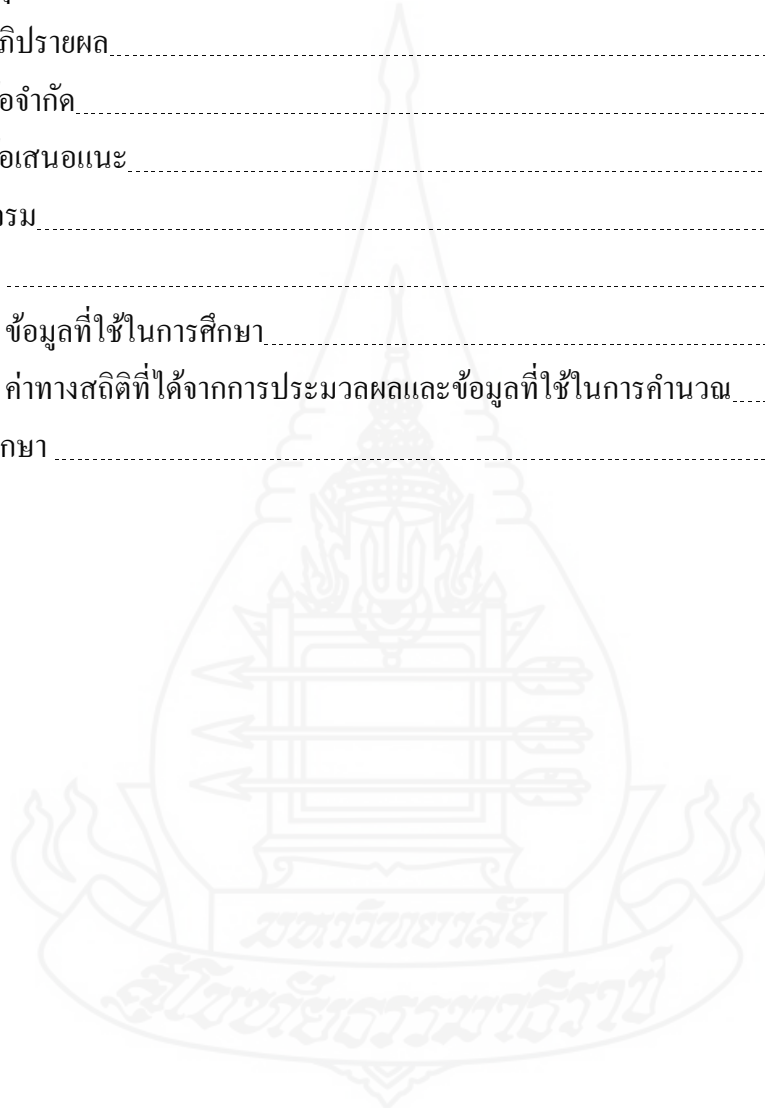

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
สมมติฐานการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทด้านการคลังของรัฐบาลกับการพัฒนาเศรษฐกิจ	7
ทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้นโยบายการคลังเพื่อบรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ	15
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	39
การเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 4 สภาพทางเศรษฐกิจทั่วไปของจังหวัดกำแพงเพชร	45
ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดกำแพงเพชร	45
สภาพทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร	49
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผลการศึกษา.....	69
อภิปรายผล.....	72
ข้อจำกัด.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	79
ก ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	80
ข ค่าทางสถิติที่ได้จากการประมวลผลและข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณ.....	91
ประวัติผู้ศึกษา.....	94

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	การเบิกจ่ายเงินงบประมาณของจังหวัดกำแพงเพชรช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2554..... 3
ตารางที่ 2.1	เปรียบเทียบการคำนวณรายได้ประชาชาติ ด้านรายได้ ผลผลิต และรายจ่าย..... 20
ตารางที่ 3.1	วิธีการจัดเก็บ และรวบรวมข้อมูล..... 40
ตารางที่ 5.1	รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร (บาท/คน/ปี)..... 62
ตารางที่ 5.2	โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายจังหวัดกำแพงเพชร ปี พ.ศ. 2550 – 2554..... 64
ตารางที่ 5.3	การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ของจังหวัดกำแพงเพชร..... 68

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 การไหลเวียนของผลผลิต รายได้ และรายจ่ายระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค.....	16
ภาพที่ 2.2 การเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติที่เกิดจากการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐบาล.....	22
ภาพที่ 4.1 แผนที่จังหวัดกำแพงเพชร	47
ภาพที่ 4.2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร ปี พ.ศ. 2545 – 2554.....	49
ภาพที่ 4.3 สัดส่วนโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร	50
ภาพที่ 4.4 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร	51
ภาพที่ 4.5 รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรจังหวัดกำแพงเพชร ปี พ.ศ. 2545-2554.....	52
ภาพที่ 4.6 ข้อมูลการใช้จ่ายเงินงบประมาณประเภทรายจ่ายเพื่อการบริโภค ปี 2545 – 2554... ..	58
ภาพที่ 4.7 ข้อมูลการใช้จ่ายเงินงบประมาณประเภทรายจ่ายเพื่อการลงทุนปี 2545 - 2554.....	59
ภาพที่ 4.8 การลงทุนภาคเอกชนจังหวัดกำแพงเพชรปี 2545 - 2554.....	60
ภาพที่ 4.9 การบริโภคภาคครัวเรือนจังหวัดกำแพงเพชรปี 2545 – 2554.....	61

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นบทบาทสำคัญของภาครัฐ โดยใช้นโยบายการคลังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารนโยบายเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการจ้างงาน ในการผลิตสินค้าและบริการ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่นำไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับมาโดยตลอด ซึ่งการดำเนินนโยบายการคลังจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐต้องตระหนักถึงความสามารถในการหารายได้และความมีประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินงบประมาณของรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

การบริหารราชการภาครัฐจึงได้มีนโยบายในการปฏิรูประบบราชการ โดยการปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างส่วนราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุดต่อการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน สำหรับในระดับจังหวัดได้เน้นใช้รูปแบบการบริหารงาน แบบบูรณาการเพื่อการพัฒนาซึ่งมีแนวทางสำคัญ คือ การกระจายอำนาจลงสู่ระดับจังหวัด และปรับให้จังหวัดมีฐานะเสมือนหน่วยธุรกิจเชิงยุทธศาสตร์ตลอดจนปรับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้เป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัดที่สามารถบังคับบัญชา สั่งการหัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ได้อย่างเบ็ดเสร็จโดยตรง ซึ่งได้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติหลายประการที่สำคัญประการหนึ่ง คือการกำหนดให้จังหวัดจะต้องจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เพื่อใช้เป็นแผนเชิงกลยุทธ์ชี้นำทิศทางการพัฒนาจังหวัดเป็นเครื่องมือในการกำหนดแผนงานโครงการและงบประมาณ ในลักษณะการบูรณาการร่วมกัน เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดหนึ่งที่นำยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดมาใช้ในการวางแผนงานด้านต่าง ๆ โดยมุ่งหวังให้จังหวัดมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งเครื่องมือที่นิยมใช้วัดระดับความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจระดับจังหวัด คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) เป็นข้อมูลรายได้ประชาชาติที่จำแนกเป็นรายพื้นที่ในขอบเขตของจังหวัด และเป็นข้อมูลรายได้ที่สามารถอธิบายภาพรวมเศรษฐกิจของจังหวัดได้

เนื่องจากการประมวลภาพรวมรายได้ที่มาจากกิจกรรมการผลิตทั้งหมดที่ดำเนินการอยู่ในพื้นที่ของจังหวัด โดยมีพื้นฐานแนวความคิดของการคำนวณเช่นเดียวกับการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระดับประเทศ ตัวเลข GDP เป็นเครื่องชี้ที่แสดงทั้งขนาด (volume) ของรายได้จากการผลิตของจังหวัดและสามารถใช้อธิบายทิศทางการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (economic growth) ในช่วงต่าง ๆ รวมทั้งสามารถแสดงโครงสร้างการผลิตที่มีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้น GDP จึงเป็นข้อมูลหลักที่สามารถใช้ในการติดตามภาวะเศรษฐกิจและการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนพัฒนาจังหวัด

การนำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัดกำแพงเพชร อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับจังหวัดที่วัดจากผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP) กับการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดตามตารางที่ 1.1 ช่วงระหว่างปี 2550 – 2554 พบว่า การใช้จ่ายเงินของหน่วยงานภาครัฐกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยในปี 2550 – 2551 จังหวัดกำแพงเพชรมีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.6 และ 8.9 สัมพันธ์กับงบประมาณการเบิกจ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 และ 1.8 ต่อมาในปี 2552 มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดลดลงในอัตราร้อยละ 5.6 สัมพันธ์กับงบประมาณการเบิกจ่ายลดลงร้อยละ 9.0 และในปี 2553 – 2554 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 6.0 และร้อยละ 15.0 สัมพันธ์กับงบประมาณการเบิกจ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.4 และ 24.2 สะท้อนให้เห็นว่าการใช้จ่ายเงินของภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการใช้นโยบายการคลังโดยการใช้จ่ายเงินงบประมาณระดับจังหวัดที่ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด โดยจะพิจารณาเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายงบประมาณกับค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร และส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์จังหวัด เพื่อเป็นตัวชี้วัดความสำคัญของการใช้จ่ายในแต่ละด้านเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณของจังหวัดและการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรต่อไป

ตารางที่ 1.1 การเบิกจ่ายเงินงบประมาณของจังหวัดกำแพงเพชรช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2554

ปี พ.ศ.	ผลิตภัณฑ์มวลรวม จังหวัด (ล้านบาท)	อัตราการ เจริญเติบโต เพิ่มขึ้น/ลดลง (ร้อยละ)	งบประมาณ การเบิกจ่ายเงิน (ล้านบาท)	งบประมาณการเบิก จ่ายเงินเพิ่มขึ้น/ ลดลง (ร้อยละ)
2550	68,219	6.6	6,438	3.2
2551	74,911	8.9	6,556	1.8
2552	70,930	-5.6	5,966	-9.0
2553	75,439	6.0	6,529	9.4
2554	88,786	15.0	8,110	24.2

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

2.1 ศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร

2.2 ศึกษาความสัมพันธ์ของรายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร

3. สมมติฐานการศึกษา

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภคของจังหวัดกำแพงเพชรกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเป็นไปในทิศทางเดียวกันเนื่องจากเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวกับการบริหารภายในองค์กร เงินเดือนของบุคลากรรัฐ หากสัดส่วนรายจ่ายประจำเพิ่มขึ้นจะทำให้การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคสูงขึ้น ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนของจังหวัดกำแพงเพชรกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนจะก่อให้เกิดรายได้และการสะสมทุนที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น หากสัดส่วนรายจ่ายลงทุนเพิ่มขึ้นจะทำให้ผลิตภัณฑ์ มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการลงทุนภาคเอกชนกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากการลงทุนภาคเอกชนเพิ่มสูงขึ้นจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคภาคครัวเรือนกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากการบริโภคภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น

4. ขอบเขตของการศึกษา

4.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา (time series) กำหนดขอบเขตการศึกษาเป็นรายไตรมาสระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2554

4.2 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลเกี่ยวกับรายจ่ายภาครัฐของจังหวัดกำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภคและรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน เพื่อศึกษาบทบาทการใช้จ่ายภาครัฐว่ามีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร

4.3 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร คือ การลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคของภาคครัวเรือน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาผลของบทบาทของรายจ่ายภาครัฐกับปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อประโยชน์ในการศึกษาได้ให้นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาดังนี้

5.1 การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรปีปัจจุบันเทียบกับปีก่อน ในการศึกษานี้ใช้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเป็นตัวแปรแสดงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร

5.2 รายจ่ายภาครัฐ (Government expenditure) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการเพื่อใช้ในการบริโภค ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการเพื่อใช้ในการลงทุนซึ่งจ่ายจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.3 รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค (Government consumption expenditure) หมายถึง รายจ่ายประจำจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ได้รับสิ่งตอบแทนเป็นบริการหรือสิ่งของที่มีใช้ทรัพย์สินประเภททุนซึ่งมีลักษณะการจ่ายตามกำหนดระยะเวลา เช่น เงินเดือนและค่าจ้างประจำ ค่าตอบแทนค่าเช่าทรัพย์สิน และค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น

5.4 รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน (Government investment expenditure) หมายถึง รายจ่ายลงทุนจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อจัดหาทรัพย์สินที่มีตัวตน เช่น ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร สิ่งก่อสร้าง รายจ่ายเพื่อปรับปรุงหรือซ่อมแซมทรัพย์สินถาวรที่มีอยู่เดิมให้สามารถยืดอายุการใช้งานหรือเพิ่มศักยภาพและมูลค่าทรัพย์สินและทรัพย์สินที่ไม่มีตัวตน เช่น สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า และสัมปทานอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับที่ดิน ตลอดจนรายจ่ายที่รัฐบาลอุดหนุนหรือโอนให้โดยผู้รับไม่ต้องจ่ายคืน เป็นต้น

5.5 การลงทุนภาคเอกชน (Private investment) หมายถึง การลงทุนเพื่อการผลิตหรือการลงทุนโดยตรง ได้แก่ การนำปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น เครื่องจักร โรงงาน สำนักงาน แรงงานมาประกอบกิจการเพื่อการผลิตสินค้าและบริการเป็นการหารายได้และกำไร

5.6 การบริโภคภาคครัวเรือน (Household consumption) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ ของครัวเรือนผ่านตลาดผลผลิต ได้แก่ สินค้าและบริการขั้นสุดท้ายต่าง ๆ ที่บุคคลและสถาบันที่ไม่หวังกำไรซื้อไปบริโภคแบ่งเป็นการบริโภคสินค้าและบริการแบบไม่ถาวร เช่น อาหาร เสื้อผ้า ความบันเทิง เป็นต้น กับการบริโภคแบบถาวร เช่น โทรทัศน์ รถยนต์ ตู้เย็น เป็นต้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 6.1 ทำให้ทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจทั่วไปของจังหวัดกำแพงเพชร
- 6.2 ทำให้ทราบถึงบทบาทของรายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร
- 6.3 สามารถนำผลการศึกษาที่ได้เสนอแนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรให้เป็นอย่างดีเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องการศึกษา rayจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร มีแนวคิด ทฤษฎี และการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำแนกออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทด้านการคลังของรัฐบาลกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 2 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการใช้นโยบายการคลังเพื่อบรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ส่วนที่ 3 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทด้านการคลังของรัฐบาลกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

1.1 บทบาทของนโยบายการคลัง

นโยบายการคลัง (fiscal policy) (อ้างจากพอฟันซ์ อุทยานนท์ 2553 :9-46) หมายถึง การดำเนินการของรัฐบาลที่ครอบคลุมในเรื่องรายจ่าย รายได้จากภาษีอากรและไม่ใช่ภาษีอากร หนี้สาธารณะ รวมทั้งมาตรการทางด้านเงิน โอนทั้งหลาย การเปลี่ยนแปลงนโยบายการคลัง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรายจ่ายและภาษีนั้นจะส่งผลกระทบต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคคือ การเปลี่ยนแปลงต่ออุปสงค์มวลรวม เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลสามารถดำเนินนโยบายการคลังเพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจได้หลายเป้าหมายด้วยกันทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค ซึ่งบทบาทของรัฐบาลในทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ การใช้นโยบายการคลังเพื่อบรรลุถึงเป้าหมายทางเศรษฐกิจ 4 ประการคือ

1.1.1 เป้าหมายประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรระหว่างภาคเอกชนและภาครัฐบาลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บทบาทของรัฐบาลที่สำคัญคือ การผลิตสินค้าและบริการสินค้าสาธารณะ (public goods) หรือสินค้าของสังคม (social goods) เพื่อก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรทั้งหมดของระบบเศรษฐกิจ โดยจัดสรรทรัพยากรทั้งหมดในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สังคมได้รับประโยชน์สูงสุด เนื่องจากระบบเศรษฐกิจเสรีหรือระบบตลาดในบางกรณีกลไกราคาไม่สามารถทำหน้าที่ในการจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือที่เรียกว่าเกิดความล้มเหลวของตลาด (market failure) เช่น ในกรณีของการป้องกันประเทศ การจัดการศึกษา กิจกรรม

สวัสดิการสังคมต่างๆ ซึ่งมีผลให้เอกชนไม่สามารถทำการผลิตสินค้าหรือบริการได้ หรือหากผลิตได้ก็จะมีน้อยกว่าความต้องการของสังคมจากปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ทุกประเทศต้องเผชิญคือ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทำอย่างไร การจัดการทรัพยากรระหว่างภาคเอกชนกับภาครัฐบาลจึงจะมีประสิทธิภาพสูงสุด และสนองตอบความต้องการของสังคมได้ทั่วถึง ดังนั้นหากรัฐบาลใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการสาธารณะมากเกินไป ย่อมมีผลให้ทรัพยากรที่เหลือเพื่อผลิตสินค้าและบริการของภาคเอกชนมีน้อยเกินไป ดังนั้นรัฐบาลจะต้องตัดสินใจในการจัดหาและใช้ทรัพยากร โดยเฉพาะการผ่านนโยบายงบประมาณ หรือนโยบายการคลัง เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดสรรทรัพยากร และให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้จ่ายภาครัฐบาลและภาคเอกชน

1.1.2 เป้าหมายการกระจายรายได้ได้อย่างเป็นธรรม ในการส่งเสริมการกระจายรายได้ให้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นระหว่างภูมิภาคและระหว่างกลุ่มผู้มีรายได้ต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจเสรีที่เน้นประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรเป็นหลักอาจจะสร้างความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งปัญหาการกระจายรายได้เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ความไม่เท่าเทียมกันของผลิตภาพการผลิตระหว่างบุคคล ระหว่างภาคเศรษฐกิจ ความไม่เท่าเทียมกันของทรัพยากรที่แต่ละบุคคลมีอยู่ (factor endowments) ความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากรที่แตกต่างกันระหว่างบุคคล การผูกขาดในระบบเศรษฐกิจ ฯลฯ รัฐบาลมีหน้าที่ในการสร้างความเท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเท่าเทียมกันของรายได้ให้มากยิ่งขึ้นโดยผ่านการใช้นโยบายการคลังทั้งในแง่รายรับและรายจ่าย รัฐบาลจะต้องทราบว่ากลุ่มคนใดควรจะได้รับประโยชน์จากการใช้จ่ายของรัฐ ในขณะที่เดียวกันในแง่ของการหารายได้ รัฐบาล ควรพิจารณากลุ่มเป้าหมายใดควรจะได้รับการละเว้นในการเสียภาษีเป็นเท่าใด โดยเครื่องมือการจัดเก็บภาษีอากรที่ใช้ในการส่งเสริมการกระจายรายได้ที่สำคัญคือ การเก็บภาษีอัตราก้าวหน้าเพื่อให้ผู้มีรายได้มากเสียภาษีมากกว่าผู้มีรายได้น้อยซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

1.1.3 เป้าหมายการเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลสามารถใช้เครื่องมือทางการคลังเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนมีการออมในระดับสูงเพื่อให้มีแหล่งทุนเพื่อใช้สำหรับการลงทุนหรือการสะสมทุน (capital formation) ในระบบเศรษฐกิจนั่นเอง ขณะเดียวกัน รัฐบาลสามารถใช้นโยบายภาษี เช่น การลดภาษีเงินฝาก เพื่อสนับสนุนประชาชนในการออมรวมทั้งลดภาษี เช่น วัตถุดิบ เครื่องจักร เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนได้ขยายการลงทุนเพิ่มขึ้นรวมทั้งใช้นโยบายรายจ่ายเพื่อเพิ่มรายจ่ายของภาครัฐ โดยเฉพาะการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เพื่อก่อให้เกิดการลงทุนของประเทศและภาคเอกชนเพื่อให้เกิดการจ้างงาน การสร้างรายได้ และเกิดการเจริญเติบโตของประเทศตามมา

1.1.4 เป้าหมายการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รัฐบาลสามารถใช้นโยบายการคลังโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก โดยเสถียรภาพภายในประเทศ ได้แก่ การพยายามที่จะรักษาเป้าหมายเพื่อให้เศรษฐกิจมีระดับการจ้างงานที่สูง และอัตราเงินเฟ้อในระดับต่ำ ส่วนเสถียรภาพภายนอกประเทศ ได้แก่ การรักษาระดับความสมดุลของบัญชีดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ เหตุที่ต้องอาศัยนโยบายการคลังช่วยในการบรรลุถึงการมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจนั้น เนื่องจากหากปล่อยให้เศรษฐกิจดำเนินไปโดยเสรี ไม่ได้เป็นหลักประกันว่าเศรษฐกิจจะบรรลุถึงเสถียรภาพทางเศรษฐกิจโดยอัตโนมัติ เช่น ทั้งระดับการจ้างงานเต็มทีและระดับเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำหรือมีเสถียรภาพพร้อมๆ กัน เพราะอาจเป็นไปได้ที่ระบบเศรษฐกิจต้องเผชิญกับความผันผวนทางเศรษฐกิจ คือ ความผันผวนด้านราคาและ/หรือระดับเงินเฟ้ออยู่ในระดับสูง รวมทั้งอัตราการว่างงานอยู่ในระดับสูงซึ่งอาจจะเกิดขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือเกิดขึ้นพร้อมๆ กันได้ นโยบายการคลังจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอุปสงค์มวลรวม และระดับอุปทานมวลรวม ให้เกิดความสมดุลในระดับที่เหมาะสม

1.2 เครื่องมือของนโยบายการคลัง

เครื่องมือของนโยบายการคลัง ประกอบด้วย งบประมาณรายจ่าย งบประมาณรายรับ และหนี้สาธารณะมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 รายจ่ายของรัฐบาลสามารถจำแนกเป็นค่าใช้จ่ายทางเศรษฐศาสตร์เป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

- 1) ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการเพื่อใช้ในการบริโภค (government consumption) ในปัจจุบันประกอบไปด้วยค่าใช้จ่ายประจำ เช่น ค่าจ้างและเงินเดือน ดอกเบี้ย เป็นต้น
- 2) ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการโดยเฉพาะการลงทุน (government investment) มีความประสงค์เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในอนาคต เช่น ค่าใช้จ่ายในการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ และค่าใช้จ่ายในการลงทุนด้านการวิจัย
- 3) ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการซึ่งไม่นับเป็นการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการ หากแต่เป็นเพียงโอนเงินเท่านั้น เช่น เงินประกันสังคมหรือสวัสดิการการว่างงาน เป็นต้น

การใช้จ่ายของรัฐบาล 2 ประเภทแรกข้างต้น คือ การบริโภคของรัฐบาล (government consumption) และการลงทุนของรัฐบาล (government investment) เป็นองค์ประกอบสำคัญของค่าใช้จ่ายของรัฐบาลใน GDP นั้นเอง

1.2.2 รายรับของรัฐบาล (government revenue) สามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ รายได้จากการเก็บภาษีอากร (tax revenue) และรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร (non tax revenue) รายได้จากภาษีอากร เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต เป็นต้น ส่วนรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร ได้แก่ รายได้จากรัฐพาณิชย์ รายได้จากค่าธรรมเนียมประเภทต่างๆ รายได้จากการขายหลักทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น รายได้ของรัฐบาลส่วนใหญ่ของประเทศต่างๆ มาจากการเก็บภาษีอากร ในกรณีของประเทศไทยรายได้จากภาษีคิดเป็นประมาณร้อยละ 80 ของรายรับทั้งหมดภาษีสามารถจำแนกได้เป็นภาษีทางตรง (direct tax) และภาษีทางอ้อม (indirect tax)

1.2.3 หนี้สาธารณะ (Public Debt) หมายถึง ข้อผูกพันของรัฐบาลซึ่งเกิดจากการกู้ยืมโดยตรง และการค้าประกันเงินกู้โดยรัฐบาล รวมทั้งเงินปริวรรตที่รัฐบาลรับรอง โดยรัฐบาลจะก่อหนี้สาธารณะเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณขาดดุลหรือเพื่อการแก้ปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นหรือเป็นการกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในกรณีที่ไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ เช่น เกิดภัยธรรมชาติ การเข้าร่วมสงคราม เป็นต้น โดยการก่อหนี้สาธารณะนั้นอาจจะมีทั้งผลดีและผลเสียต่อประเทศ กล่าวคือ การก่อหนี้จะทำให้ประเทศสามารถนำเงินมาใช้จ่ายได้ตามความต้องการและความจำเป็นที่เกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจบางประการไม่สามารถปล่อยไว้ได้ในระยะยาว หรืออาจจะมี ความจำเป็นต้องดำเนินการในโครงการขนาดใหญ่เพื่อการพัฒนาประเทศ แต่ผลที่ตามมาก็คือ ประเทศจะต้องมีภาระในการชำระหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นซึ่งจะต้องนำผลผลิตที่สร้างขึ้นในอนาคตบางส่วนชำระหนี้คืนไป ทำให้ขาดโอกาสในการนำรายได้ที่เกิดขึ้นในอนาคตไปใช้ในการบริหารหรือการพัฒนาประเทศ อย่างเต็มที่ นอกจากนี้การก่อหนี้สาธารณะในบางครั้งยังถือว่าเป็นการผลักภาระให้คนรุ่นต่อไปอีกด้วย โดยการก่อหนี้สาธารณะนั้นอาจแบ่งตามแหล่งที่มาของเงินกู้ได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

หนี้ภายในประเทศ หมายถึง หนี้สินและข้อผูกพันในประเทศของรัฐบาลทั้งที่เป็นตัวเงิน พันธบัตร ตั๋วสัญญาใช้เงิน และการค้าประกันเงินกู้ของรัฐวิสาหกิจ

หนี้ต่างประเทศ หมายถึง หนี้สินและข้อผูกพันในต่างประเทศของรัฐบาล จำแนกเป็นการกู้โดยตรงของรัฐบาล และการค้าประกันเงินกู้ของรัฐวิสาหกิจ

1.3 ประเภทของนโยบายการคลัง

นโยบายการคลังสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1.3.1 นโยบายการคลังจำแนกตามลักษณะการทำงาน สามารถจำแนกเป็นนโยบายการคลังแบบอัตโนมัติ (automatic stabilizer หรือ non – discretionary fiscal policy หรือ built – in stabilizer) และนโยบายการคลังแบบตั้งใจ (discretionary fiscal policy)

1) นโยบายการคลังแบบอัตโนมัติ (automatic stabilizers) หมายถึง นโยบายการคลังที่สามารถที่จะใช้เพื่อปรับตัวเพื่อให้เกิดความมีเสถียรภาพหรือความผันผวนในระบบเศรษฐกิจนั้น ซึ่งการเก็บภาษีหรือรายจ่ายของรัฐบาลสามารถช่วยให้เกิดการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นได้เองโดยอัตโนมัติเมื่อระบบเศรษฐกิจขยายตัวหรือหดตัว คุณสมบัติอันนี้คือสิ่งที่เรียกว่า “automatic” หรือ “built – in – stability”

ภาษีเงินได้ส่วนบุคคล ซึ่งจัดว่าเป็นภาษีในอัตราก้าวหน้า (progressive tax) นับว่าเป็นนโยบายการคลังแบบอัตโนมัติ (automatic stabilizers) ที่สำคัญที่รัฐบาลเลือกใช้เพื่อสร้างเสถียรภาพในระบบเศรษฐกิจ เช่น ในยามที่เศรษฐกิจตกต่ำหรือรายได้ประชาชาติลดลง ผู้มีรายได้ต่อปีซึ่งอยู่ในระดับต่ำย่อมมีอยู่เป็นจำนวนมากที่อยู่ในข่ายที่ไม่ต้องเสียภาษีหรือเป็นผู้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีนั่นเอง ดังนั้นฐานภาษี (tax base) ของรัฐบาลจึงต่ำลง รายได้ภาษีที่รัฐบาลเก็บได้จึงลดลงมากกว่าการลดลงของรายได้ (เมื่อเทียบกับภาษีอื่นๆ ที่มีอัตราก้าวหน้าคงที่หรือถอยหลัง) มีผลให้รายได้ของประชาชนที่จะสามารถนำไปใช้จ่ายใช้สอยไม่ลดลงมากเกินไป ส่งผลให้เศรษฐกิจไม่ตกต่ำหรือหดตัวมากเกินไป และในทางตรงกันข้ามหากเศรษฐกิจรุ่งเรืองบุคคลมีงานทำและรายได้เพิ่มขึ้น ผู้มีรายได้จำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะผู้มีรายได้ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีก็จะมียาได้ที่จะต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้นด้วย และยังมีรายได้สูงขึ้นเท่าใด สัดส่วนการเสียภาษีเงินได้ย่อมสูงขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้จากภาษีของรัฐบาลเพิ่มขึ้นมากกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ ทำให้รายได้ที่สามารถจะนำไปใช้จ่ายใช้สอยได้ไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร ส่งผลให้ไม่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจมากกว่าที่ควรจะเป็น

นอกจากภาษีเงินได้ส่วนบุคคลแล้ว ยังมีเงินประกันการว่างงาน (unemployment insurance) ก็เป็น automatic stabilizers ในกรณีของเงินประกันการว่างงานนั้น ในยามที่เศรษฐกิจขยายตัวรายได้ของคนงานอยู่ในระดับสูง รัฐบาลจะเก็บเงินประกันการว่างงานได้มากขึ้น ซึ่งเป็นการโอนทรัพยากรจากภาคเอกชนนั่นเอง ส่งผลให้รายได้ของภาคเอกชนลดลงการใช้สอยในระบบเศรษฐกิจไม่เพิ่มเท่าที่ควร ในยามที่เศรษฐกิจตกต่ำและมีคนว่างงานจำนวนมาก รัฐบาลสามารถช่วยไม่ให้เศรษฐกิจตกต่ำมากขึ้นและประชาชนให้มีรายได้จำนวนหนึ่ง โดยจ่ายเงินประกันจำนวนหนึ่ง เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ มีผลให้ประชาชนมีอำนาจใช้จ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้นอาจจะช่วยไม่ให้เกิดการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจลดลงมากกว่าที่ควรจะเป็นนั่นเอง นอกจากนี้เงินโอนหรือเงินช่วยเหลืออื่นๆ เช่น เงินช่วยเหลือกลุ่มคนผู้มีรายได้น้อย ก็เป็น automatic stabilizers ด้วยการจ่ายเงินโอนและเงินช่วยเหลือเหล่านี้ มักจะแปรผันตรงกันข้ามกับรายได้ คือ หากรายได้เพิ่มขึ้นค่าใช้จ่ายประเภทนี้ลดลง ซึ่งมีผลให้การเปลี่ยนแปลงของรายได้โดยเฉพาะรายได้ที่สามารถใช้จ่าย

ใช้สอยได้ไม่เปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันและรวดเร็ว นั่นเอง ซึ่งก็เป็นเครื่องมือที่ช่วยไม่ให้เกิดการขยายตัวหรือหดตัวของระบบเศรษฐกิจมากเกินไป

2) นโยบายการคลังแบบตั้งใจ (discretionary fiscal policy) เป็นนโยบายการคลังอีกประเภทหนึ่งที่ช่วยรัฐบาลแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เพราะการแก้ปัญหาโดยใช้นโยบายการคลังแบบอัตโนมัติไม่ได้ผล ซึ่งอาจส่งผลให้เศรษฐกิจประสบกับปัญหาการว่างงาน เศรษฐกิจตกต่ำ หรือเงินเฟ้อในระดับสูงมาก และเกิดขึ้นเป็นเวลานาน รัฐบาลจะใช้นโยบายแบบตั้งใจ ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการคลังสำคัญอันหนึ่งของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจนั่นเอง เครื่องมือ นโยบายการคลังแบบตั้งใจที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี การเปลี่ยนแปลงระดับงบประมาณรายจ่าย และการเปลี่ยนแปลงทั้งงบประมาณรายจ่ายและอัตราภาษี หรือทางที่รัฐบาลเข้ามามีบทบาทในทางเศรษฐกิจมากขึ้น เช่น ในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ โดยรัฐบาลเพิ่มการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายในการสร้างถนนหนทางหรือโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเพื่อก่อให้เกิดการกระตุ้นการใช้จ่ายในเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดรายได้และการจ้างงานเพิ่มขึ้นนั่นเอง

1.3.2 นโยบายจำแนกตามลักษณะปัญหาทางเศรษฐกิจที่ต้องแก้ไข สามารถจำแนกได้เป็น นโยบายการคลังแบบขยายตัว (expansion fiscal policy) และนโยบายการคลังแบบหดตัว (contractionary fiscal policy)

1) นโยบายการคลังแบบขยายตัว หมายถึง นโยบายการคลังที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขึ้นรายจ่ายของรัฐบาล เพื่อให้มีการจัดจ้างงบประมาณแบบขาดดุล หรือมีการเพิ่มขึ้นการใช้จ่าย “สุทธิ” ของงบประมาณรายจ่ายในระบบเศรษฐกิจนั่นเอง งบประมาณขาดดุลแสดงถึงการที่รัฐบาลใช้จ่ายมากกว่ารายรับ ($G > T$) ซึ่งรัฐบาลสามารถทำได้โดย

- (1) เพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาลโดยเก็บภาษีเท่าเดิม
- (2) การใช้จ่ายของรัฐบาลเท่าเดิมโดยเก็บภาษีลดลง
- (3) ลดการใช้จ่ายของรัฐบาลและลดภาษีลง แต่ลดภาษีลงมากกว่า

การลดลงของรายจ่ายของรัฐบาล

(4) เพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาลและภาษีขึ้น แต่การเพิ่มของการใช้จ่ายมากกว่าการเพิ่มของภาษี

รัฐบาลมักจะเลือกใช้การดำเนินนโยบายการคลังแบบขยายตัวโดยผ่านงบประมาณแบบขาดดุล โดยเฉพาะในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ เพราะการใช้จ่ายของรัฐบาลย่อมมีผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นในรายได้และการจ้างงาน ซึ่งในทัศนะของเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์ เห็นว่า การใช้

จ่ายงบประมาณแบบขาดดุลนั้นจะก่อให้เกิดประสิทธิผลในการกระตุ้นอุปสงค์มวลรวม (aggregate demand) โดยผ่านการทำงานของตัวทวีคูณ (multiplier) โดยที่รายได้หรือผลผลิตจะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับขนาดของ ตัวทวีคูณ ซึ่งเป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่าหากมีการใช้จ่ายในระบบเศรษฐกิจ เช่น การลงทุนของเอกชนหรือการ ใช้จ่ายของรัฐบาลหนึ่งหน่วยแล้วรายได้ประชาชาติจะเพิ่มขึ้นเป็นกี่เท่านั่นเอง โดยที่ค่าตัวทวีคูณจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค หรือค่า MPC นั่นเอง หากค่า MPC มีค่าสูง แสดงว่า ค่าตัวทวีคูณมีค่าเพิ่มสูงขึ้นด้วย หากรัฐบาลเลือกใช้นโยบายขาดดุลงบประมาณในช่วงเศรษฐกิจที่มีการจ้างงานเต็มที่ (full employment) หรือเป็นช่วงที่ปัจจัยการผลิตทำงานเต็มที่อยู่แล้ว ทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจจะทำให้รายได้ประชาชาติที่แท้จริงไม่เพิ่มขึ้นหรือเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

แม้การขาดดุลงบประมาณสามารถเกิดขึ้นได้ 4 แนวทาง ดังได้กล่าวมาแล้ว ผลที่มีต่อระบบเศรษฐกิจก็แตกต่างกัน กล่าวโดยทั่วไป รัฐบาลจะต้องระมัดระวังในการใช้นโยบายงบประมาณขาดดุลแบบต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะมีผลต่อการขาดดุลเรื้อรัง ซึ่งมีผลต่อหนี้สาธารณะ เพราะต้องกู้เงินจากแหล่งต่างๆ ตามมา นักเศรษฐศาสตร์บางคนเห็นว่า รัฐบาลไม่ควรใช้การเพิ่มภาษี (แม้ว่าจะมีการเพิ่มรายจ่ายของรัฐบาลสูงกว่าก็ตาม) (แนวทางที่ 4) เพราะการเพิ่มภาษีมียผลให้รายได้ของภาคเอกชนลดลง ซึ่งมีผลให้การบริโภคลดลง ตลอดจนแรงจูงใจในการทำงานลดลง ผลผลิตและรายได้ในระบบเศรษฐกิจตกต่ำ แม้ว่าในระยะแรกจะทำให้การเพิ่มขึ้นของการขาดดุลงบประมาณดังกล่าว อาจจะทำให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพในการจัดสรรงบประมาณ เพราะขนาดของรัฐบาลที่ใหญ่เกินไป ซึ่งมีผลทำให้การลงทุนของภาคเอกชนลดลง จากอัตราดอกเบี้ยที่สูงหรือผลจาก Crowding Out นั่นเอง นักเศรษฐศาสตร์ โดยเฉพาะกลุ่มเคนส์เซียนเห็นว่าการลดภาษีจะช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจฟื้นตัวจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำได้ ในระยะแรกแม้ว่าขนาดของการขาดดุลงบประมาณจะใหญ่ขึ้น แต่ทว่าเมื่อเศรษฐกิจขยายตัว รัฐบาลสามารถเก็บภาษีได้มากขึ้น ในที่สุดของการขาดดุลก็จะลดต่ำลงเรื่อยๆ จนหมดไปนั่นเอง

2) นโยบายการคลังแบบหดตัว (contractionary fiscal policy) หมายถึงนโยบายการคลังที่เกี่ยวข้องกับการลดลงของการใช้จ่าย “สุทธิ” ของรัฐบาล โดยผ่านการจัดทำงบประมาณแบบเกินดุล โดยที่งบประมาณเกินดุลรัฐบาลมีรายรับมากกว่ารายจ่าย ($G < T$) โดย

- 1) การใช้จ่ายของรัฐบาลเท่าเดิม แต่เก็บภาษีเพิ่มขึ้น
- 2) ลดการใช้จ่ายของรัฐบาลและเก็บภาษีเท่าเดิม
- 3) ลดการใช้จ่ายของรัฐบาลและภาษีลง แต่ลดการใช้จ่ายของรัฐบาลให้มากกว่าการลดภาษี และ
- 4) เพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาลและภาษีขึ้น แต่เพิ่มภาษีให้มากกว่าการเพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาล

ผลจะเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับงบประมาณขาดดุล กล่าวคือ หากรัฐบาลเลือกใช้นโยบายการคลังแบบหดตัว โดยผ่านงบประมาณเกินดุลย่อมมีผลให้รายได้และ

ผลผลิตในระบบเศรษฐกิจลดลง ซึ่งนโยบายการคลังแบบหดตัวมักจะใช้ในช่วงที่เศรษฐกิจอยู่ในระดับการจ้างงานเต็มที่ หากอุปสงค์มวลรวมมีมากเกินไปย่อมนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของระดับราคาและเงินเฟ้อในที่สุด ดังนั้น การลดรายจ่าย “สุทธิ” ของรัฐบาลสามารถช่วยป้องกันไม่ให้เกิดภาวะเงินเฟ้อได้ โดยที่รายได้หรือผลผลิตที่แท้จริงอาจจะลดหรือไม่ลดก็ได้ หากรัฐบาลใช้นโยบายงบประมาณเกินดุลในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำย่อมมีผลให้อุปสงค์ในระบบเศรษฐกิจลดลง ส่งผลให้รายได้ ผลผลิตและการจ้างงานลดลงในที่สุด

1.4 ลักษณะสำคัญของงบประมาณแผ่นดิน

รัฐบาลจึงต้องมีการวางแผนและกำหนดทรัพยากรทางการเงินตามวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดของประเทศ โดยจัดทำงบประมาณแผ่นดิน ตามกฎหมายบังคับในการจัดทำ คือ พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 คือ

งบประมาณแผ่นดิน (government budget) หมายถึง แผนการเกี่ยวกับการใช้จ่ายของรัฐบาลและการจัดหารายรับให้เพียงพอกับการใช้จ่ายในรอบระยะเวลาหนึ่ง โดยปกติมีระยะเวลา 1 ปี

การจัดทำงบประมาณสามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1.4.1 งบประมาณสมดุล (balanced budget) หมายถึง การที่รัฐบาลใช้จ่ายเท่ากับรายรับที่รับมา

1.4.2 งบประมาณเกินดุล (surplus budget) หมายถึง การที่รัฐบาลใช้จ่ายน้อยกว่ารายรับ

1.4.3 งบประมาณขาดดุล (deficit budget) หมายถึง การที่รัฐบาลใช้จ่ายมากกว่ารายรับ

การที่รัฐบาลจะเลือกใช้นโยบายแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลกำหนดขึ้นตลอดจนสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในขณะที่กำลังพิจารณางบประมาณ เช่น หากรัฐบาลต้องการเลือกใช้นโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจเพื่อให้ฟื้นตัว หรือเจริญเติบโตมากขึ้น รัฐบาลก็จะเลือกใช้นโยบายขาดดุลซึ่งรัฐบาลจะต้องหาเงินเพื่อชดใช้กับส่วนที่ขาดดุล โดยการก่อหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นด้วย

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้นโยบายการคลังเพื่อบรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ในการศึกษาวิเคราะห์รายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ ทฤษฎีการกำหนดรายจ่ายประชาชาติ ทฤษฎีการใช้จ่ายภาครัฐบาลของเคนส์ ทฤษฎีการใช้จ่ายภาครัฐบาลของมัสเกรฟและรอสโทว และทฤษฎีการใช้จ่ายภาครัฐบาลของวากเนอร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

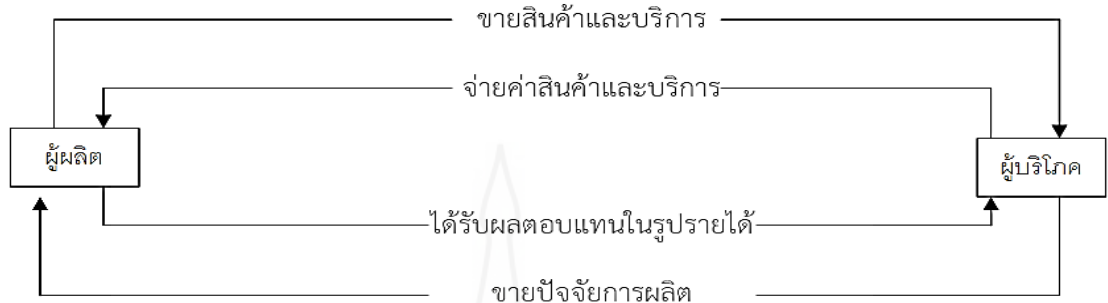
2.1 ทฤษฎีการกำหนดรายจ่ายประชาชาติ

2.1.1 ที่มาของรายจ่ายประชาชาติ

จากการศึกษาที่มาของรายจ่ายประชาชาติเริ่มในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง องค์การสหประชาชาติได้แต่งตั้ง เซอร์ ริชาร์ด สโตน (Sir Richard Stone ค.ศ. 1913 – 1991) เป็นหัวหน้าคณะทำงานพัฒนาวิธีการจัดทำบัญชีประชาชาติให้เป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อให้ประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาตินำไปใช้ ระบบบัญชีประชาชาติ จึงได้แพร่หลายจากประเทศอุตสาหกรรมไปยังเกือบทุกประเทศในโลก ในขณะที่การเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้สร้างความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาอย่างรุนแรง กระทรวงพาณิชย์ของสหรัฐอเมริกาได้ร่วมมือกับ National Bureau of Economic Research จัดทำบัญชีรายจ่ายประชาชาติของสหรัฐอเมริกาขึ้นเป็นครั้งแรก ในปี ค.ศ. 1932 เพื่อเป็นข้อมูลที่ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือสำหรับใช้ในการวางแผนการแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม

รายจ่ายประชาชาติ เป็นการบันทึกข้อมูลการไหลเวียนของผลผลิต (supply) ที่อยู่ในรูปของสินค้า (goods) และบริการ (services) ผลตอบแทนปัจจัยการผลิต (factor of income) และการใช้จ่ายในผลผลิต (uses) ซึ่งอธิบายโดยย่อ คือ ในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการในระบบเศรษฐกิจต้องใช้ปัจจัยการผลิตขั้นปฐม อันได้แก่ ที่ดิน เงินทุน แรงงาน และผู้ประกอบการ เพื่อให้กระบวนการผลิตดำเนินไปได้และมีผลผลิตออกจำหน่าย โดยขายให้แก่ผู้ซื้อในราคาตลาด เมื่อผู้ประกอบการ มีรายได้จากการขายสินค้า ก็จะนำไปจ่ายเป็นผลตอบแทนให้แก่เจ้าของปัจจัยการผลิต ซึ่งประกอบด้วยเจ้าของที่ดินในรูปค่าเช่า เจ้าของทุนในรูปดอกเบี้ย คนงานในรูปค่าจ้าง และส่วนที่เหลือเป็นกำไรของผู้ประกอบการ เจ้าของปัจจัยการผลิตเหล่านี้ในอีกสถานะหนึ่งก็คือเป็นครัวเรือนผู้บริโภคนั่นเอง ก็จะนำรายได้ไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยค่าใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการที่จ่ายไปนั้น ก็จะไหลกลับไปเป็นรายได้ของผู้ประกอบการตามมูลค่าสินค้าและบริการที่จำหน่ายในราคาตลาด หมุนเวียนต่อเนื่องไปในแต่ละรอบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการไหลเวียนของสินค้าและบริการทั้ง 3 จุดมีมูลค่าเท่ากัน ดังนี้

การไหลเวียนของผลผลิต รายได้ และรายจ่ายระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค

ภาพที่ 2.1 การไหลเวียนของผลผลิต รายได้ และรายจ่ายระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค

ดังนั้นวิธีการวัดรายได้ประชาชาติจึงสามารถทำได้ 3 ด้านคือ

- ด้านการผลิต หรือ ด้านผลผลิต (Production Approach)
- ด้านรายจ่าย (Expenditure Approach)
- ด้านรายได้ (Income Approach)

การคำนวณรายได้ประชาชาติทั้ง 3 ด้านดังกล่าว มีวิธีการจัดทำสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการผลิต

ความหมายของรายได้ประชาชาติที่คำนวณทางด้านการผลิต หมายถึง ผลรวมของมูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย (Final goods) ที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ

กิจกรรมผลิตสินค้าและบริการแต่ละชนิด หมายถึง ผู้ประกอบการนำวัตถุดิบที่ซื้อจากผู้ประกอบการรายอื่น ซึ่งในระบบบัญชีประชาชาติ เรียกสินค้าวัตถุดิบ (รวมทั้งค่าวัสดุใช้สอยและค่าใช้จ่ายในสำนักงานต่างๆ) ว่าเป็น สินค้าขั้นกลาง (Intermediate goods) นำมาใช้ในกระบวนการผลิตร่วมกับปัจจัยการผลิตขั้นปฐม (Primary input) ซึ่งประกอบด้วยที่ดิน แรงงาน ทุน และผู้ประกอบการเอง ผลิตเป็นสินค้าใหม่ที่พร้อมจำหน่ายแก่ผู้อื่น ซึ่งผลผลิตที่ได้อาจอยู่ในรูปของสินค้าสำเร็จรูปที่สามารถพร้อมใช้บริโภคหรือยังอยู่ในรูปสินค้าวัตถุดิบที่ผู้ผลิตรายอื่นนำไปใช้ในกระบวนการผลิตของตนเองต่อไป

ในการขายผลผลิตทั้งในรูปสินค้าและบริการ ผู้ประกอบการจะนำผลผลิตออกจำหน่าย โดยตั้งราคาในจุดคุ้มทุน ซึ่งครอบคลุมค่าใช้จ่ายซื้อสินค้าขั้นกลาง บวกด้วยค่าตอบแทนปัจจัยการผลิตขั้นปฐม (ซึ่งรวมส่วนกำไรที่ผู้ประกอบการต้องการไว้ด้วย) ดังนั้น

ถ้ารวมนับผลรวมของมูลค่าการผลิตจากสินค้าทุกหน่วยที่ผลิตภายในประเทศ จะพบว่ามีความซ้ำซ้อนเกิดขึ้นในส่วนที่เป็นสินค้าขั้นกลาง ตัวอย่างเช่น ในการผลิตรถยนต์ ก็จะต้องใช้สินค้าขั้นกลางประกอบด้วย เหล็ก ยางรถยนต์ เบาะ แบริดเตอร์ กระจก เป็นต้น นำมาประกอบเข้าด้วยกัน จะเห็นได้ว่ามูลค่ารถยนต์ที่ถูกผลิตขึ้นมาจะรวมมูลค่าเหล็ก ยางรถยนต์ เบาะ แบริดเตอร์ กระจก และสินค้าวัตถุดิบอื่นๆ หากนับมูลค่ารถยนต์ก็จะนับซ้ำสินค้าขั้นกลางเหล่านี้ไว้ด้วย

หากจะไม่ให้เกิดการนับซ้ำจะต้องนับรวมเฉพาะมูลค่าผลผลิตที่เป็นสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย อันได้แก่ สินค้าและบริการที่นำไปบริโภค โดยเอกชนและรัฐบาล นำไปลงทุน และนำไปจำหน่ายต่างประเทศสุทธิ ในทางปฏิบัติ การกำหนดว่าสินค้าขั้นสุดท้ายทำได้ยาก เพราะสินค้าแต่ละชนิดอาจเป็น ได้ทั้งสินค้าขั้นสุดท้ายและสินค้าขั้นกลาง ตัวอย่างเช่น น้ำตาล ถ้าผู้บริโภคซื้อมาใช้ในการบริโภคของครัวเรือนก็จะเป็นสินค้าขั้นสุดท้าย แต่หากผู้ผลิตซื้อไปใช้เป็นวัตถุดิบในโรงงานทำขนมก็จะเป็นสินค้าขั้นกลาง เป็นต้น

ระบบบัญชีประชาชาติจึงได้เสนอแนวทางการคำนวณด้านการผลิตที่สามารถแก้ปัญหาการนับซ้ำ คือ การคำนวณหาเฉพาะส่วนที่เป็นมูลค่าเพิ่ม (Value added) ที่เกิดจากกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ดังตัวอย่างเช่น การคำนวณเรื่องผลผลิตข้าว ดังนี้

ขั้นตอนการผลิต	มูลค่าผลผลิตที่ขายออกไป (บาท)	มูลค่าเพิ่ม ที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้น (บาท)
ชาวนาผลิตข้าวเปลือก (150 กก.)	500	$500 - 0 = 500$
โรงสีผลิตข้าวสาร (100 กก.)	650	$650 - 500 = 150$
ผู้ค้าส่งข้าวสาร (100 กก.)	765	$765 - 650 = 115$
ผู้ค้าปลีกข้าวสาร (100 กก.)	900	$900 - 765 = 135$
รวม	2,815	900

ตามระบบบัญชีประชาชาติ การคำนวณมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการผลิตต่างๆ นั้น (ในที่นี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจให้โดยง่าย จึงสมมติว่าในแต่ละขั้นตอนการผลิต ใช้สินค้าขั้นกลางเพียงอย่างเดียว ยกเว้นการผลิตข้าวเปลือกที่ไม่มีสินค้าขั้นกลาง) ในขั้นตอนการผลิตแรก ได้แก่ ข้าวเปลือก ชาวนาผลิตข้าวเปลือก และขายข้าวเปลือกจำนวน 150 กิโลกรัมในราคา 500 บาท ให้แก่โรงสี เนื่องจากขั้นตอนการผลิตนี้ ได้สมมติว่าไม่มีการใช้สินค้าขั้นกลางในการผลิต ดังนั้น มูลค่าเพิ่มของการผลิตในขั้นตอนนี้จึงเท่ากับ 500 บาท ($500 - 0$) โรงสีซื้อข้าวเปลือกมาใช้

เป็นสินค้าขั้นกลางในการสีเป็นข้าวสาร (ข้าวเปลือก 150 กิโลกรัม เมื่อสีแล้วจะได้ข้าวสาร 1 กระสอบหรือ 100 กิโลกรัม) และขายข้าวสารไปราคากระสอบละ 650 บาท มูลค่าเพิ่มของโรงสีจะเท่ากับ 150 บาท (650 – 500) ผู้ค้าส่งข้าวจะซื้อข้าวจากโรงสีในราคากระสอบละ 650 บาท และขายให้แก่ผู้ค้าปลีกในราคา 765 บาท มูลค่าเพิ่มของผู้ค้าส่งจะเท่ากับ 115 บาท (765 – 650) และผู้ค้าปลีกซื้อข้าวสารจากผู้ค้าส่งและขายให้ผู้บริโภคในราคากระสอบละ 900 บาท มูลค่าเพิ่มของผู้ค้าปลีกจะเท่ากับ 135 บาท (900 – 765) เมื่อรวมมูลค่าเพิ่มของการผลิต ทุกขั้นตอนจะได้มูลค่าเพิ่มรวมทั้งสิ้น 900 บาท (500 + 150 + 155 + 135) ซึ่งเท่ากับมูลค่าข้าวสารซึ่งเป็นมูลค่าขั้นสุดท้ายพอดี แต่ถ้าวรวมมูลค่าสินค้าทุกขั้นตอนจะมีมูลค่าเท่ากับ 2,815 บาท ซึ่งเป็นการนับซ้ำ (Double accounting) ดังนั้นรายได้ประชาชาติจะสูงเกินความเป็นจริง

ในการจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติจึงได้นำวิธีการหามูลค่าเพิ่ม (Value added) มาใช้ในกับกิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการทุกหน่วยในระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีรูปสมการ ดังนี้

$$\text{มูลค่าเพิ่ม} = \text{มูลค่าการผลิตสินค้าและบริการ} \text{ หักด้วย ค่าใช้จ่ายซื้อสินค้าขั้นกลาง}$$

ประเทศไทยได้คำนวณรายได้ประชาชาติด้านผลผลิต โดยจำแนกกิจกรรมการผลิตของประเทศตามประเภทมาตรฐานอุตสาหกรรมของประเทศไทย (Thailand Standard Industrial Classification หรือ TSIC) ประกอบด้วย 16 สาขา คือ

- (1) การเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้
- (2) การประมง
- (3) การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน
- (4) การอุตสาหกรรม
- (5) การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา
- (6) การก่อสร้าง
- (7) การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมยานยนต์ และของใช้
- (8) โรงแรม และภัตตาคาร
- (9) การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม
- (10) ตัวกลางทางการเงิน
- (11) บริการด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการธุรกิจ

(12) การบริหารราชการแผ่นดิน การป้องกันประเทศ
และการประกันสังคมภาคบังคับ

(13) การศึกษา

(14) การบริการสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์

(15) การบริการชุมชน สังคม และส่วนบุคคล

(16) ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล

ผลรวมมูลค่าเพิ่มทุกสาขา = ผลิตภัณ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP)

2) ด้านรายจ่าย

การคำนวณรายได้ประชาชาติทางด้านรายจ่าย หมายถึง การวัดมูลค่าของการใช้จ่ายสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย ประกอบด้วย รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนและสถาบันไม่แสวงกำไรที่บริการครัวเรือน รายจ่ายเพื่อการสะสมทุนหรือการลงทุน รายจ่ายเพื่อการอุปโภคของรัฐบาล และรายจ่ายสุทธิของการส่งออกและการนำเข้า ซึ่งเขียนเป็นรูปสมการคือ

$$Y = C + I + G + (X - M)$$

โดยที่ Y = มูลค่าการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้าย

C = รายจ่ายเพื่อการอุปโภคและการบริโภคของครัวเรือน

I = รายจ่ายเพื่อการลงทุนของภาคเอกชน

G = รายจ่ายเพื่อการอุปโภคและการบริโภคของรัฐบาล

(X - M) = รายจ่ายสุทธิของการส่งออกและนำเข้า

3) ด้านรายได้

กิจกรรมการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดในระบบเศรษฐกิจ ได้นำปัจจัยการผลิตขั้นปฐมมาใช้ในการดำเนินการผลิต (ที่ดิน แรงงาน เงินทุน และผู้ประกอบการ) จึงต้องมีการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่เจ้าของปัจจัยการผลิตในรูปของค่าเช่าที่ดิน ค่าจ้างเงินเดือน ดอกเบี้ย และกำไร ดังนั้น การวัดรายได้ประชาชาติด้านรายได้จึงหมายถึง ผลรวมของรายได้หรือผลตอบแทนแก่เจ้าของปัจจัย การผลิตทั้งหมด ยอดรวมของผลตอบแทนแก่เจ้าของปัจจัยการผลิตจะไม่เท่ากับรายได้ประชาชาติที่คำนวณทางด้านผลผลิตและด้านรายจ่าย ทั้งนี้เพราะในส่วนของมูลค่าเพิ่มทางด้านการผลิตยังรวมส่วนที่เป็นภาษีทางอ้อมและค่าเสื่อมราคาหรือค่าใช้จ่ายในการบริโภคทุน อันเนื่องมาจากการสึกหรอในระหว่างใช้งาน (Provision of capital consumption) ไว้ด้วย ในขณะที่เดียวกันก็มิได้รวมเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจ่ายให้แก่ธุรกิจเพื่อรักษาระดับราคาสินค้าไม่ให้สูง

เกินไป รายการเหล่านี้จึงมิใช่รายได้ที่เกิดจากการผลิตสินค้าและบริการแต่ผู้ผลิตได้นำเงินอุดหนุนดังกล่าวมาจ่ายให้แก่เจ้าของปัจจัยการผลิตต่างๆ ดังนั้น เพื่อให้รายได้ประชาชาติที่คำนวณจากยอดรวมของผลตอบแทนแก่เจ้าของปัจจัยการผลิตเท่ากับรายได้ประชาชาติที่คำนวณจากด้านการผลิตและด้านการใช้จ่าย จึงต้องรวมรายการภาษีทางอ้อมและค่าเสื่อมราคาและหักด้วยรายการเงินอุดหนุนที่รัฐบาลให้แก่ธุรกิจเข้าไว้ในด้านนี้ด้วย

ในทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ รายได้ประชาชาติที่คำนวณ 3 ด้าน จะต้องมียุทธศาสตร์ค่าเท่ากัน อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติอาจมีความต่างกัน เนื่องจากการคำนวณแต่ละด้านจะต้องใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่แตกต่างกันและมีข้อจำกัดในการจัดเก็บและรวบรวมที่แตกต่างกัน ดังนั้น ยอดรวมของการคำนวณแต่ละด้านอาจคลาดเคลื่อนไป โดยเฉพาะยอดรวมด้านรายจ่ายจะแตกต่างจากยอดรวมด้านการผลิต ส่วนที่แตกต่าง คือ รายการสถิติคลาดเคลื่อน (Statistical Discrepancy) ในการลงบัญชีได้แสดงตัวเลขไว้ทางด้านการใช้จ่าย เนื่องจากปัจจุบันความเชื่อมั่นของตัวเลขด้านการผลิตอยู่ในระดับที่สูงกว่า ส่วนด้านรายได้นั้นทางปฏิบัติได้นำผลของการคำนวณด้านการผลิต (มูลค่าเพิ่ม) เป็นตัวกำหนดกรอบของด้านรายได้ไว้แล้วจึงไม่มีค่าสถิติคลาดเคลื่อน

ค่าสถิติคลาดเคลื่อนตามมาตรฐานสากลควรอยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ 5 ของรายได้ประชาชาติทางด้านการผลิต สำหรับประเทศไทยผู้จัดทำได้กำหนดค่าสถิติคลาดเคลื่อนจะต้องไม่สูงเกินร้อยละ 2.5 ของรายได้ประชาชาติด้านการผลิต หากค่าสถิติคลาดเคลื่อนสูงเกินไปถือว่าการคำนวณ ยังมีจุดบกพร่อง จำเป็นต้องปรับปรุงการคำนวณใหม่

ตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบการคำนวณรายได้ประชาชาติ ด้านรายได้ ผลผลิต และรายจ่าย

รายได้	การผลิต	รายจ่าย
1. ค่าจ้างเงินเดือน	1. การเกษตรกรรมฯ	1. รายจ่ายเพื่อการอุปโภค
2. ค่าเช่า	2. การประมง	บริโภคของครัวเรือน
3. ดอกเบี้ย	3. การทำเหมืองแร่ฯ	2. รายจ่ายเพื่อการสะสมทุน
4. กำไร	4. การอุตสาหกรรม	3. รายจ่ายเพื่อการอุปโภค
บวก ภาษีทางอ้อม	5. การไฟฟ้า ก๊าซและประปา	ของรัฐบาล
บวก ค่าเสื่อมราคา	6. การก่อสร้าง	4. รายจ่ายสุทธิของการส่งออกและนำเข้า

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

รายได้	การผลิต	รายจ่าย
หัก เงินอุดหนุนที่รัฐบาล จ่ายให้แก่ธุรกิจ	7. การขายส่ง การขายปลีกฯ 8. รงแรม และภัตตาคาร 9. การขนส่งและคมนาคม 10. ตัวกลางทางการเงินฯ 11. บ ริ ก า ร ธุ ร กิจ อสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าฯ 12. การบริหารราชการฯ 13. การศึกษา 14. การบริการสุขภาพ	+ หรือ - ค่าสถิติคลาดเคลื่อน
+ หรือ - ค่าสถิติ คลาดเคลื่อน	15. การบริการชุมชน สังคมฯ 16. ลูกจ้างในครัวเรือนฯ	
รายได้ในประเทศ	= ผลิตภัณฑ์ในประเทศ	= รายจ่ายในประเทศ

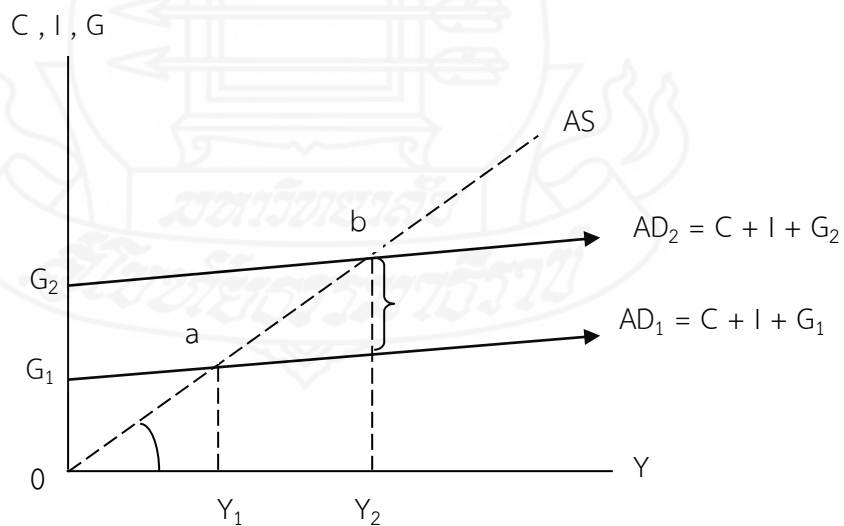
รายได้ประชาชาติเป็นดัชนีแสดงถึงความสามารถของระบบเศรษฐกิจว่ามีกำลังและความสามารถผลิตสินค้าและบริการที่คิดมูลค่าได้มากน้อยเพียงใดในระยะหนึ่ง ๆ ส่วนมากมีระยะเวลา 1 ปี ดังนั้นตัวเลขรายได้ประชาชาติจึงเป็นดัชนีสำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะชี้ให้เห็นถึงระดับการพัฒนา รวมทั้งความมั่งคั่งหรือยากจนของระบบเศรษฐกิจประเทศหนึ่ง ๆ การเปลี่ยนแปลงในระดับรายได้ประชาชาติจะเป็นเครื่องแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจของแต่ละประเทศว่าดีขึ้นหรือลดลงได้โดยใช้ตัวเลขรายได้ประชาชาติเปรียบเทียบภาวะเศรษฐกิจของประเทศในปีนั้น ๆ กับปีที่ผ่าน ๆ มา นอกจากนี้ตัวเลขรายได้ประชาชาติยังใช้เป็นตัวเปรียบเทียบฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศ และแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของนโยบายต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

ซึ่งหากพิจารณา ตัวทวี (Multiplier) คือ ค่าที่บอกให้ทราบว่ารายได้ประชาชาติจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นจำนวนกี่เท่าของการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายที่เกิดขึ้น กระบวนการทำงานของตัวทวีสามารถอธิบายได้ดังนี้ เมื่อบุคคลหนึ่งใช้จ่ายออกไปรายจ่ายนั้นจะตกเป็นรายได้ของอีกคนหนึ่งและบุคคลนั้นก็จะมีรายจ่ายออกไปเป็นรายได้ของคนต่อไป สมมติว่ามี

รายได้ทุกคนในระบบเศรษฐกิจแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเป็นเงินออม และนำรายได้อีกส่วนหนึ่งไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ดังนั้นรายจ่ายเพื่อการบริโภคและรายได้ในรอบต่อไปจะลดลงเรื่อยๆ จนกระทั่งเงินส่วนที่ตกไปอยู่ในมือของผู้รับคนสุดท้ายน้อยมากจนมีค่าใกล้ศูนย์ และกระบวนการทำงานของตัวทวีจะสิ้นสุดลงเมื่อเงินออมรวมเท่ากับเงินที่จ่ายออกมารอบแรก ส่วนรายได้รวมจะมากกว่ารายจ่ายที่จ่ายออกมารอบแรกซึ่งจะมากกว่ากันเท่าไรหรือคิดเป็นกี่เท่าก็ขึ้นอยู่กับค่าความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภค (MPC) ของประชาชนในระบบเศรษฐกิจ

2.2 ทฤษฎีของเคนส์ (Keynes)

แนวคิดของเคนส์ (นคร ยัมศิริวัฒน์, 2546) ได้ให้ความสำคัญกับภาครัฐบาลในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยใช้มาตรการทางด้านนโยบายการคลังโดยผ่านเครื่องมือด้านรายรับและรายจ่าย เฉพาะการใช้นโยบายการคลังด้านรายจ่ายมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นระบบเศรษฐกิจเนื่องจากการใช้จ่ายของภาครัฐบาลเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายหรืออุปสงค์มวลรวม (Aggregate Demand : AD) หากมีการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายภาครัฐบาลจะส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงรายได้ประชาชาติด้วย จากภาพที่ 2.1 เดิมรัฐบาลใช้จ่าย (G_1) เส้นอุปสงค์มวลรวม (AD) คือ AD_1 ตัดกับเส้นอุปทานมวลรวม (AS) ที่จุด a รายได้ประชาชาติจะเท่ากับ Y_1 ถ้ารัฐบาลเพิ่มการใช้จ่ายจากเดิม G_1 เป็น G_2 จะมีผลให้เส้น AD_1 เปลี่ยนเป็น AD_2 ตัดกับเส้น AS ที่จุด b รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นเป็น Y_2 แสดงว่าการเพิ่มการใช้จ่ายของภาครัฐบาลจะส่งผลให้รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น ซึ่งหมายถึงอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นด้วยในทิศทางเดียวกัน

ภาพที่ 2.2 การเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติที่เกิดจากการเพิ่มการใช้จ่ายภาครัฐบาล

แบบจำลองอย่างง่ายของเคนส์ในกรณีระบบเศรษฐกิจปิดที่มีภาครัฐบาลเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ

$$AD = Y = C + I + G$$

โดยที่ Y = รายได้ประชาชาติ

C = การบริโภค

I = การลงทุน

G = การใช้จ่ายภาครัฐบาล

เคนส์ เห็นว่านโยบายการคลังมีประสิทธิภาพสูงในการใช้เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ คือการเพิ่มขึ้นของรายได้และการจ้างงาน ซึ่งในการวิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพของนโยบายการคลัง จะกำหนดให้รัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขาดดุลเพื่อกระตุ้นให้ระบบเศรษฐกิจเจริญเติบโต ซึ่งจะมีผลทำให้รายได้และการจ้างงานสูงขึ้น ทั้งนี้กำหนดให้รัฐบาลไม่มีการปรับเพิ่มอัตราภาษี หากแต่รัฐบาลต้องหาเงินมาชดเชยการขาดดุลงบประมาณ โดยอาจจะกู้เงินจากต่างประเทศ สถาบันการเงินในประเทศหรือกู้เงินจากประชาชนโดยการขายพันธบัตรรัฐบาล ทำให้ไม่มีผลกระทบต่อปริมาณเงิน ซึ่งทำให้รัฐบาลเข้ามาแทรกแซงในการจัดการกับระบบเศรษฐกิจในการสร้างเสถียรภาพและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยมุ่งเน้นให้มีการจัดการด้านอุปสงค์ (demand management) โดยผ่านนโยบายการคลัง เช่น ในกรณีมีการว่างงาน นโยบายการคลังจะมุ่งหาทางเพิ่มอุปสงค์รวมเพื่อกระตุ้นระบบเศรษฐกิจโดยการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์จะก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของอุปทานรวมของสินค้าและบริการ การจ้างงานก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

2.3 แนวคิดการใช้จ่ายภาครัฐบาลของมัสเกรฟและรอสโทว

มัสเกรฟและรอสโทว (Musgrave and Rostow) (อัสนี หงส์ทอง, 2546:15)

ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้จ่ายภาครัฐบาล โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

2.3.1 ระยะเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจ การลงทุนภาครัฐบาลจะอยู่ในอัตราสูงเมื่อเทียบกับอัตราส่วนการลงทุนทั้งหมดของระบบเศรษฐกิจ โดยรัฐมุ่งเน้นการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ระบบสื่อสาร การสร้างถนน การสาธารณสุข กฎหมาย และการลงทุน รวมถึงการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งการลงทุนเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจในการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจจากขั้นแรกไปสู่ขั้นกลางของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2.3.2 ระยะเวลาของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การลงทุนของรัฐบาลให้ความสำคัญกับการลงทุนที่เน้นการผลิตสินค้าประเภททุน เนื่องจากจะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนของภาคเอกชนสูงขึ้นตามไปด้วย

2.3.3 ระยะสุดท้ายของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เมื่อระบบเศรษฐกิจเข้าสู่การพัฒนาเต็มที่แล้ว รัฐบาลจะเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายที่เป็นการลงทุนในด้านปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ มาเป็นการใช้จ่ายการลงทุนทางด้านสังคม เช่น การศึกษา การสาธารณสุข และการบริการสวัสดิการต่างๆ เพิ่มขึ้นแทน และการใช้จ่ายของรัฐเพื่อการบริโภค จะเป็นการรักษาระดับรายได้และกระจายสวัสดิการสังคมให้มากขึ้น ซึ่งรายจ่ายรวมของภาครัฐบาลเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เมื่อการพัฒนาผ่านพ้นไปแล้ว การลงทุนภาคเอกชนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นแต่สัดส่วนการลงทุนของภาครัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศจะลดลง

2.4 ทฤษฎีการใช้จ่ายของวากเนอร์

อดอล์ฟ วากเนอร์ (Adolph Wagner) นักเศรษฐศาสตร์ชาวเยอรมัน (อัสนี หงส์ทอง, 2546 : 16) พบว่า รัฐบาลจะมีการขยายตัวของเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และรายจ่ายของรัฐบาลมีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นกัน จึงได้ตั้งกฎ Wagner's Law ที่ว่าด้วยการขยายตัวเรื่อยๆ ของภารกิจรัฐบาล ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ กับรายจ่ายของรัฐบาลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ความก้าวหน้าทางสังคม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรเพิ่มขึ้น เป็นผลให้การใช้จ่ายของรัฐบาลมีขนาดใหญ่ขึ้น และพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของรัฐบาลกับผลิตภัณฑ์ประชาชาติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเพิ่มขึ้นเป็นผลทำให้การใช้จ่ายของรัฐบาลเพิ่มขึ้น ซึ่งกฎ "Wagner's Law" ได้แบ่งการใช้จ่ายของรัฐบาลออกเป็น 4 หมวดใหญ่ๆ คือ

2.4.1 รายจ่ายการป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน และการจัดระเบียบของสังคมจะมีการขยายขอบข่ายของการทำงานกว้างขวางขึ้นและจริงจังมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากเศรษฐกิจและสังคมได้เจริญเติบโตมากขึ้น ประกอบกับระดับราคาสินค้าต่างๆ นั้นมีราคาแพงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการใช้จ่ายของรัฐบาลจำเป็นที่จะต้องเพิ่มขึ้นอย่างที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

2.4.2 รายจ่ายการบริหารงานทั่วไปของรัฐบาลทุกระดับซึ่งมักจะขยายใหญ่ขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้รัฐบาลต้องผลิตบริการใหม่ๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนที่เพิ่มขึ้นและเกิดขึ้นใหม่ตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น รัฐต้องให้สวัสดิการแก่ประชาชนมากขึ้น หรือจะต้องเข้ามาแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคมมากขึ้น เป็นต้น

2.4.3 รายจ่ายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเนื่องจากรัฐจะต้องเข้าไปดำเนินการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ของประเทศเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้เศรษฐกิจภาครัฐบาลขยายใหญ่ขึ้น

2.4.4 รายจ่ายด้านการศึกษา จากการเพิ่มขึ้นของประชากร การอพยพย้ายถิ่น ภาครัฐจึงต้องวางแผนการศึกษาและวางแผนด้านอื่น ๆ เพื่อรองรับกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น

ซึ่งทั้ง 4 หมวดการใช้จ่ายจะเพิ่มขึ้น เป็นตัวกำหนดการใช้จ่ายของรัฐบาลก็คือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ที่เป็นเช่นนี้ วากเนอร์ให้เหตุผลว่า เมื่อกิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดรายได้ในประเทศขยายตัว หน้าที่ทางด้านการบริหารการป้องกันประเทศของรัฐบาลที่จ่ายให้กับประชาชนย่อมต้องเพิ่มตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะรัฐบาลต้องมีหน้าที่ในการผลิตสินค้าสังคม (social goods) การกระจายความเป็นธรรม (redistribution) การให้เงินโอน (transfer payments) และการประกันสังคม (social securities) สิ่งเหล่านี้จะต้องเพิ่มมากขึ้นด้วย สำหรับแนวคิดของวากเนอร์สามารถนำมาเขียนในรูปของฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ จะได้ว่า

$$G = f(\text{GDP})$$

กำหนดให้ G หมายถึง รายจ่ายของรัฐบาล

GDP หมายถึง ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศดังนั้น

จากการศึกษาการใช้จ่ายภาครัฐบาลในประเทศต่าง ๆ ปรากฏว่า การใช้จ่ายภาครัฐบาลมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามกฎการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายภาครัฐบาลของวากเนอร์ การที่รายจ่ายของรัฐบาลมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในแต่ละปี อาจเนื่องมาจากปัจจัยที่สำคัญ คือ

ก. ความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล

เมื่อประเทศชาติพัฒนาก้าวหน้าขึ้น ประชากรมีรายได้สูงขึ้น หากรัฐบาลใช้นโยบายภาษีทางตรงจัดเก็บรายได้ ย่อมเป็นผลให้รัฐบาลมีรายได้สูงขึ้น ความสามารถในการจัดเก็บรายได้ที่สูงขึ้นของรัฐบาลจะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดระดับการใช้จ่ายของรัฐบาลให้สูงขึ้น ดังนั้นรัฐบาลในประเทศที่พัฒนาแล้วจึงมีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายงบประมาณเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ดีขึ้น ส่วนประเทศที่กำลังพัฒนานั้นรัฐบาลมักต้องพึ่งพาอาศัยภาษีทางอ้อม เช่น ภาษีการค้า ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต เป็นต้น เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและยากจน ความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลจะมีอยู่น้อย เมื่อรัฐบาลมีรายได้ต่ำ การใช้จ่ายของรัฐบาลจากเงินได้ที่มีอยู่จึงไม่ขยายตัวมากนักนอกจากจะแสวงหาแหล่งเงินกู้มาใช้จ่ายเพิ่มเติม ซึ่งรัฐบาลก็มีภาระที่จะต้องชำระเงินต้นและดอกเบี้ยคืน

ข. การเพิ่มขึ้นของประชากรของโลก

ที่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนามักมีอัตราประชากรเพิ่มขึ้นอย่างมากทำให้ความต้องการในสินค้าและบริการของรัฐบาลก็มีมากขึ้น เช่น บริการด้านสาธารณสุข การจัดการศึกษาภาคบังคับ กิจการด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบภายใน เป็นต้น ทำให้รายจ่ายของรัฐบาลเพิ่มสูงขึ้น

ค. ราคาสินค้าและบริการต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

ในช่วงภาวะเงินเฟ้อ ราคาสินค้าและบริการมีแนวโน้มสูงขึ้น และค่าเงินภายในประเทศจะลดลง ทำให้รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ สูงขึ้นเพราะราคาสินค้าและบริการสูงขึ้น รัฐบาลจะต้องจ่ายเงินเดือนค่าจ้างให้กับลูกจ้างและข้าราชการสูงขึ้น ด้วยตามสภาวะการครองชีพ รวมถึงรัฐบาลต้องซื้อสินค้าและบริการเพื่อนำไปใช้งานด้านต่าง ๆ ด้วย ทำให้ค่าใช้จ่ายและต้นทุนในการทำงานของรัฐบาลสูงขึ้นด้วย

ง. ค่าความยืดหยุ่นของสินค้าสาธารณะ

ซึ่งเป็นสินค้าและบริการที่รัฐบาลผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม เช่น การสาธารณสุข การจัดการศึกษา การป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน เป็นต้น รายจ่ายของรัฐบาลในการจัดหาสินค้าสาธารณะนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นพร้อมกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งดูได้จากตัวเลขรายได้ประชาชาติ สัดส่วนของรายจ่ายรัฐบาลที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากอุปสงค์ของสินค้าสาธารณะมีค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้มากกว่าหนึ่ง กล่าวคือ ความต้องการสินค้าสาธารณะของประชากรจะเพิ่มขึ้นเร็วกว่าความต้องการสินค้าทั่วไป เป็นเหตุให้รายจ่ายของรัฐบาลเพื่อจัดหาสินค้าสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชากรสูงขึ้น ไปด้วย

จ. การสงคราม

รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ต้องใช้จ่ายในการทหารทั้งยามประเทศสงบและยามมีสงครามเป็นจำนวนเงินที่สูงทุกปี เพราะในยามสงบรัฐบาลก็ต้องมีกองทหารไว้ป้องกันประเทศ พร้อมกับปรับปรุงอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ให้ทันสมัย และรัฐบาลยังมีหน้าที่ในการจ่ายบำเหน็จบำนาญให้กับทหารส่วนหนึ่ง และจ่ายเงินสงเคราะห์ให้แก่ทหารผ่านศึก รวมถึงจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลอันเนื่องมาจากผลของสงคราม

ฉ. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

ในประเทศกำลังพัฒนา รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณจำนวนมากเพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

นอกจากนี้ ออดอล์ฟ วากเนอร์ (Adolph Wagner) ยังพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของรัฐบาลผลิตสินค้าและบริการกับบทบาทของเอกชนผลิตสินค้าและบริการ

เป็นไปได้ในทิศทางตรงกันข้าม คือ บทบาทรัฐบาลผลิตสินค้าและบริการจะมีอัตราส่วนเพิ่มในขณะที่บทบาทของเอกชนผลิตสินค้าและบริการมีอัตราส่วนลดลง วากเนอร์จึงได้เสนอว่าสามารถใช้ได้ในช่วงการพัฒนาอุตสาหกรรม คือ ช่วงเวลาที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ในช่วงก่อนมีการพัฒนาอุตสาหกรรม และช่วงหลังการพัฒนาอุตสาหกรรม เนื่องจากช่วงที่ยังไม่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมรายจ่ายของรัฐบาลต่อประชากร 1 คน จะเพิ่มขึ้นในอัตราต่ำกว่ารายได้ประชาชาติต่อหัว ในช่วงการพัฒนาอุตสาหกรรมรายจ่ายของรัฐบาลต่อประชากร 1 คน จะเพิ่มขึ้นในอัตราสูงกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ประชาชาติต่อหัว และช่วงหลังการพัฒนาอุตสาหกรรมรายได้ประชาชาติต่อหัวจะเพิ่มขึ้นเร็วกว่ารายจ่ายของรัฐบาลต่อหัว เหตุที่เป็นดังนี้เนื่องจากช่วงระยะเวลาก่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมสินค้าและบริการผลิตโดยเอกชน สินค้าสาธารณะที่ประชาชนบริโภคจะมีน้อยลง ส่วนช่วงระยะเวลาหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรม รัฐบาลมีส่วนในการจัดสรรบริการสาธารณะพร้อมแล้ว รายจ่ายของรัฐบาลต่อหัวในช่วงนี้จึงเพิ่มขึ้นไม่เร็วไปกว่าการเพิ่มของรายได้ประชาชาติต่อหัว ดังนั้น Wagner's จึงใช้ได้เฉพาะช่วงระยะเวลาที่มีการพัฒนา เพราะรัฐบาลต้องจัดสรรทุนพื้นฐานทางสังคม ด้านการคมนาคม การขนส่ง การศึกษา เนื่องจากการผลิตโดยเอกชนไม่ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการเปรียบเทียบบทบาทของรายจ่ายภาครัฐกับปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ได้มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีผลการศึกษาและสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

ศิวลาภ สิทธิธรรม (2539) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยนำข้อมูลทศนิยมในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 – 2537 โดยวิธีการศึกษามี 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาเชิงพรรณนา และส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยกำหนดตัวแปรตาม คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และตัวแปรอิสระคือ งบประมาณรายจ่ายจำแนกตามลักษณะงาน และมีการนำประเด็นความล่าช้าของผลกระทบ (lag) เข้ามาพิจารณาด้วย ผลการศึกษาพบว่า การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายส่วนใหญ่ของรัฐบาลจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่ได้กำหนดไว้เพื่อให้ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 4 รัฐบาลจึงจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล โดยนำแนวคิดของ Keynes ที่เน้นการขยายตัวด้านรายจ่ายของภาครัฐ แต่เนื่องจากการจัดทำงบประมาณไม่ได้ระมัดระวังรายได้ที่คาดว่าจะเก็บได้ทำให้เกิดปัญหาทางด้านการคลัง ส่งผลต่อการจัดทำ

งบประมาณรายจ่ายในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจในฉบับต่อมาเป็นไปอย่างระมัดระวังโดยคำนึงถึงรายได้ที่คาดว่าจะจัดเก็บได้ส่วนที่สองการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่างบประมาณรายจ่ายของรัฐด้านเศรษฐกิจ ด้านการบริหารชุมชนและสังคมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หมายความว่า ถ้างบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจและงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล ด้านการบริหารชุมชนและสังคมเพิ่มขึ้นจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนงบประมาณรายจ่ายภาครัฐด้านการบริหารงานทั่วไปมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากงบประมาณรายจ่ายภาครัฐด้านการบริหารทั่วไปเป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล

ศรีเพ็ญ นราศรีสกุล (2540) ศึกษาเรื่องการใช้จ่ายของภาครัฐบาลและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทศวรรษระหว่างปี พ.ศ. 2513 – 2537 วิเคราะห์โดยนำแบบจำลองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามแนวคิดของแรม (Ram) ในรูปแบบสมการเชิงซ้อน (multiple regression) วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยกำหนดตัวแปรตาม คือ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือ อัตราเพิ่มการใช้จ่ายเพื่อลงทุนของภาครัฐบาล อัตราการลงทุนภาคเอกชนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และเพิ่มตัวแปรหุ่น (dummy) คือวิกฤตการณ์น้ำมันครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า อัตราการขยายตัวของค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนภาครัฐและอัตราการลงทุนภาคเอกชนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในขณะที่อัตราเพิ่มการใช้จ่ายเพื่อการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของภาครัฐ อัตราการเพิ่มของแรงงาน และวิกฤตการณ์น้ำมันครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ไม่มีความสัมพันธ์ต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ศิริรักษ์ เสมามเงิน (2542) ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายด้านการลงทุนทางเศรษฐกิจกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทศวรรษอนุกรมเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 – 2539 มาวิเคราะห์และประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจากแบบจำลอง ในรูปแบบการถดถอยเชิงซ้อน (multiple linear regression) ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least squares) ได้กำหนดตัวแปรตาม คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่างๆ ของประเทศ และตัวแปรอิสระ คือ รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนสาขาการเกษตรกรรม รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนสาขาการขนส่งสื่อสาร รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนสาขาอุตสาหกรรม รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนทางการพลังงาน ผลการศึกษาพบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การขยายตัวของรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนสาขาการเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด รองลงมาคือ การขยายตัวของรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนสาขาการขนส่งสื่อสาร สาขาอุตสาหกรรม และสาขาพลังงาน ตามลำดับ ส่วนภาคเหนือ

การขยายตัวของรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนสาขาเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเหนือมากที่สุด รองลงมาคือ การขยายตัวของรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนสาขาการขนส่งสื่อสาร สาขาอุตสาหกรรม และสาขาพลังงาน ตามลำดับ สำหรับภาคใต้ อัตราการขยายตัวของรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนสาขาเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคใต้มากที่สุด รองลงมาคือ การขยายตัวของรายจ่ายเพื่อการลงทุนสาขาการขนส่งสื่อสาร สาขาอุตสาหกรรม และสาขาพลังงาน ตามลำดับ ภาคตะวันออก การขยายตัวของรายจ่ายเพื่อการลงทุนสาขาเกษตรกรรม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออก รองลงมาคือ การขยายตัวของรายจ่ายเพื่อการลงทุนสาขาการขนส่งสื่อสาร สาขาอุตสาหกรรม และสาขาพลังงาน ตามลำดับ ภาคตะวันตก การขยายตัวของรายจ่ายเพื่อการลงทุนสาขาเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันตกมากที่สุด รองลงมาคือ การขยายตัวของรายจ่ายเพื่อการลงทุนสาขาการขนส่งสื่อสาร สาขาอุตสาหกรรม และสาขาพลังงาน ตามลำดับ และภาคกลาง การขยายตัวของรายจ่ายเพื่อการลงทุนสาขาเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคกลางมากที่สุด รองลงมาคือ การขยายตัวของรายจ่ายเพื่อการลงทุนสาขาการขนส่งสื่อสาร สาขาอุตสาหกรรม และสาขาพลังงาน ตามลำดับ สรุปได้ว่างบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลทั้ง 4 สาขา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่างๆ ของประเทศ โดยรายจ่ายเพื่อการลงทุนสาขาเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคมากที่สุดของทุกภาค โดยผู้ศึกษาได้นำประเด็นความล่าช้าของผลกระทบ (lag) เข้ามาพิจารณาด้วย โดยมีความเห็นว่ารายจ่ายของรัฐบาลด้านเศรษฐกิจกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามรายภาคของประเทศ การใช้จ่ายของรัฐบาลตามงบประมาณจะมีการเบิกจ่ายจริงมักเสียเวลาไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง กล่าวคือเมื่อมีการอนุมัติโครงการต้องมีการจ้างผู้ปฏิบัติงานและดำเนินการตามโครงการจนกว่าจะเสร็จ นอกจากนี้การเบิกจ่ายเงินให้กับผู้ปฏิบัติงานซึ่งจะนำเงินไปใช้จ่ายอีกต่อหนึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาช่วงหนึ่ง ดังนั้นการที่งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลจะมีผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมักจะต้องใช้เวลาประมาณ 1-2 ปี

เสาวนีย์ บุญยศ (2543) ศึกษาการลงทุนภาครัฐบาลและอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลทศวรรษระหว่างปี 2526 – 2540 มาวิเคราะห์โดยอาศัยสมการการผลิต (Production function) ในรูปแบบของ Cobb-Douglas เป็นแบบจำลอง และประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจากแบบจำลอง ในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อนด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด โดยกำหนดตัวแปรตาม คือ อัตราการเจริญเติบโตของผลผลิต และตัวแปรอิสระอีก 3 ตัว คือ อัตรา

การขยายตัวการลงทุนของภาครัฐบาล อัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน และอัตราการขยายตัวของการจ้างงาน ผลการศึกษาพบว่าอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตมีความสัมพันธ์กับอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐบาล อัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน และการขยายตัวของการจ้างงานในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่อัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐบาลมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงในอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตได้มากกว่าอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน ดังนั้นจึงควรขยายการลงทุนภาครัฐบาลโดยเฉพาะการลงทุนในด้านการศึกษา และการสาธารณสุขให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพของกำลังแรงงานของประเทศให้มีความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตของประเทศมีการขยายตัว

กู่เกียรติ ชันแก้ว (2544) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดในเขตอิทธิพล โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิประเภทอนุกรมเวลาในช่วงปี พ.ศ. 2526 - 2540 มาวิเคราะห์ในรูปแบบสมการถดถอยเชิงซ้อนและทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกับตัวแปรต่าง ๆ จึงได้กำหนดตัวแปรตาม คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตามราคาคงที่ปี 2531 ตัวแปรอิสระ คือ งบประมาณด้านการพัฒนาจังหวัด ปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ และภาษีสรรพากรของจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดเชียงราย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดเชียงใหม่ มีปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ประกอบด้วย งบประมาณด้านการพัฒนาจังหวัดและปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์จังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญ จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย งบประมาณด้านการพัฒนาจังหวัด ปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์ และภาษีสรรพากร โดยที่งบประมาณด้านการพัฒนาจังหวัด ปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์และภาษีสรรพากร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์จังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลิตภัณฑ์จังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่ระดมมาได้นั้นไม่ได้ใช้ในการขยายสินเชื่ออย่างแท้จริง ซึ่งเก็บไว้เพื่อสร้างความมั่นคงของธนาคารมากขึ้น จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย งบประมาณด้านการพัฒนาจังหวัดและปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ โดยงบประมาณด้านการพัฒนาจังหวัดและปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์จังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์และภาษีสรรพากรมีความสัมพันธ์ในทิศทาง

ตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณสินเชื่รวมของธนาคารพาณิชย์ที่เพิ่มขึ้นนั้น ถูกนำไปใช้ในด้านอื่นที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตเพิ่ม เช่น เพื่อที่อยู่อาศัย ที่ดิน และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น ในส่วนของภาษีสรรพากร ที่เรียกเก็บได้อาจถูกนำไปใช้จ่ายเพื่อให้ความสำคัญทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษา หรือสำรองไว้เพื่อลดการขาดดุลงบประมาณ จึงไม่ก่อให้เกิดการผลิตในระยะสั้น จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย งบประมาณด้านการพัฒนาจังหวัด โดยงบประมาณด้านการพัฒนาจังหวัด มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์จังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนของภาษีสรรพากร มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากภาษีที่เก็บได้นั้น นำไปใช้พัฒนาทางด้านคุณภาพชีวิต การศึกษา สาธารณสุข และสาธารณูปการต่าง ๆ หรือภาษีที่จังหวัดนำส่งเข้าสู่ส่วนกลางอาจถูกจัดสรรไปพัฒนาพื้นที่อื่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์จังหวัดเพียงรายการเดียว คือ งบประมาณด้านการพัฒนาจังหวัด ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย งบประมาณด้านการพัฒนาจังหวัด ซึ่งงบประมาณด้านการพัฒนาจังหวัดมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนของภาษีสรรพากรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากภาษีสรรพากรที่เก็บได้ไม่ได้นำไปใช้เพื่อก่อให้เกิดผลผลิตเพิ่ม เช่น นำไปใช้พัฒนาด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนการคาดคะเนผลผลิตของสาขาทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2549 พบว่า สาขาอุตสาหกรรมจะเป็นสาขาที่มีการเติบโตมากที่สุดของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน มีมูลค่าเท่ากับ 34,296.50 และ 179,692.14 ล้านบาท ตามลำดับ สาขาเหมืองแร่และขอยหินจะเป็นสาขาที่มีการเติบโตมากที่สุดของจังหวัดลำปางและจังหวัดพะเยามีมูลค่าเท่ากับ 44,780.83 และ 6,727.52 ล้านบาท ตามลำดับ สาขาการค้าส่งและค้าปลีกจะเป็นสาขาที่มีการเติบโตมากที่สุดของจังหวัดเชียงรายและจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีมูลค่าเท่ากับ 7,612.38 และ 1,355.84 ล้านบาท ตามลำดับ

สุทธาทิพ พวงไทย (2544) ศึกษาเรื่องนโยบายการคลังกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิประเภทอนุกรมเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-2541 กำหนดตัวแปรตาม คือ รายได้ต่อหัวที่แท้จริงของประชากรในประเทศ และตัวแปรอิสระ คือ การใช้จ่ายเพื่อการลงทุนของรัฐบาล การใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ดัชนีราคาผู้บริโภค ดุลการคลังรัฐบาล และรายได้จากการจัดเก็บภาษีของรัฐบาล วิเคราะห์ในรูปสมการถดถอยเชิงซ้อน หากความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยการประมาณค่า ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคหรือรายจ่ายประจำของภาครัฐต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สัดส่วนรายจ่ายลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ต่อหัวที่แท้จริงของประชากร หรืออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตรงกับ

สมมติฐานที่ตั้งไว้โดยมี ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.25 และ 0.18 ตามลำดับ ส่วนอัตราการเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ต่อหัวที่แท้จริงของประชากรในปัจจุบันในทิศทางตรงกันข้าม โดยมี ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.29 ซึ่งจะทำให้อัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ต่อหัวที่แท้จริงของประชากรลดลงร้อยละ 0.29 เนื่องจากปีที่ผ่านมาเศรษฐกิจมีการขยายตัวมากขึ้นเรื่อยๆ จึงทำให้ในปัจจุบันรายได้ต่อหัวที่แท้จริงของประชากรเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงดัชนีราคาผู้บริโภค ดุลการคลังรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และสัดส่วนรายได้จากภาษีต่อรายได้รวมของรัฐบาล ไม่มีผลต่อการกำหนดอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าการใช้จ่ายของภาครัฐบาลมีผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอดีตที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาการขาดแคลนเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในการลงทุน จึงต้องพึ่งพาการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ แต่โครงสร้างการใช้จ่ายของรัฐบาลเป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคมากกว่าการใช้จ่ายเพื่อการลงทุน จึงทำให้การลงทุนภาคเอกชนมีบทบาทมากในการกำหนดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เพราะ อัตราการลงทุนของภาคเอกชนมีมูลค่ามากกว่าจึงส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าปัจจัยอื่น ดังนั้น รัฐบาลในปัจจุบันและอนาคตควรลดการใช้จ่ายด้านการบริโภคและเพิ่มงบประมาณเพื่อการลงทุนให้มากขึ้น ในอดีตจนถึงปัจจุบันการใช้จ่ายเพื่อการลงทุน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแล้ว แต่ควรจัดสรรงบประมาณให้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นการใช้จ่ายเพื่อการพัฒนา จะทำให้การใช้จ่ายของภาครัฐบาลมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ต่อหัวที่แท้จริงของประชากรหรืออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อเป็นการสะสมทุนของภาครัฐบาลนั้น ได้แก่ การลงทุนทางด้านการสร้างปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การศึกษา การสาธารณสุขและสาธารณูปการ ให้มากกว่าในช่วงที่ผ่านมา การลงทุนนี้จะเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้

सानิต หนูจ้อย (2547) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิประเภทอนุกรมเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 - 2545 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาและวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยนำแบบจำลองส่วนแบ่งและส่วนแปรเปลี่ยนมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา โดยใช้สมการถดถอยเชิงซ้อนและทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ซึ่งกำหนดตัวแปรตาม คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพิษณุโลกและตัวแปรอิสระ คือ ปริมาณสินเชื่อบริการพาณิชย์ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและจำนวนประชากร ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดพิษณุโลกมีปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ประกอบด้วย ปริมาณสินเชื่อบริการพาณิชย์ ปริมาณเงินฝากรวมของธนาคาร

พาณิชย์และจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์จังหวัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนจำนวนประชากร มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับ ผลิตภัณฑ์จังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการศึกษาถึงแนวโน้มผลผลิตของสาขาทาง เศรษฐกิจต่าง ๆ ของจังหวัดพิษณุโลกเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 ถึง 2549) โดยใช้สูตรการคำนวณหาอัตราดอกเบี้ยทบต้นมาประยุกต์ใช้ พบว่า ในทุก สาขาทางเศรษฐกิจของจังหวัดพิษณุโลกมีแนวโน้มผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยสาขาเกษตรกรรมคาดว่า มี มูลค่าเท่ากับ 5,384 ล้านบาท สาขาเหมืองแร่และข่อยหิน คาดว่ามีมูลค่าเท่ากับ 44 ล้านบาท สาขา อุตสาหกรรม คาดว่าจะมีมูลค่าเท่ากับ 1,955 ล้านบาท สาขาการก่อสร้างคาดว่ามูลค่าเท่ากับ 1,130 ล้านบาท สาขาการไฟฟ้าและการประปา คาดว่ามีมูลค่าเท่ากับ 782 ล้านบาท สาขาการคมนาคม และการขนส่ง คาดว่ามีมูลค่าเท่ากับ 1,773 ล้านบาท สาขาการค้าส่งและค้าปลีก คาดว่าจะมีมูลค่า เท่ากับ 4,090 ล้านบาท สาขาการธนาคารประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ คาดว่าจะมีมูลค่า เท่ากับ 728 ล้านบาท สาขาที่อยู่อาศัย คาดว่าจะมีมูลค่าเท่ากับ 1,466 ล้านบาท สาขาการบริหาร ราชการ คาดว่าจะมีมูลค่าเท่ากับ 2,404 ล้านบาท สาขาการบริการ คาดว่าจะมีมูลค่าเท่ากับ 3,374 ล้านบาท

นุริย พรมศรี (2548) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ ประเทศไทย โดยทำการใช้ข้อมูลทุกภูมิภาคปีละหนึ่งปีตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ.2538 ถึงไตรมาส ที่ 3 ปี พ.ศ.2547 วิเคราะห์โดยสร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติ และทำการวิเคราะห์ในรูปสมการ ถดถอยเชิงซ้อนหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ประมาณค่าสัมประสิทธิ์ด้วยวิธีกำลังสอง น้อยที่สุด โดยกำหนดตัวแปรตาม คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริงปีปัจจุบัน และตัวแปร อิสระ คือ รายได้ต่อหัวของประชากรในปีที่ผ่านมา การสะสมทุนปีปัจจุบัน กำลังแรงงานปีปัจจุบัน และรายได้ภายในปีปัจจุบัน ผลการศึกษาด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พบว่า ตัวแปรด้านกำลัง แรงงานปีปัจจุบัน รายได้ต่อหัวของประชากรในปีที่ผ่านมา และการสะสมทุนปีปัจจุบัน มีความสัมพันธ์ กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในทิศทางเดียวกัน โดยมีค่า สัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.456 , 0.983 , และ 0.054 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรด้านรายได้ภายในปีปัจจุบันมีค่า สัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.1927 แสดงว่ารายได้ภายในปีปัจจุบันมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ ประเทศในทิศทางตรงกันข้าม เมื่อแยกพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตเป็นรายการการผลิต ซึ่งแบ่งออกเป็นภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตร ผลการศึกษา ที่ได้ พบว่า ด้านภาค การเกษตรนั้น รายได้ต่อหัวต่อปีปัจจุบัน กำลังแรงงานปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กับการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านนอก

ภาคการเกษตร รายได้ต่อหัวต่อปีที่ผ่านมา และกำลังแรงงานปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จุฑาทักดิ์ เพชรศรี (2551) ศึกษาผลของการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดปทุมธานี ตามแนวคิดทฤษฎีการกำหนดรายได้ดุลยภาพของเคนส์ มาเป็นพื้นฐาน โดยใช้ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทศนิยม ระหว่างปี พ.ศ. 2531 – 2549 และทำการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด โดยวิธีการศึกษามี 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของภาครัฐและสาขาการผลิตของจังหวัดปทุมธานี และส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่ายภาครัฐกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า งบประมาณรายจ่ายภาครัฐในจังหวัดปทุมธานี มีการใช้จ่ายผ่านงบประมาณมากกว่างบลงทุน โดยงบประมาณมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งมีอัตราส่วนเฉลี่ยร้อยละ 75.28 ของงบประมาณรายจ่ายรวม สำหรับงบลงทุนมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นในทุกปีเช่นเดียวกัน โดยมีอัตราส่วนเฉลี่ยร้อยละ 24.72 ของงบประมาณรายจ่ายรวม ในส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปีเช่นกัน โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด สาขาอุตสาหกรรม สาขาไฟฟ้า ก๊าซและประปา สาขาขายส่งและขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และของใช้ส่วนบุคคล และสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ ซึ่งมีอัตราส่วนเฉลี่ยร้อยละ 21.18 , 20.91 และ 17.69 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดโดยรวมตามลำดับ ในส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดคือ สาขาการประมงและสาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน โดยมีอัตราส่วนเฉลี่ยร้อยละ 0.44 และ 0.48 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด โดยรวมตามลำดับ และจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่ายภาครัฐกับผลิตภัณฑ์จังหวัด พบว่างบประมาณมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในสาขาต่าง ๆ มากกว่างบลงทุน โดยงบประมาณที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์ มวลรวมจังหวัดมีจำนวน 11 สาขา ส่วนงบลงทุนที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมีจำนวน 7 สาขา ในขณะที่ทั้งงบประมาณและงบลงทุนไม่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีจำนวน 3 สาขา ดังนั้น ในการพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมีอัตราการเจริญเติบโตใน 3 สาขาดังกล่าวนั้น รัฐบาลควรที่จะจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม คือ 1) สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน 2) สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมและของใช้ส่วนบุคคล และ 3) สาขาการศึกษา

นิภาพร ทองหล่อ (2555) ศึกษาวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดพิจิตร โดยใช้ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทศนิยมแบบอนุกรมเวลาดรายไตรมาสตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 – 2553 และทำการประมาณค่าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด โดยกำหนดตัวแปรตาม คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพิจิตร และตัวแปรอิสระ 8 ตัว คือ ปริมาณผลผลิต

ทางการเกษตร รายได้เกษตรกร ปริมาณสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ กำลังแรงงาน รายจ่ายภาครัฐ เพื่อการบริโภค รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน รายจ่ายรวมของหน่วยงานภาครัฐจากส่วนกลาง และ รายจ่ายรวมของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ภาครัฐมีบทบาทสำคัญ ต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หากรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค และรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น ขณะที่รายจ่ายรวมของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นไม่มีนัยสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดพิจิตร ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่น ๆ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้พบประเด็นสำคัญเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษารายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

1. จากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทด้านการคลังของรัฐบาลกับการพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่า รัฐบาลใช้นโยบายการคลังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารนโยบายเศรษฐกิจของภาครัฐ เพื่อบรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจจำแนกได้ 4 ประการ คือ การจัดสรรทรัพยากรระหว่างเอกชนและภาครัฐบาลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม การเสริมสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยผ่านเครื่องมือของนโยบาย การคลัง ประกอบด้วย งบประมาณรายจ่าย งบประมาณรายรับและหนี้สาธารณะ

2. จากการทบทวนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้นโยบายการคลังเพื่อบรรลุเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พบว่า รายได้ประชาชาติ เป็นดัชนีแสดงถึงความสามารถของระบบเศรษฐกิจว่ามีกำลังและความสามารถผลิตสินค้าและบริการที่คิดมูลค่าได้มากน้อยเพียงใดในระยะหนึ่ง ๆ ส่วนมากมีระยะเวลา 1 ปี และตัวเลขรายได้ประชาชาติชี้ให้เห็นถึงระดับพัฒนา รวมทั้งความมั่งคั่งหรือยากจนของระบบเศรษฐกิจ รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจของประเทศ และแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของนโยบายต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ส่วนแนวคิดทฤษฎีการใช้จ่ายของเคนส์ในระบบเศรษฐกิจปิด ซึ่งประกอบด้วย รายจ่ายเพื่อการบริโภคทั้งหมด (C) การลงทุนของเอกชนทั้งหมด (I) รายจ่ายรวมของรัฐบาล (G) และรายได้ประชาชาติ (Y) ทั้งนี้โดย $Y = C + I + G$ ถ้ารายจ่ายทั้งสิ้นหรือรายได้ประชาชาติอยู่ในระดับที่ไม่เพียงพอที่จะก่อให้เกิดการจ้างงานเต็มที่แล้ว รัฐบาลก็ควรเข้ามากระตุ้นรายจ่ายเพื่อการบริโภค โดยการลดภาษี รวมทั้งการใช้จ่ายเงินของภาครัฐ เพื่อการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจในการกระตุ้นระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากการใช้จ่ายของภาครัฐเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายหรืออุปสงค์มวลรวม (Aggregate Demand) นำไปสู่การเพิ่มขึ้นและลดลงของรายได้ประชาชาติอีกด้วย สำหรับแนวคิดการใช้จ่ายภาครัฐ

ของมีสเตอร์และรอสโทว กล่าวถึงการใช้จ่ายของภาครัฐบาล แบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ การลงทุน ภาครัฐบาลจะอยู่ในอัตราสูงมุ่งเน้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็น ระยะเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจ ต่อมาในช่วงระยะกลางของการเติบโตทางเศรษฐกิจ การลงทุนของภาครัฐเน้นการลงทุนผลิตสินค้าประเภททุน ซึ่งจะมีผลต่อการกระตุ้นการลงทุนของ ภาคเอกชนสูงขึ้น และช่วงระยะสุดท้ายเมื่อระบบเศรษฐกิจเข้าสู่การเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว รัฐบาล จะเปลี่ยนการลงทุนในด้านปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ มาเป็นการใช้จ่ายการลงทุนทางด้านสังคม เช่น การศึกษา การสาธารณสุขและการบริการสวัสดิการต่าง ๆ เพิ่มขึ้นแทน และการใช้จ่ายของรัฐ เพื่อการบริโภค จะเป็นการรักษาระดับรายได้และกระจายสวัสดิการสังคมให้มากขึ้น ซึ่งรายจ่ายรวม ของรัฐบาลจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศซึ่งจะสอดคล้องกับ แนวคิดทฤษฎีการใช้จ่ายภาครัฐของวากเนอร์ ที่พบว่า รัฐบาลจะมีการขยายตัวของเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น อย่างต่อเนื่อง และรายจ่ายของรัฐบาลมีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นกัน จึงได้ตั้งกฎ Wagner's Law ที่ว่าด้วย การขยายตัวของ ราชการรัฐบาล ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลที่มีการขยายตัว เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ กับรายจ่ายของรัฐบาลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. จากการทบทวนงานวิจัยที่มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณรายจ่ายของ ภาครัฐที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พบว่า รายจ่ายภาครัฐกับความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ งานวิจัยของสิวลาก (2539) ที่พบว่างบประมาณรายจ่ายของรัฐ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการบริหารชุมชนและสังคม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่งบประมาณรายจ่ายด้านการบริหารทั่วไปมีความสัมพันธ์ในทิศทาง ตรงกันข้ามกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ งานวิจัยของศรีเพ็ญ (2540) พบว่า อัตราการขยายตัวของค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนภาครัฐและอัตราการลงทุนภาคเอกชนต่อผลิตภัณฑ์ มวลรวมในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ งานวิจัย ของศิริรักษ์ (2542) พบว่างบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลด้านการลงทุนทางเศรษฐกิจ จำนวน 4 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม สาขาการขนส่งสื่อสาร สาขาอุตสาหกรรม และสาขาการพลังงาน มี ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์ภาคต่างๆ ของประเทศ งานวิจัยของสุทธาทิพ (2544) พบว่าสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สัดส่วนรายจ่าย ลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการ เปลี่ยนแปลงรายได้ต่อหัวที่แท้จริงของประชากรหรืออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ งานวิจัย ของจุฑาทิภัก (2551) พบว่างบประมาณมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในสาขาต่าง ๆ

มากกว่างบประมาณ และงานวิจัยของนิภาพร (2555) พบว่าภาครัฐมีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หากรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค และรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น

4. จากการทบทวนงานวิจัยที่มีศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องทางเศรษฐกิจที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ งานวิจัยของเสาวนีย์ (2543) ซึ่งศึกษาการลงทุนภาครัฐบาลและอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตในประเทศไทยได้กำหนดตัวแปรในการศึกษา คือ อัตราการเจริญเติบโตของผลผลิต อัตราการขยายตัวการลงทุนของภาครัฐบาล อัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน และอัตราการขยายตัวของการจ้างงาน ผลการศึกษาพบว่าอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตมีความสัมพันธ์กับอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐบาล อัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน และการขยายตัวของการจ้างงานในทิศทางเดียวกัน ส่วนงานการวิจัยของกัญเกียรติ (2544) ซึ่งศึกษาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ตัวแปรทางเศรษฐกิจที่ใช้ในการศึกษา คือ งบประมาณรายจ่าย ปริมาณเงินฝาก ปริมาณสินเชื่อ และภาษีสรรพากร สามารถสรุปได้ว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจมีทั้งตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมทั้งมีตัวแปรที่ไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้อาจเป็นผลจากการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจมาใช้ในการวิเคราะห์ไม่ครบถ้วน ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดในการจัดเก็บข้อมูล และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลในระดับพื้นที่ รวมทั้งการศึกษาที่ต่างพื้นที่กันอาจทำให้ผลของปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน งานวิจัยของसानิต (2547) เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปริมาณสินเชื่อรวมของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณเงินฝากรวมของธนาคารพาณิชย์และจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์จังหวัด ส่วนจำนวนประชากรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลิตภัณฑ์จังหวัด และงานวิจัยของนุจรีย์ (2548) เป็นการศึกษาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจระดับประเทศ ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้การศึกษาในระดับประเทศทำให้มีข้อมูลที่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการวิจัย

ดังนั้น จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น สรุปเป็นแนวคิดในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การใช้จ่ายรัฐบาลกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร โดยกำหนดตัวแปรที่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน การลงทุนภาคเอกชน และการบริโภคของภาคเอกชน ว่ามีผลต่อการกำหนดอัตราการเจริญเติบโตทาง

เศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรหรือไม่ ตามทฤษฎีของเคนส์ โดยจะใช้วิธีการศึกษาโดยการสร้างสมการความสัมพันธ์แบบถดถอยพหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อศึกษารายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษารายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร แบ่งการศึกษาออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการศึกษาเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจทั่วไปของจังหวัดกำแพงเพชร และส่วนที่สองเป็นการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อศึกษาบทบาทรายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

1.1 การศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจทั่วไปของจังหวัดกำแพงเพชร เป็นการศึกษาวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาสระยะเวลา 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2554 โดยรวบรวมจากหน่วยงานที่จัดเก็บข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานสถิติจังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกำแพงเพชร และสำนักงานสรรพากรพื้นที่กำแพงเพชร

1.2 การศึกษายบทบาทรายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร เป็นการศึกษาวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการสร้างแบบจำลองสมการถดถอยเชิงพหุคูณ (multiple linear regression) เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ของตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร กับตัวแปรรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน การลงทุนภาคเอกชน และการบริโภคภาคครัวเรือน

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

$$GPP = f (G_1 + G_2 + I + C)$$

โดยที่

- GPP คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร
 G_1 คือ รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค
 G_2 คือ รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน
 I คือ การลงทุนภาคเอกชน
 C คือ การบริโภคภาคครัวเรือน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลารายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2545 ถึงไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2554 โดยมีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 วิธีการจัดเก็บ และรวบรวมข้อมูล

รายการ	แหล่งข้อมูล	ขั้นตอน/วิธีการรวบรวมข้อมูล
1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร	- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร	- รวบรวมข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 - 2554 - ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรจำแนกเป็นรายไตรมาสจากแบบจำลองประมาณการเศรษฐกิจของสำนักงานคลังจังหวัด
2. รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค	สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร	รวบรวมข้อมูลรายจ่ายประจำของหน่วยงานภาครัฐที่เบิกจ่ายจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ และรายจ่ายประจำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรายไตรมาส จากฐานข้อมูลเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัด

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

รายการ	แหล่งข้อมูล	ขั้นตอน/วิธีการรวบรวมข้อมูล
3. รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน	สำนักงานคลังจังหวัด กำแพงเพชร	รวบรวมข้อมูลรายจ่ายลงทุนของหน่วยงานภาครัฐที่เบิกจ่ายจากเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ และรายจ่ายลงทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรายไตรมาสจากฐานข้อมูลเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัด
4. การลงทุนภาคเอกชน	- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - สำนักงานคลังจังหวัด กำแพงเพชร	- รวบรวมข้อมูลการลงทุนภาคเอกชนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 -2554 - คำนวณสัดส่วนของมูลค่าการลงทุนภาคเอกชนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 -2554 - ข้อมูลการลงทุนภาคเอกชนจังหวัดกำแพงเพชรจำแนกเป็นรายไตรมาสจากสัดส่วนของมูลค่าการลงทุนภาคเอกชนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดรายปี
5. การบริโภคภาคครัวเรือน	- สำนักงานคลังจังหวัด กำแพงเพชร - สำนักงานสรรพากรพื้นที่ กำแพงเพชร	- รวบรวมข้อมูลการบริโภคภาคครัวเรือนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 -2554

รายละเอียดข้อมูลที่รวบรวมทั้งหมดนี้ปรากฏอยู่ในตารางภาคผนวก

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยมีรายละเอียดการศึกษา ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เป็นการนำข้อมูลที่เป็นปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดกำแพงเพชรที่รวบรวมจากหน่วยงานต่างๆ มาแสดงในรูปของตาราง แผนภูมิ ค่าร้อยละ เพื่อจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะ โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร

3.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน การลงทุนภาคเอกชน การบริโภคภาคครัวเรือน กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปมาใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 โดยมีขั้นตอนคำนวณและการวิเคราะห์ผล ดังนี้

1) การประมาณค่าพารามิเตอร์การถดถอยพหุคูณ เพื่อให้ได้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ และพิจารณาเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวว่าถูกต้องตามทฤษฎีและเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่

2) การประมาณค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (Coefficient of Determination : R^2)

คือ ค่าที่อธิบายว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวในสมการถดถอยมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามกี่เปอร์เซ็นต์

$$R^2 = \frac{\sum(\hat{Y} - \bar{Y})^2}{\sum(Y - \bar{Y})^2}$$

โดยที่	\bar{Y}	คือ	$\sum Y / n$
	\hat{Y}	คือ	ค่าประมาณการของ Y
	Y	คือ	ตัวแปรตามของสมการถดถอย
	n	คือ	จำนวนข้อมูล

คุณสมบัติของ R^2 คือ $0 \leq R^2 \leq 1$ กล่าวคือ

ถ้า R^2 มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามมาก

ถ้า R^2 มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามน้อย
หรือไม่มีความสัมพันธ์

3) การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม
การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม
โดยทดสอบตัวแปรอิสระต่างๆ มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตามหรือไม่กำหนดสมมติฐาน
ของการทดสอบ คือ

H_0 : ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม

H_1 : ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม

โดยใช้ค่าสถิติทดสอบ F ในการทดสอบกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 หรือ
ระดับความเชื่อมั่น 95 % ในที่นี้จะพิจารณาจาก ค่า Sig. (F) ที่คำนวณได้ หากค่า Sig. มีค่าน้อยกว่า
0.05 จะปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตาม
อย่างมีนัยสำคัญ และ ค่า Sig (F) ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 0.05 จะต้องยอมรับ H_0 และปฏิเสธ
 H_1 แสดงว่า ตัวแปรอิสระ ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ

4) การตรวจสอบปัญหา Autocorrelation หรือ Serial correlation เป็นการทดสอบ
ความเป็นอิสระกันของค่าความคลาดเคลื่อน โดยใช้การตรวจสอบจากค่าสถิติเดอร์บิน-วัตสัน
(Durbin – Watson : D.W.) เป็นค่าสถิติที่ใช้สำหรับทดสอบว่ามีปัญหาของความคลาดเคลื่อน
(Error or residual) มีความสัมพันธ์ต่อกันหรือปัญหาสหสัมพันธ์ของอนุกรมข้อมูลที่ล่าช้ากับตัวเอง
(Autocorrelation) ซึ่งมีหลักในการพิจารณา ถ้าค่า D.W. $\cong 2$ จะถือว่าไม่เกิดปัญหา
Autocorrelation โดยค่า Durbin – Watson : D.W. คือ

$$D.W. = \frac{\sum(u_t - u_{t-1})^2}{\sum u_t^2}$$

โดยที่	$D.W.$	คือ	ค่า Durbin – Watson
	u_t	คือ	ค่าความคลาดเคลื่อนของปีปัจจุบัน
	u_{t-1}	คือ	ค่าความคลาดเคลื่อนที่ล่าช้าไป 1 ระยะ

5) การตรวจสอบความมีนัยสำคัญของค่าคงที่และสัมประสิทธิ์ตามแบบจำลองที่กำหนดไว้คือ

B แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบหรือค่าจริงที่อยู่ในสมการ

Std. Error แสดงค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอยบอกถึงการกระจายของค่าสัมประสิทธิ์ หากมีการกระจายมากแสดงว่ามีความแม่นยำหรือเชื่อถือได้น้อย

ค่าสถิติ t สำหรับทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าคงที่ และสัมประสิทธิ์แต่ละตัวในสมการโดยกำหนด

$$H_0 : \beta_i = 0$$

$$H_1 : \beta_i \neq 0$$

โดยจะใช้ค่าสถิติ t ที่ได้จากการคำนวณในการทดสอบ โดยพิจารณาจากค่า Sig. (t) ที่ได้จากการคำนวณของตัวแปรอิสระแต่ละตัว หากค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่า 0.05 จะปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยตัวที่ทดสอบนั้นมีความแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรอิสระ ที่ทดสอบนั้น สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงในค่าของตัวแปรตามได้ ถ้าหากค่า Sig. ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 0.05 จะยอมรับ H_0 และปฏิเสธ H_1 แสดงว่าค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยตัวที่ทดสอบนั้นไม่มีความแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 4

สภาพทางเศรษฐกิจทั่วไปของจังหวัดกำแพงเพชร

1. ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองเก่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์แห่งหนึ่งของประเทศไทย มีความเจริญรุ่งเรืองสมัยสุโขทัยเป็นราชธานีหรือประมาณ 700 ปีมาแล้ว จากการศึกษาหลักศิลาจารึก โดยนักโบราณคดีทำให้ทราบว่าจังหวัดกำแพงเพชรเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หลายเมือง เช่น เมืองชากังราว เมืองนครชุม เมืองไตรดิ่งษ์ เมืองเพนนคร และเมืองคณฑี เป็นต้น

ปัจจุบันจังหวัดกำแพงเพชรเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญแห่งหนึ่ง มีโบราณสถานเก่าแก่ซึ่งก่อสร้างด้วยศิลาแลงหลายแห่งรวมอยู่ใน“อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร” ซึ่งองค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2534 นับเป็นความภาคภูมิใจของชาวจังหวัดกำแพงเพชรอย่างยิ่ง

1.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

♦ **ที่ตั้งและอาณาเขต** จังหวัดกำแพงเพชรตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 358 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก และอำเภอกีรีมาศ
จังหวัดสุโขทัย

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกและอำเภอโพทะเล
อำเภोजิตรบารมี จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

♦ **ขนาดพื้นที่** จังหวัดกำแพงเพชรมีพื้นที่ 8,607.5 ตารางกิโลเมตร (5,379,687.5 ไร่) แบ่งออก ดังนี้

พื้นที่การเกษตรประมาณ 5,272 ตารางกิโลเมตร (3,295,470 ไร่)

พื้นที่ป่าไม้ประมาณ 2,146.7 ตารางกิโลเมตร (1,341,718 ไร่)

พื้นที่อยู่อาศัยและอื่น ๆ ประมาณ 1,587.65 ตารางกิโลเมตร (992,281.25 ไร่)

◆ **จำนวนประชากร** จังหวัดกำแพงเพชรในปี 2554 มีประชากร 723,631 คน เป็นชาย 361,676 คน หญิง 361,955 คน ความหนาแน่น 84.65 คนต่อตารางกิโลเมตร

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดกำแพงเพชรมีแม่น้ำปิงไหลผ่านเป็นระยะทางยาวประมาณ 104 กิโลเมตร มีลักษณะภูมิประเทศ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบนแบบตะพักลุ่มน้ำ (Alluvial-Terrace) มีระดับความสูงประมาณ 43 - 107 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง อยู่บริเวณทางด้านทิศตะวันออกและใต้ของจังหวัด

ลักษณะที่ 2 เป็นเนินเขาเตี้ยๆ สลับที่ราบ พบเห็นบริเวณด้านเหนือและตอนกลางของจังหวัด

ลักษณะที่ 3 เป็นภูเขาสลับซับซ้อน เป็นแหล่งแร่ธาตุ และต้นน้ำลำธารต่างๆ ที่สำคัญ เช่น คลองวังเจ้า คลองสวนหมาก คลองขลุงและคลองวังไทร ไหลลงสู่แม่น้ำปิง

1.3 การปกครอง จังหวัดกำแพงเพชรแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ ประกอบด้วย

1. อำเภอเมืองกำแพงเพชร
2. อำเภอปางศิลาทอง
3. อำเภอลองลาน
4. อำเภอขามเฒ่า
5. อำเภอลองขลุง
6. อำเภอพรานกระต่าย
7. อำเภอไทรงาม
8. อำเภอลานกระบือ
9. อำเภอทรายทองวัฒนา
10. อำเภอบึงสามัคคี
11. อำเภอโกสัมพีนคร

ภาพที่ 4.1 แผนที่จังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา : สำนักงานจังหวัดกำแพงเพชร บรรยายสรุปจังหวัดกำแพงเพชร (2554 : 2)

1.4 แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร

แหล่งน้ำมันสิริกิติ์ จังหวัดกำแพงเพชรมีชื่อเสียงโดดเด่นหลายด้าน โดยเฉพาะการค้นพบแหล่งน้ำมันดิบ คือ "แหล่งน้ำมันสิริกิติ์" ซึ่งได้กล่าวไว้ในคำขวัญประจำจังหวัดกำแพงเพชร ที่ว่า "กรุพระเครื่อง เมืองคนแกร่ง ศิลากลางใหญ่ ถั่วเขียวหวาน น้ำมันลานกระบือ" แหล่งน้ำมันสิริกิติ์ได้รับการค้นพบเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2524 โดยบริษัท ไทยเชลล์ เอ็กซ์พลอเรชั่น แอนด์โปรดักชั่น จำกัด หรือไทยเชลล์ โดยมีการพบน้ำมันปริมาณมากพอในเชิงพาณิชย์ที่หลุมสำรวจ "ลานกระบือ เอ 01" ในกิ่งอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร และเริ่มผลิตน้ำมันเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2525 นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทยที่มีการผลิตน้ำมันเพื่อใช้ในการพาณิชย์ จนถึงปัจจุบัน แหล่งน้ำมันสิริกิติ์ก็ยังคงเป็นแหล่งน้ำมันบนบกขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศจังหวัดกำแพงเพชร ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2528 บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม

จำกัด (มหาชน) หรือ ปตท.สผ. ได้เข้ามาเป็นผู้ร่วมทุนในการสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในพื้นที่สัมปทานเอส 1 โดยที่บริษัท ปตท.สผ. ถือหุ้นร้อยละ 25 และบริษัท ไทยเชลล์ถือหุ้นร้อยละ 75 ต่อมาในเดือนมกราคม พ.ศ. 2547 บริษัท ปตท.สผ. ได้ซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท ไทยเชลล์ ทำให้บริษัท ปตท.สผ. เป็นเจ้าของสัมปทานเอส 1 ทั้งหมด และกลายเป็นผู้ดำเนินการแหล่งน้ำมันสิริกิติ์ แหล่งน้ำมันอันทรกู่ค่าของประเทศไทย

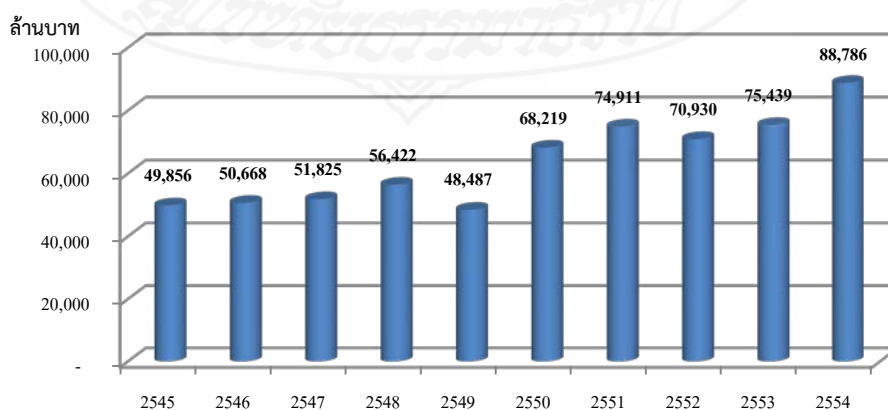
หินอ่อนจังหวัดกำแพงเพชร เป็นจังหวัดที่สามารถผลิตหินอ่อนเพื่อการก่อสร้างและประดิษฐ์เป็นสิ่งของต่างๆ ได้อย่างมากมาย หินอ่อนที่ผลิตที่อำเภอพรานกระต่ายจังหวัดกำแพงเพชร จัดเป็นหินอ่อนคุณภาพดี สีสันสวยงาม อยู่ในบริเวณทิวเขา สว่างอารมณ์ เขาเขียว และเขาโตน ในทางธรณีวิทยา จัดว่า หินอ่อนที่เขาสว่างอารมณ์ มีอายุประมาณ 300 – 400 ล้านปี เป็นหินปูนที่ตกผลึกใหม่อาจเรียกว่า หินอ่อนในแง่การค้า เขาสว่างอารมณ์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ของตลาดพรานกระต่าย ลักษณะเป็นภูเขาขุดแหลม มีผาชันเช่นเช่นเดียวกับหินปูนทั่วไป ประกอบด้วยหินปูนตกผลึกใหม่ โดยทั่วไปมีชั้นหนาสีขาว สีเทาอ่อน สีเทาแก่ปานกลาง ชั้นหินทั้งหมดหนาประมาณ 150 เมตร ในปัจจุบัน รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริม การทำเหมืองหินอ่อน ในจังหวัดกำแพงเพชร โดยการให้สัมปทาน การทำเหมืองหินอ่อน ในเขตเขาโตน อันเป็นภูเขาลูกหนึ่งในทิวเขาสว่าง ให้ประทานบัตร ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2524 หินอ่อนที่เขาโตนมีคุณสมบัติเด่น คือผิวเป็นมัน มีสีเทาและขาวอมชมพู มีวิธีการผลิตโดยเริ่มจากระเบิดปรับหน้าเหมืองหินอ่อน เพื่อเตรียมการทำหินบล็อกใช้ลวดตัดหินอ่อนในแนวตั้ง โดยมีน้ำหล่อเลี้ยงขณะตัดต่อมาทำการเคลื่อนหินไปสู่ โรงงานแปรรูปหินอ่อน เพื่อแปรรูปในลักษณะต่างๆและนำขึ้นหินอ่อนที่ผ่านการแปรรูปแล้ว จะถูกลำเลียงไปผ่านเครื่องขัดผิว แล้วนำไปแยกสี ลวดลาย ขนาดออกเป็นกลุ่มเตรียมไว้สำหรับการจัดส่งตามลูกค้าเสนอสำหรับเศษหินอ่อนจากการแปรรูป จะนำไปผลิตเป็นหินเกล็ด เพื่อใช้ทำแผ่นหินขัด ใช้เป็นกระเบื้องปูพื้น เป็นการนำทรัพยากรธรรมชาติหินอ่อนมาใช้อย่างคุ้มค่าที่สุด การผลิตหินอ่อนที่อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร จึงเป็นอาชีพเด่นที่สุดอาชีพหนึ่งของจังหวัดกำแพงเพชร ที่นารายได้มาสู่จังหวัดจำนวนมาก หินอ่อนมีมาตรฐานการผลิตที่พัฒนาแล้ว ทัดเทียมหรือบางอย่างอาจล้ำหน้าต่างชาติ ผลิตภัณฑ์หินอ่อนที่มีชื่อเสียงของอำเภอพรานกระต่าย จัดเป็นสินค้าของชุมชน อาทิ ช้างแกะสลัก โคมไฟ ที่ทับกระดาศ บาตรพระ แจกัน ศาลเจ้านาฬิกาตั้งโต๊ะ โต๊ะ เก้าอี้ งานแก้ว ถังแช่ไวน์ และของแต่งบ้านจำนวนมาก มีความละเอียดอ่อนที่สวยงาม ทำชื่อเสียงและรายได้ มาสู่จังหวัดกำแพงเพชรจำนวนมาก

2. สภาพทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร

ภาคการผลิตที่สำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย การผลิตภาคเกษตร และการผลิตนอกภาคเกษตร โดยพิจารณาจากเครื่องชี้วัดภาวะเศรษฐกิจที่สำคัญด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร

ภาพที่ 4.2 และตารางที่ 1 ในภาคผนวก แสดงให้เห็นถึงขนาดเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรในแต่ละปีจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร ณ ราคาประจำปี (Gross Provincial Product at Current Market Price) ตั้งแต่ปี 2545 - 2554 โดยในปี พ.ศ. 2545 จังหวัดกำแพงเพชรมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 49,856 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 88,786 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2554 จะเห็นได้ว่ามูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนอกภาคเกษตรมีมูลค่าสูงกว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ภาคเกษตร โดยภาคนอกเกษตรประกอบด้วยสาขาการผลิตต่าง ๆ 14 สาขาการผลิต ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม สาขาเหมืองแร่ สาขาไฟฟ้า สาขาก่อสร้าง สาขาขนส่ง ขยายปลีก สาขาโรงแรม สาขาการขนส่ง สาขาตัวกลางทางการเงินสาขาอสังหาริมทรัพย์สาขาบริหารราชการ สาขาการศึกษา สาขาบริการสุขภาพ สาขาบริการชุมชน และสาขาถูกจ้างในครัวเรือนซึ่งในปี พ.ศ. 2545 การผลิตภาคนอกเกษตรมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 41,473 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นลดลงจนถึงในปี พ.ศ. 2554 เพิ่มขึ้นเป็น 69,774 ล้านบาท ส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดภาคเกษตร ประกอบด้วย 2 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรมและสาขาประมง ในปี พ.ศ. 2545 การผลิตภาคเกษตรมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเท่ากับ 8,383 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 19,012 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2554

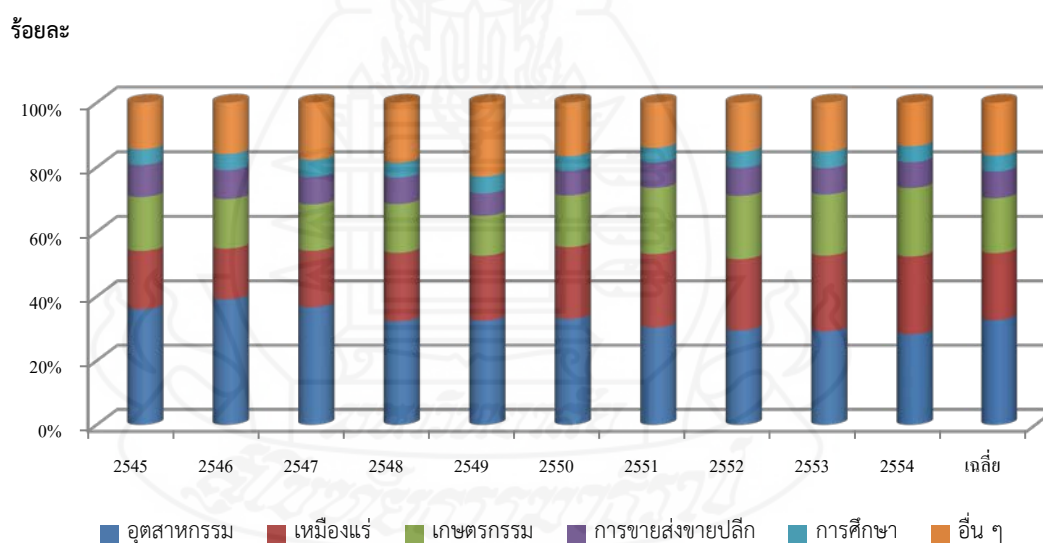

ภาพที่ 4.2 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร ปี พ.ศ. 2545 – 2554

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.2 โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร

ภาพที่ 4.3 และตารางที่ 2 ในภาคผนวก แสดงถึงโครงสร้างเศรษฐกิจของแต่ละสาขาการผลิตตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2554 เมื่อพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร จะเห็นว่า ภาคเกษตรมีสัดส่วนโครงสร้างเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16.81 ในปี พ.ศ. 2545 เป็นร้อยละ 21.41 ในปี 2554 ในขณะที่ ภาคนอกเกษตรมีสัดส่วนโครงสร้างลดลงจากร้อยละ 83.19 ในปี พ.ศ. 2545 เป็นร้อยละ 78.59 ในปี 2554 เมื่อพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชรเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2554 เห็นได้ว่า สาขาการผลิตที่สำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 32.66 รองลงมาได้แก่ สาขาเหมืองแร่และเหมืองหินมีสัดส่วนร้อยละ 20.74 สาขาเกษตรกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 16.99 สาขาการขายส่งขายปลีกมีสัดส่วนร้อยละ 8.28 สาขาการศึกษา มีสัดส่วนร้อยละ 4.91ตามลำดับ สำหรับสาขาอื่น ๆ ทั้ง 11 สาขาการผลิต คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.42

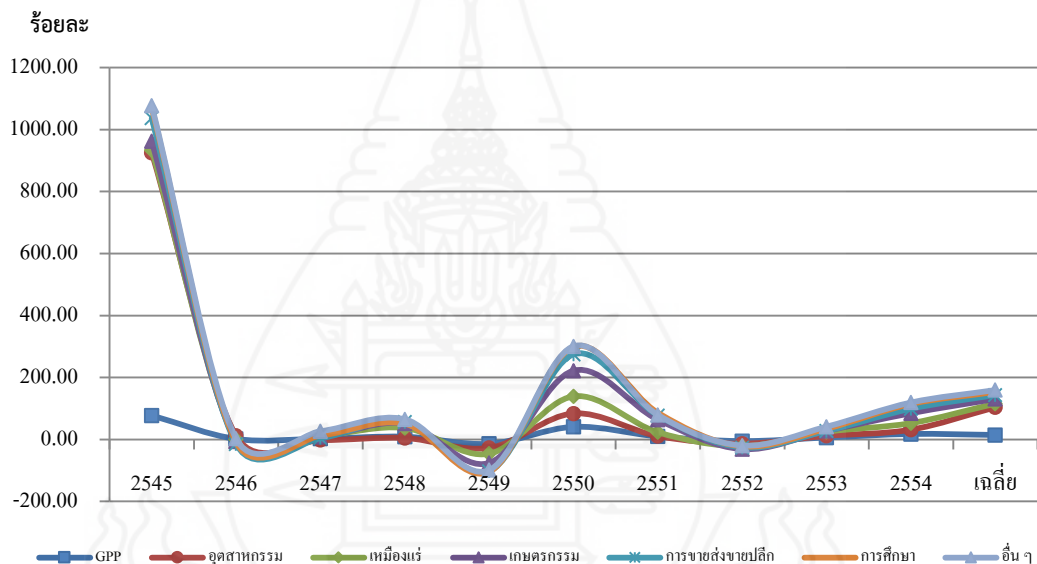

ภาพที่ 4.3 สัดส่วนโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.3 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร

ภาพที่ 4.4 และตารางที่ 3 ในภาคผนวก แสดงถึงอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2554 จะเห็นได้ว่าอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรโดยเฉลี่ย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 – 2554 เศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชรขยายตัวร้อยละ 14.53 โดยในปี พ.ศ. 2545 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรขยายตัวสูงถึงร้อยละ 77.30 ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 อัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 40.70 และในปี 2554 เศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร ขยายตัวร้อยละ 17.69 โดยที่มาของการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ขึ้นอยู่กับสาขาหลัก ที่สำคัญทั้ง 5 สาขา ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 13.87 สาขาเหมืองแร่ขยายตัวร้อยละ 21.09 สาขาเกษตรกรรมขยายตัวร้อยละ 31.98 สาขาการขนส่งขายปลีกขยายตัวร้อยละ 14.52 และสาขาการศึกษาขยายตัวร้อยละ 15.53 เป็นสำคัญ

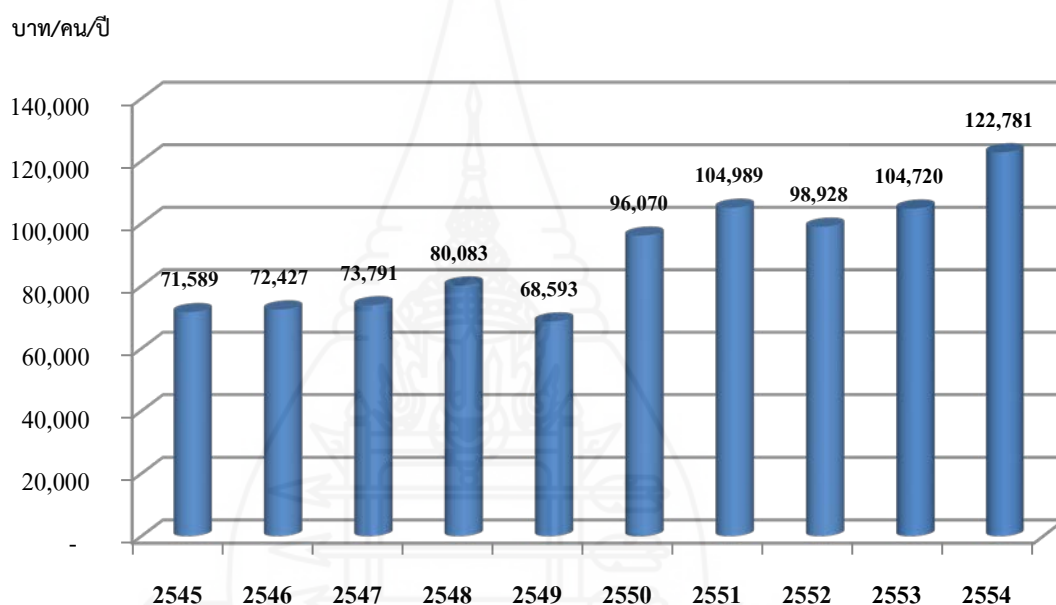
ภาพที่ 4.4 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.4 รายได้เฉลี่ยของประชากร

ภาพที่ 4.5 และตารางที่ 1 ในภาคผนวก แสดงถึงรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในจังหวัดกำแพงเพชร โดยในปี พ.ศ. 2545 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในจังหวัดกำแพงเพชรเท่ากับ 71,589 บาทต่อคนต่อปี จากจำนวนประชากร 696,000 คน จะเห็นได้ว่ารายได้เฉลี่ยของประชากรมีส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี และในปี พ.ศ. 2554 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของ

ประชากรในจังหวัดกำแพงเพชรเท่ากับ 122,781 บาทต่อคนต่อปี จากจำนวนประชากร 723,631 คน คิดเป็นลำดับที่ 3 ของภาคเหนือ และเป็นลำดับที่ 22 ของประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับระดับภาคและระดับประเทศแล้ว รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในจังหวัดกำแพงเพชร ที่สะท้อนถึงศักยภาพในการผลิตของประชากรในจังหวัดอยู่ในระดับที่สูง เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่อยู่ในสาขาอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ คือ อุตสาหกรรมเครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์ อุตสาหกรรมการเกษตร และสาขาเหมืองแร่ เป็นการผลิตขุดเจาะน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ เป็นสำคัญ

ภาพที่ 4.5 รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรจังหวัดกำแพงเพชร ปี พ.ศ. 2545-2554

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.5 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรรายสาขาแบ่งออกเป็น 16 สาขาการผลิตได้ดังนี้

2.5.1 สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ซึ่งเป็นสาขาที่สำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร โดยในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าเท่ากับ 11,123 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 16.99 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการ

เจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ย ร้อยละ 15.10 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ ได้แก่ การเพาะปลูกพืช คือ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และยางพารา ส่วนปศุสัตว์ที่สำคัญของสาขา คือ การเลี้ยงสัตว์ปีก โดยเฉพาะการเลี้ยงไก่

2.5.2 สาขาประมง

สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดกำแพงเพชร มีแม่น้ำปิงไหลผ่านกลางจังหวัด ตั้งแต่ทิศเหนือของจังหวัดจรดทางทิศใต้ของจังหวัด เป็นแหล่งน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ แต่เหมาะสำหรับการเพาะปลูกพืชเป็นสำคัญ ส่วนการทำประมงมีเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ สำหรับสาขาประมงของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 149 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.23 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 17.19 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาประมง ได้แก่ การจับสัตว์น้ำจืดจากแหล่งธรรมชาติ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด และการเลี้ยงปลาสวยงาม

2.5.3 สาขาเหมืองแร่และเหมืองหิน

จังหวัดกำแพงเพชรมีแหล่งน้ำมันดิบและเหมืองแร่ที่มีการสัมปทานที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ ในช่วงปี 2545 - 2554 สาขาเหมืองแร่และเหมืองหินมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 13,482 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 20.74 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 11.80 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาเหมืองแร่และเหมืองหิน ได้แก่ การขุดเจาะน้ำมันปิโตรเลียม และการทำเหมืองหิน เป็นสำคัญ

2.5.4 สาขาอุตสาหกรรมการผลิต

จังหวัดกำแพงเพชรมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจังหวัด โดยสาขาอุตสาหกรรม เป็นสาขาการผลิตที่สำคัญของจังหวัดในปี 2545 เป็นต้นมา เนื่องจากการลงทุนในการผลิตสาขาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งนักลงทุนมองเห็นถึงปัจจัยการผลิตที่สำคัญต่อการผลิต โดยจังหวัดกำแพงเพชร เป็นอุตสาหกรรมการเกษตรแปรรูปที่อาศัยวัตถุดิบทางการเกษตรในเขตจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงเป็นหลัก ได้แก่ อุตสาหกรรมโรงสีข้าว อุตสาหกรรมผลิตมันเส้น แป้งมันสำปะหลัง โรงงานน้ำตาลจากอ้อย อุตสาหกรรมเครื่องปรุงรส (ผงชูรส) ขนาดใหญ่ และอุตสาหกรรมเครื่องคั้นที่มีแอลกอฮอล์ขนาดใหญ่ เป็นต้น ในช่วงปี 2545 - 2554 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 20,385 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 32.66 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 89.20 โดยเฉพาะในปี 2545 ที่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ ที่ขยายตัวสูงขึ้นไปถึง 8 เท่าตัว จากปี 2544

2.5.5 สาขาไฟฟ้า ก๊าซและการประปา

สาขาไฟฟ้า ก๊าซและการประปาของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 771 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.22 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 7.07 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาไฟฟ้า ก๊าซและการประปา ได้แก่ กิจกรรมการผลิตไฟฟ้า การเก็บและการจ่ายไฟฟ้า กิจกรรมการเก็บน้ำ การทำน้ำให้บริสุทธิ์และการจ่ายน้ำ

2.5.6 สาขาการก่อสร้าง

สาขาการก่อสร้างของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 1,388 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 2.21 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 9.19 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาการก่อสร้าง ได้แก่ การก่อสร้างภาครัฐ และการก่อสร้างภาคเอกชน

2.5.7 สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน

สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือนของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 5,235 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 8.28 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 12.74 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือนเรียงตามลำดับสัดส่วนของสาขาดังนี้ กิจกรรมการขายส่ง ประเภทกิจการขายส่ง เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น สุรา เบียร์ กิจการขายส่งสินค้าชั้นกลางอื่นและของที่ไม่ใช่แล้ว กิจการขายส่งเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ เช่น น้ำอัดลม และน้ำดื่มและกิจการขายส่งผลิตภัณฑ์นมพาสเจอร์ไรส์ กิจการขายปลีกประเภทกิจการร้านค้าปลีก ขายแก๊ส น้ำมันเชื้อเพลิง รวมถึงสถานีบริการน้ำมัน กิจการขายปลีกจักรยานยนต์ อะไหล่ และชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมซูปเปอร์มาร์เก็ต กิจการร้านขายของชำ กิจการขายเครื่องจักรและอุปกรณ์ทางการเกษตร กิจการขายปลีกวัสดุก่อสร้าง และกิจการขายปลีกยานยนต์กิจกรรมการซ่อมแซม ประเภทกิจการซ่อมแซมจักรยานยนต์ กิจการซ่อมแซม ยานยนต์ และกิจการซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน

2.5.8 สาขาการโรงแรมและภัตตาคาร

สาขาการโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 106 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.23 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 8.93 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาสาขาการโรงแรมและภัตตาคารเรียงตามลำดับสัดส่วนของสาขาดังนี้ กิจกรรมภัตตาคาร ร้านอาหารและบาร์ ประเภทกิจการร้านอาหารและเครื่องดื่ม กิจการร้านอาหารในโรงเรียน กิจการร้านอาหารในสถานที่ทำงานต่าง ๆ และกิจการร้านอาหารและเครื่องดื่มตามแหล่งลอย ลำดับต่อมาคือ กิจกรรมโรงแรม ค่ายพักและที่พักชั่วคราว ประเภทกิจการโรงแรม กิจการเกสต์เฮ้าส์ และกิจการหอพัก

2.5.9 สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม

สาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคมของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 896 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.46 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 3.08 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม เรียงตามลำดับสัดส่วนของสาขาดังนี้กิจกรรมการขนส่งทางบกและการขนส่งทางท่อลำเลียง เป็นประเภทกิจการขนส่งด้วยรถยนต์โดยสารประจำทางระหว่างกรุงเทพฯ กับจังหวัดอื่น กิจการขนส่งด้วยรถยนต์โดยสารประจำทางระหว่างจังหวัด กิจการขนส่งด้วยรถยนต์โดยสารประจำทางในชนบท กิจการรถบริการรับส่งนักเรียน กิจการบริการขนส่งด้วยรถยนต์รับจ้างขนาดใหญ่ กิจการบริการขนส่งด้วยรถสามล้อเครื่อง และจักรยานยนต์รับจ้าง กิจการขนส่งสินค้าทางถนนกิจกรรมการไปรษณีย์และการโทรคมนาคม เป็นประเภทกิจการบริการทางไปรษณีย์ของรัฐ กิจการบริการโทรศัพท์ กิจการบริการรายการโทรศัพท์ผ่านสายเคเบิล

2.5.10 สาขาตัวกลางทางการเงิน

สาขาตัวกลางทางการเงินของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 1,568 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 2.43 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 11.99 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาตัวกลางทางการเงิน ได้แก่ สถาบันการเงิน (ธนาคาร) รองลงมา คือ การประกันชีวิตและกองทุนบำเหน็จฯ และตัวกลางทางการเงินอื่นๆ (ธนาคาร SME ไร่รับจํานำ กองทุนหมู่บ้าน) ตามลำดับ

2.5.11 สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ

สาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 2,265

ด้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 3.71 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 3.47 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจเรียงตามลำดับสัดส่วนของสาขาดังนี้ กิจกรรมบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ กิจการให้เช่า ที่อยู่อาศัย กิจการให้เช่าอาคารที่ไม่ใช่อยู่อาศัยของเอกชน กิจการให้เช่าอาคารที่ไม่ใช่อยู่อาศัยของเทศบาล อบต. กิจการให้เช่าอาคารที่ไม่ใช่อยู่อาศัยของธนา รัักษ์และอื่น ๆ และกิจการตัวแทนและนายหน้าซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ กิจกรรมบริการให้เช่า เครื่องจักรและอุปกรณ์ โดยไม่มีผู้ควบคุมการให้เช่าของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน กิจกรรมบริการด้านธุรกิจอื่น ๆ ได้แก่ บริการทางกฎหมายบริการการบัญชี การทำบัญชีและการ ตรวจสอบบัญชีบริการทางสถาปัตยกรรม วิศวกรรมบริการ โฆษณา บริการรักษาความปลอดภัย บริการทำความสะอาดอาคาร บริการถ่ายภาพบริการ บรรจุภัณฑ์ บริการด้านธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งมีได้จัด ประเภทไว้ในที่อื่น

2.5.12 สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคม

ภาคบังคับ

สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคม ภาคบังคับ ของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ย เท่ากับ 2,082 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 3.39 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 5.42 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ ได้แก่ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น การบริหารราชการทหาร การบริหารราชการตำรวจ ข้าราชการอัยการและศาลองค์กรอิสระ

2.5.12 สาขาการศึกษา

สาขาการศึกษาของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 3,111 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 4.91 ของผลิตภัณฑ์ มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 9.94 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขา การศึกษาเรียงตามลำดับสัดส่วนของสาขาดังนี้ การศึกษาภาครัฐบาลประกอบด้วย การศึกษาระดับ โรงเรียนประถมศึกษามัธยมศึกษาสายสามัญการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการอาชีพ การศึกษา ภาคเอกชน ประกอบด้วย การศึกษาโรงเรียนก่อนประถมศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา สายสามัญ

2.5.13 สาขาการบริการด้านสุขภาพและสังคม

สาขาการบริการด้านสุขภาพและสังคมของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 644 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 1.04 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 4.97 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาการบริการด้านสุขภาพและสังคมเรียงตามลำดับสัดส่วนของสาขา คือ การบริการด้านสุขภาพและสังคมภาครัฐบาลประกอบด้วย โรงพยาบาลทั่วไปการบริการด้านสุขภาพอื่นๆ (สถานีนอนมัย) บริการด้านสังคมสงเคราะห์การบริการด้านสุขภาพและสังคมภาคเอกชนประกอบด้วยโรงพยาบาลทั่วไป บริการทางการแพทย์และ ทันตกรรม บริการสุขภาพอื่นๆ (คลินิกเอกชน) บริการรักษาสัตว์

2.5.14 สาขาการให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ

สาขาการให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ ของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 303 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.49 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ย ร้อยละ 8.27 โดยกิจกรรมที่สำคัญของสาขาการให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ เรียงตามลำดับสัดส่วนของสาขา คือ กิจกรรมด้านบริการอื่นๆ ประกอบด้วย บริการซักผ้าบริการแต่งผมและเสริมความงามและบริการอื่นๆ กิจกรรมนันทนาการประกอบด้วย กิจกรรมฉายภาพยนตร์ บริการด้านวิทยุและโทรทัศน์ การแสดงละคร ดนตรีและศิลปะ อื่นๆบริการกีฬาและบริการนันทนาการอื่นๆ

2.5.15 สาขาลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล

สาขาลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคลของจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2545 - 2554 โดยเฉลี่ยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยเท่ากับ 46 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.07 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด มีอัตราการเจริญเติบโตของสาขาเฉลี่ยร้อยละ 36.92

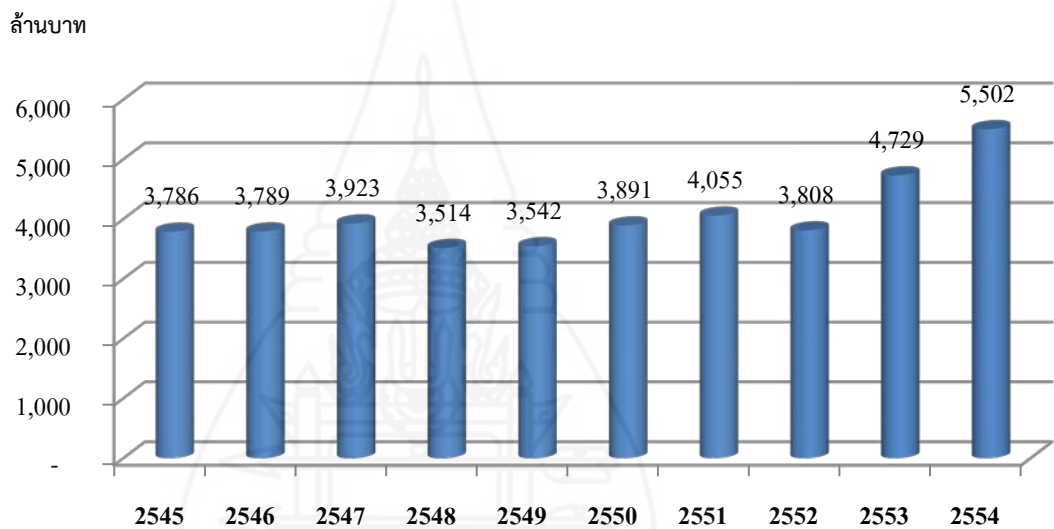
2.6 ภาวะเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร

2.6.1 ด้านการใช้จ่ายภาครัฐของจังหวัดกำแพงเพชร

การใช้จ่ายเงินงบประมาณประเภทรายจ่ายเพื่อการบริโภค ตั้งแต่ปี 2545 การใช้จ่ายเงินของภาครัฐภายในจังหวัดกำแพงเพชร มีมูลค่า 3,786 ล้านบาท ต่อมาในปี 2546 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยมีการใช้จ่ายเงินงบประมาณ 3,789 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในปี 2547 มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณจำนวน 3,923 ล้านบาท ซึ่งการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นประเภทของหมวดเงินเดือนค่าจ้าง ค่าตอบแทนของบุคลากรภาครัฐ มีอัตราการเพิ่มขึ้นของเงินเดือน ต่อมาในปี 2548 การใช้จ่ายเงินภาครัฐในงบประมาณลดลง มีการเบิกจ่ายเงินเพื่อใช้ในการดำเนินงานของรัฐและจ่ายค่าตอบแทนในรูปของเงินเดือน ค่าจ้างของบุคลากรรัฐเพียงจำนวน 3,514 ล้านบาทและในปี 2549 มี

การใช้จ่ายเงินจำนวน 3,542 ล้านบาท การเบิกจ่ายที่ลดลงจากจำนวนข้าราชการที่ลดลงจากที่มีโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด ประกอบกับผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มบุคลากรของรัฐที่มีเงินเดือนค่อนข้างสูง หลังจากปี 2549 เป็นต้นมา มีการบรรจุข้าราชการใหม่

รวมทั้งอัตราเงินเดือนในระดับต่ำอยู่ยังคงมีการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี 2550 จำนวน 3,891 ล้านบาท ต่อมาในปี 2551 มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี จำนวน 4,055 ล้านบาท ปี 2552 การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี จำนวน 3,808 ล้านบาท ปี 2553 การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี จำนวน 4,729 ล้านบาทและในปี 2554 การใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี จำนวน 5,502 ล้านบาท

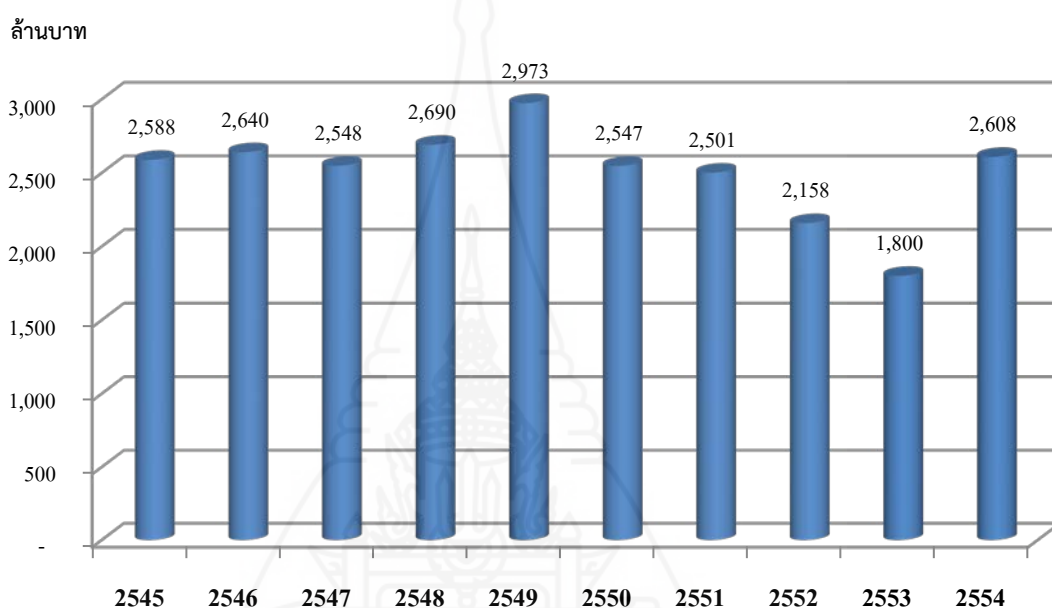

ภาพที่ 4.6 ข้อมูลการใช้จ่ายเงินงบประมาณประเภทรายจ่ายเพื่อการบริโภค ปี 2545 – 2554

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร

การใช้จ่ายเงินงบประมาณประเภทรายจ่ายเพื่อลงทุน ตั้งแต่ปี 2545 การใช้จ่ายเงินของภาครัฐภายในจังหวัดกำแพงเพชร มีมูลค่า 2,588 ล้านบาท ต่อมาในปี 2546 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยมีการใช้จ่ายเงินงบลงทุน 2,640 ล้านบาท สำหรับในปี 2547 มีการใช้จ่ายเงินภาครัฐประเภทงบลงทุน ลดลงจากปีที่ผ่านมา โดยมีมูลค่า การใช้จ่ายจำนวน 2,548 ล้านบาท และการใช้จ่ายเงินงบลงทุนโดยมีมูลค่าการใช้จ่ายจำนวน 2,548 ล้านบาท และการใช้จ่ายเงินงบลงทุนเพิ่มขึ้นในปี 2548 เป็นจำนวนเงินที่เบิกจ่ายเท่ากับ 2,690 ล้านบาท เพิ่มขึ้นต่อเนื่องในปี 2549 มีมูลค่าการใช้จ่ายภาครัฐจำนวน 2,973 ล้านบาท ต่อมาการเบิกจ่ายงบลงทุนลดลงในปี 2550 ต่อเนื่องจนถึงปี 2553 เนื่องจาก

มีการอนุมัติเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีความล่าช้า ส่งผลต่อการเบิกจ่ายเงินลงทุน ได้ลดลงซึ่งมีการใช้จ่ายเงินลงทุนจำนวน 2,547 , 2,501 , 2,158 และ 1,800 ตามลำดับ สำหรับในปี 2554 มีการเบิกจ่ายเงินที่เพิ่มขึ้นโดยภาครัฐ มีมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งผลให้ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพิ่มขึ้น จากการเบิกจ่ายเงินลงทุน จำนวน 2,608 ล้านบาท

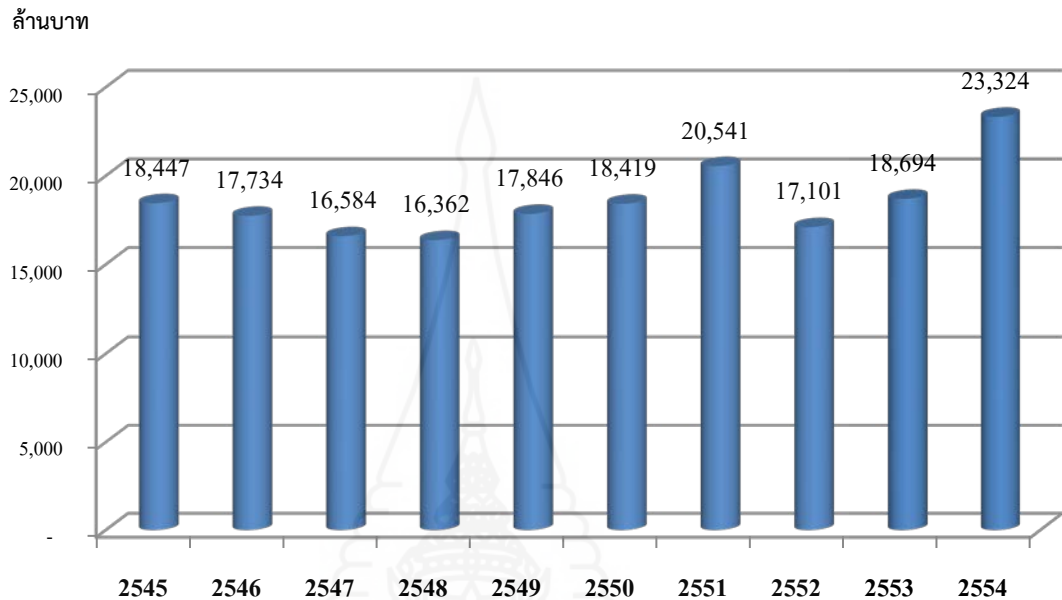

ภาพที่ 4.7 ข้อมูลการใช้จ่ายเงินงบประมาณประเภทรายจ่ายเพื่อการลงทุนปี 2545 - 2554

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร

2.6.2 การลงทุนภาคเอกชนจังหวัดกำแพงเพชร ตั้งแต่ปี 2545 มีการลงทุนภายในจังหวัดจำนวน 18,447 ล้านบาท เป็นการลงทุนของธุรกิจการผลิตเครื่องดื่มน้ำที่มีแอลกอฮอล์ขนาดใหญ่ที่เข้ามาสร้างฐานการผลิตและศูนย์กระจายสินค้าไปยังภูมิภาคต่าง ๆ รวมถึงต่างประเทศ โกลด์เคียงอีกด้วย ส่งผลให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรจากสาขาเกษตรกรรม เป็นสาขาอุตสาหกรรม ต่อมาในปี 2546 มีการลงทุนจำนวน 17,734 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากการลงทุนขนาดใหญ่เริ่มเข้าสู่กระบวนการผลิตสินค้าจึงชะลอการลงทุนประกอบกับการลงทุนของธุรกิจขนาดใหญ่ไม่มีการลงทุน ที่เพิ่มขึ้น ลดลงต่อเนื่องจนถึงในปี 2549 เพิ่มขึ้นเป็น 17,846 ล้านบาท เป็นผลมาจากการลงทุนของธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตร ได้แก่ โรงสีข้าวและลานมันเส้น และยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้ในปี 2550 มีการลงทุนจำนวน 18,419 ล้านบาท ปี

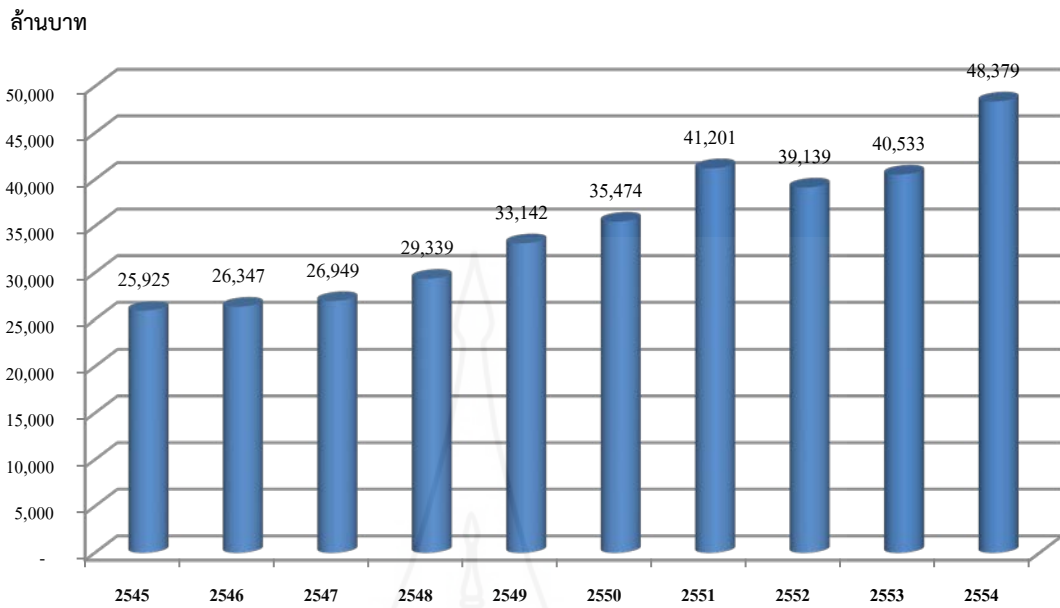
2551 มีการลงทุนจำนวน 20,541 ล้านบาท ต่อมาในปี 2552 มีการลงทุนลดลงเป็น 17,101 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นในปี 2553 มีการลงทุนที่เพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นจำนวน 18,694 ล้านบาท ถึงในปี 2554 มีการลงทุนของภาคเอกชน จำนวน 23,324 ล้านบาท

ภาพที่ 4.8 การลงทุนภาคเอกชนจังหวัดกำแพงเพชรปี 2545 - 2554

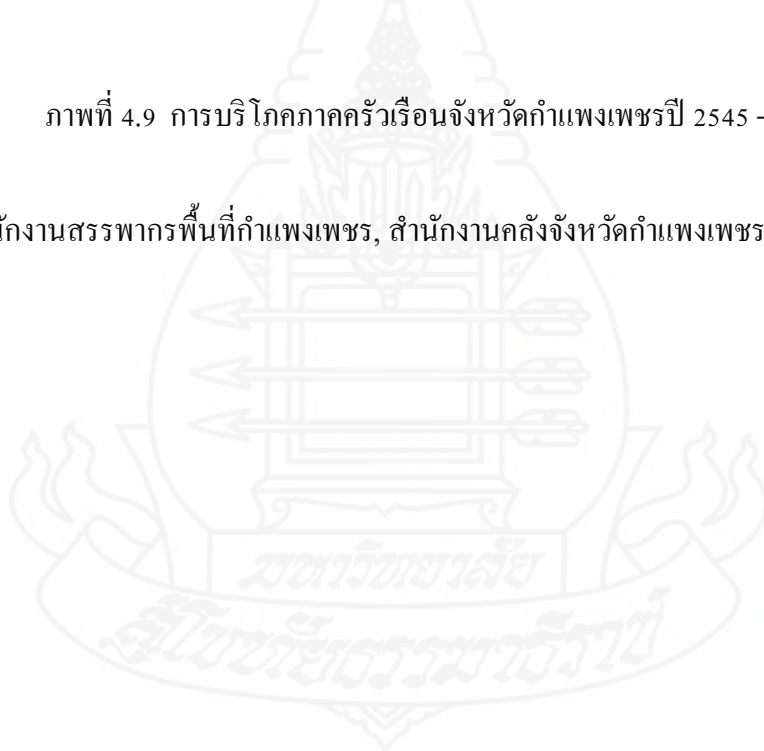
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร

2.6.3 การบริโภคภาคครัวเรือนจังหวัดกำแพงเพชร ตั้งแต่ปี 2545 มีการบริโภคของภาคครัวเรือน จำนวนทั้งสิ้น 25,925 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 26,347 ล้านบาท ในปี 2546 เป็นผลมาจากภาคครัวเรือนได้รับผลจากการขยายฐานการผลิตมายังจังหวัดกำแพงเพชร เกิดการจ้างแรงงานภายในจังหวัดเพิ่มขึ้น และการบริโภคภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เนื่องจากราคาสินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น โดยตั้งแต่ปี 2547 – 2551 เท่ากับ 26,949 29,339 33,142 35,474 และ 41,201 ล้านบาท ตามลำดับ ส่วนในปี 2552 มีการบริโภคของภาคครัวเรือน 39,139 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปี 2551 สำหรับในปี 2553 การบริโภคของภาคครัวเรือนเริ่มปรับตัวเพิ่มขึ้นเป็น 40,533 ล้านบาทและปี 2554 มีจำนวน 48,379 ล้านบาท

ภาพที่ 4.9 การบริโภคภาคครัวเรือนจังหวัดกำแพงเพชรปี 2545 - 2554

ที่มา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่กำแพงเพชร, สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วยผลการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ในลักษณะเชิงพรรณนา และส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ได้ศึกษาจากข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ในรูปแบบของตาราง แผนภูมิ ค่าร้อยละ เพื่อให้ทราบถึงสภาพทางเศรษฐกิจทั่วไปของจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สะท้อนถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร จากตารางที่ 2 ในภาคผนวก แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ขึ้นอยู่กับสาขาการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม สาขาเหมืองแร่ สาขาเกษตรกรรม สาขาการขนส่งขายปลีก และสาขาการศึกษา เป็นสำคัญ โดยที่ลักษณะ การเปลี่ยนแปลงสัดส่วน โครงสร้างเศรษฐกิจในแต่ละปีมีสัดส่วนไม่แตกต่างกันนัก ทั้งนี้สาขาการผลิตหลักยังคงเป็นสาขาอุตสาหกรรม ซึ่งมีสัดส่วนมากที่สุดในโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรส่วนใหญ่การผลิตในสาขาอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากสาขาเกษตร ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน

หากพิจารณาในตารางที่ 5.1 แสดงถึงรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในจังหวัดกำแพงเพชร เปรียบเทียบกับระดับภาคและระดับประเทศ จะเห็นได้ว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในจังหวัดกำแพงเพชรอยู่ในระดับสูง สะท้อนถึงศักยภาพในการผลิตของประชากรในจังหวัดอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของประชากรในจังหวัดกำแพงเพชรมาจากนอกภาคเกษตรเป็นหลัก ซึ่งเป็นสาขาที่มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าได้เป็นอย่างมาก เป็นผลมาจากมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนมากมาสร้างฐานการผลิตในจังหวัดกำแพงเพชร โดยเฉพาะอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตร ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการพัฒนาขีดความสามารถและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้แก่เกษตรกร เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมในการนำสินค้าเข้าสู่โรงงานต่อไป และควรส่งเสริม ภาคการศึกษาในการผลิตกำลังแรงงานที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดกำแพงเพชร

ตารางที่ 5.1 รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร (บาท/คน/ปี)

ปี	จังหวัดกำแพงเพชร	ภาคเหนือ	ประเทศไทย
2545	71,589	37,861	91,642
2546	72,427	42,240	99,766
2547	73,791	45,172	109,196
2548	80,083	50,231	118,581
2549	68,593	54,243	129,973
2550	96,070	57,188	139,620
2551	104,989	64,509	148,335
2552	98,928	65,400	146,460
2553	104,720	73,862	162,838
2554	122,781	79,179	168,980

ที่มา : ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำหรับโครงสร้างงบประมาณรายจ่ายของจังหวัดกำแพงเพชร จากตารางที่ 5.2 แสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร พิจารณาจากตัวเลขผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 – 2554 ที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวน 68,219 ล้านบาท ต่อมาในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 88,786 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกันกับการเพิ่มขึ้นของงบประมาณ

รายจ่ายรวม โดยสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายภาพรวมต่อ GPP ในปี พ.ศ. 2550 มีสัดส่วนร้อยละ 9.44 และในปี พ.ศ. 2554 มีสัดส่วนร้อยละ 9.13 สัดส่วนงบประมาณรายจ่ายภาพรวมต่อ GPP ในแต่ละปี มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยที่รายจ่ายประจำปีมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นปี พ.ศ. 2554 มีจำนวนลดลง โดยเน้นการเบิกจ่ายงบลงทุนเพิ่มขึ้น เนื่องจากจังหวัดกำแพงเพชร ประสบปัญหาอุทกภัยในช่วงปลายปี พ.ศ. 2553 จนถึงต้นปี 2554 ส่งผลให้จังหวัดกำแพงเพชร ต้องเร่งให้การช่วยเหลือแก่ประชาชนในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง กล่าวคือในปี พ.ศ. 2550 มีรายจ่ายประจำจำนวน 3,891 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.44 ของงบประมาณรายจ่ายรวม และในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 5,502 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53.68 ของงบประมาณรายจ่ายรวม และในส่วนของรายจ่ายลงทุนมีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลงต่อเนื่องจนถึงในปี พ.ศ. 2554 มีการเบิกจ่ายในงบลงทุนเพิ่มขึ้น กล่าวคือในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวน 2,547 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.56 ของงบประมาณรายจ่ายรวม และในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 2,608 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.16 ของงบประมาณรายจ่ายรวม ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนต่องบประมาณระหว่างรายจ่ายประจำปีสัดส่วนต่องบประมาณที่เพิ่มขึ้นในขณะที่รายจ่ายลงทุนมีสัดส่วนต่องบประมาณที่ลดลง แสดงให้เห็นว่าภาครัฐให้ความสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านการจัดสรรงบประมาณด้านการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี

ตารางที่ 5.2 โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายจังหวัดกำแพงเพชร ปี พ.ศ. 2550 – 2554

โครงสร้าง	หน่วย	ปี พ.ศ.				
		2550	2551	2552	2553	2554
งบประมาณ						
ผลิตภัณฑ์มวลรวม	ล้านบาท	68,219	74,911	70,930	75,439	88,786
จังหวัด (GPP)						
รายจ่ายภาพรวม	ล้านบาท	6,438	6,556	5,966	6,529	8,110
สัดส่วนต่อ GPP	ร้อยละ	9.44	8.75	8.41	8.65	9.13

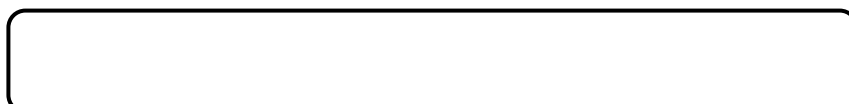
ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

โครงสร้าง งบประมาณ	หน่วย	ปี พ.ศ.				
		2550	2551	2552	2553	2554
รายจ่ายประจำ	ล้านบาท	3,891	4,055	3,808	4,729	5,502
สัดส่วนต่อ งบประมาณรวม	ร้อยละ	60.44	61.85	63.83	72.43	67.84
รายจ่ายลงทุน	ล้านบาท	2,547	2,501	2,158	1,800	2,608
สัดส่วนต่อ งบประมาณรวม	ร้อยละ	39.56	38.15	36.17	27.57	32.16

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร

ส่วนที่สอง ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้แบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร (GPP) กับรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค (G_1) รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน (G_2) การลงทุนภาคเอกชน (I) และการบริโภคภาคครัวเรือน (C) โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลารายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 พ.ศ. 2545 ถึงไตรมาสที่ 4 พ.ศ. 2554 ตามตารางที่ 4 ในภาคผนวก และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปมาใช้ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีการกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) ดังนี้

1. พิจารณาเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวว่าถูกต้องตามทฤษฎีและเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

$$GPP = 18.721 + 2.487(G_1) + 3.856(G_2) + 5.892(I) + 4.743(C)$$

ผลการวิเคราะห์จากสมการ แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ แต่ละตัวเป็นไปตามทฤษฎีและสมมติฐานที่ตั้งไว้ หมายความว่า

*รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค*ของจังหวัดกำแพงเพชรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ค่าสัมประสิทธิ์ของรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภคเท่ากับ 2.487 หมายความว่า ถ้าหากจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค 1 หน่วยจะทำให้การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 2.487 หน่วย เนื่องจากรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค เป็นรายจ่ายที่ได้รับสิ่งตอบแทนเป็นบริการหรือสิ่งของที่มีใช้ทรัพย์สินประเภททุนซึ่งมีลักษณะการจ่ายตามกำหนดระยะเวลา เช่น เงินเดือนและค่าจ้างประจำ ค่าตอบแทน ค่าเช่าทรัพย์สิน และค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น โดยเฉพาะรายจ่ายประเภทเงินเดือนของบุคลากรรัฐมีการจ่ายเพิ่มขึ้นทุกปี หากบุคลากรของรัฐเพิ่มขึ้นจะทำให้การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคสูงขึ้น ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น

*รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน*ของจังหวัดกำแพงเพชรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ค่าสัมประสิทธิ์ของรายจ่ายลงทุนเท่ากับ 3.856 หมายความว่า ถ้าหากจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน 1 หน่วย จะทำให้การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์ มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 3.856 หน่วย เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายลงทุนจะก่อให้เกิดรายได้และการสะสมทุนที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น หากสัดส่วนรายจ่ายลงทุนเพิ่มขึ้นจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น

การลงทุนภาคเอกชน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ค่าสัมประสิทธิ์ของการลงทุนภาคเอกชน เท่ากับ 5.892 หมายความว่าถ้าหากการลงทุนภาคเอกชนของจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 5.892 หน่วย เนื่องจากการลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้นจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น

การบริโภคภาคครัวเรือน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ค่าสัมประสิทธิ์ของการบริโภคภาคครัวเรือน เท่ากับ 4.743 หมายความว่าถ้าหากการบริโภค

ภาคครัวเรือนของจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 4.743 หน่วย เนื่องจากการบริโภคภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นจะทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น

2. การประมาณค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (ค่า R^2) พิจารณาค่าสถิติที่ได้ตามตารางที่ 5.3 และตารางที่ 4 ในภาคผนวก ได้ค่า R^2 เท่ากับ 0.975 มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ต่อตัวแปรตามมาก หรือ แสดงได้ว่า รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค (G_1) รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน (G_2) การลงทุนภาคเอกชน (I) และการบริโภคภาคครัวเรือน (C) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร (GPP) หรือการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ได้ร้อยละ 97.50

3. ผลการตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยใช้ค่าสถิติ F ในการทดสอบกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่น 95 % จะพิจารณาจาก ค่า p-value ที่คำนวณได้ หากมีค่าน้อยกว่า 0.05 จะปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ และ ค่า p-value ที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 0.05 จะต้องยอมรับ H_0 และปฏิเสธ H_1 แสดงว่าตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษานี้มี ค่า p-value ที่คำนวณเท่ากับ 0.000 น้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญอธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค (G_1) รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน (G_2) การลงทุนภาคเอกชน (I) และการบริโภคภาคครัวเรือน (C) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร (GPP) ได้อย่างมีนัยสำคัญและ ค่า p-value เข้าใกล้ศูนย์แสดงว่า การมีนัยสำคัญโดยการประมาณจะได้ผลใกล้เคียง

4. ผลการตรวจสอบปัญหา Autocorrelation หรือ Serial correlation เป็นการทดสอบความเป็นอิสระกันของค่าความคลาดเคลื่อน โดยใช้การตรวจสอบจากค่าสถิติเดอร์บิน-วัตสัน (Durbin – Watson : D.W.) เป็นค่าสถิติที่ใช้สำหรับทดสอบว่ามีปัญหาของความคลาดเคลื่อน (Error or residual) มีความสัมพันธ์ต่อกันหรือปัญหาสหสัมพันธ์ของอนุกรมข้อมูลที่ล่าช้ากับตัวเอง (Autocorrelation) ซึ่งมีหลักในการพิจารณา คือ ถ้าค่า D.W. $\cong 2$ จะถือว่าไม่เกิดปัญหา Autocorrelation ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ มีค่า Durbin – Watson : D.W. เท่ากับ 2.277 แสดงว่าไม่เกิดปัญหาการคาดเคลื่อนของการพยากรณ์มีความเป็นอิสระต่อกัน

5. ตรวจสอบความมีนัยสำคัญของค่าคงที่และสัมประสิทธิ์ตามแบบจำลองที่กำหนดไว้

ตารางที่ 5.3 การวิเคราะห์การถดถอยเพื่อพยากรณ์การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ
จังหวัดกำแพงเพชร

ตัวแปรอิสระ	b	SE _b	t	p-value
รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค	2.487	0.991	0.147	0.000
รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน	3.856	0.761	0.521	0.000
การลงทุนภาคเอกชน	5.892	0.894	0.997	0.000
การบริโภคภาคครัวเรือน	4.743	0.806	0.742	0.000

$R^2 = 0.975$; $F = 268.772$; $p\text{-value} = 0.000$

จากตารางที่ 5.3 จะเห็นว่ารายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค (G_1) รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน (G_2) การลงทุนภาคเอกชน (I) และการบริโภคภาคครัวเรือน (C) ความสัมพันธ์แบบพหุคูณกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และสามารถพยากรณ์การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร (R^2) ได้ร้อยละ 97.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรมากที่สุด คือ การลงทุนภาคเอกชน รองลงมา ได้แก่ การบริโภคภาคครัวเรือน รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน และรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 5.892, 4.743, 3.856 และ 2.487 ตามลำดับ

ดังนั้น การศึกษารายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร สรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า ปัจจัยด้านรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค และรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนมีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชรน้อยกว่าการลงทุนภาคเอกชน และการบริโภค ภาคครัวเรือน เนื่องจาก ค่าใช้จ่ายภาครัฐส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายเพื่อการบริโภคมากกว่าการลงทุน รวมถึงค่าใช้จ่าย ที่นำมาคำนวณในการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ครอบคลุมถึงค่าใช้จ่ายภาครัฐอื่น ๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่จ่ายของ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรอิสระต่าง ๆ ภายในจังหวัดกำแพงเพชรอีกด้วย

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษารายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร จากปัจจัยด้านรายจ่ายของภาครัฐและอื่นๆ จะมีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร (GPP) กับรายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค (G_1) รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน (G_2) การลงทุนภาคเอกชน (I) และการบริโภคของภาคครัวเรือน (C) สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้ ได้นำแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรายได้ประชาชาติ และทฤษฎีของเคนส์ (Keynes) เป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษา โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาสตั้งแต่ปี 2545 – 2554 โดยรวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์ทั้งเชิงพรรณนาในรูปแบบของตาราง แผนภูมิ และคำร้อยละ และวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ในรูปแบบจำลองสมการถดถอยพหุคูณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา สรุปได้ว่า จังหวัดกำแพงเพชร มีโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชรเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2545 - 2554 โดยมีสาขาการผลิตที่สำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 32.66 รองลงมาได้แก่ สาขาเหมืองแร่และเหมืองหินมีสัดส่วนร้อยละ 20.74 สาขาเกษตรกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 16.99 สาขาการขนส่งขายปลีกมีสัดส่วนร้อยละ 8.28 สาขาการศึกษามีสัดส่วนร้อยละ 4.91 ตามลำดับ สำหรับสาขาอื่น ๆ ทั้ง 11 สาขาการผลิตคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.42 ซึ่งอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร โดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี 2545 ถึง 2554 เศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชรขยายตัวร้อยละ 14.53 โดยที่มาของการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ขึ้นอยู่กับสาขาหลักที่สำคัญทั้ง 5 สาขา ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม

ขยายตัวร้อยละ 13.87 สาขาเหมืองแร่ขยายตัวร้อยละ 21.09 สาขาเกษตรกรรมขยายตัวร้อยละ 31.98 สาขาการขายส่งขายปลีกขยายตัวร้อยละ 14.52 และสาขาการศึกษาขยายตัวร้อยละ 15.53 เป็นสำคัญ โดยที่รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรในจังหวัดกำแพงเพชร ในปี 2554 เท่ากับ 122,781 บาทต่อคนต่อปี จากจำนวนประชากร 723,631 คน คิดเป็นลำดับที่ 3 ของภาคเหนือ และเป็นลำดับที่ 22 ของประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับระดับภาคและระดับประเทศ สำหรับการใช้จ่ายเงินของภาครัฐพิจารณาจากโครงสร้างงบประมาณรายจ่ายของจังหวัดกำแพงเพชร ตั้งแต่ปี 2550 – 2554 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2550 มีจำนวน 68,219 ล้านบาท ต่อมาในปี 2554 มีจำนวน 88,786 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพิ่มขึ้นในทิศทางเดียวกันกับการเพิ่มขึ้นของงบประมาณรายจ่ายรวม โดยสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายภาพรวมต่อ GPP ในปี 2550 มีสัดส่วนร้อยละ 9.44 และในปี 2554 มีสัดส่วนร้อยละ 9.13 สัดส่วนงบประมาณรายจ่ายภาพรวมต่อ GPP ในแต่ละปีมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยที่รายจ่ายประจำมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นปี 2554 มีจำนวนลดลง โดยเน้นการเบิกจ่ายงบลงทุนเพิ่มขึ้น เนื่องจากจังหวัดกำแพงเพชรประสบปัญหาอุทกภัยในช่วงปลายปี 2553 จนถึงต้นปี 2554 ส่งผลให้จังหวัดกำแพงเพชรต้องเร่งให้การช่วยเหลือแก่ประชาชนในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง กล่าวคือในปี 2550 มีรายจ่ายประจำจำนวน 3,891 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.44 ของงบประมาณรายจ่ายรวม และในปี 2554 มีจำนวน 5,502 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53.68 ของงบประมาณรายจ่ายรวม และในส่วนของรายจ่ายลงทุนมีการเปลี่ยนแปลงที่ลดลงต่อเนื่องจนถึงในปี 2554 มีการเบิกจ่ายในงบลงทุนเพิ่มขึ้น กล่าวคือในปี 2550 มีจำนวน 2,547 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.56 ของงบประมาณรายจ่ายรวม และ ในปี 2554 มีจำนวน 2,608 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.16 ของงบประมาณรายจ่ายรวม เมื่อพิจารณาสัดส่วนต่องบประมาณระหว่างรายจ่ายประจำมีสัดส่วนต่องบประมาณที่เพิ่มขึ้น ขณะที่รายจ่ายลงทุน มีสัดส่วนต่องบประมาณที่ลดลง แสดงว่าภาครัฐให้ความสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านการจัดสรรงบประมาณด้านการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี

ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ใช้ในการศึกษา ทั้ง 4 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรในทิศทางเดียวกัน คือ รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค (G_1) รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน (G_2) การลงทุนภาคเอกชน (I) และการบริโภคของภาครัฐครัวเรือน (C) แสดงว่า เมื่อตัวแปรทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มขึ้นด้วย เมื่อพิจารณาบทบาทของรายจ่ายภาครัฐที่มีผลต่อการ

เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มขึ้น 2.487 หน่วย ในขณะที่รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มขึ้น 3.856 หน่วย สะท้อนให้เห็นว่า รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนมีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรมากกว่ารายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค

สำหรับปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่นมีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชรพบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจด้านการลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มขึ้น 5.892 หน่วย ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจด้านการบริโภคภาคครัวเรือนของจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรเพิ่มขึ้น 4.743 หน่วย แสดงให้เห็นว่าการลงทุนภาคเอกชนมีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรขึ้นอยู่กับนอกภาคเกษตรเป็นสำคัญ ซึ่งการลงทุนภาคเอกชนในจังหวัดจะเป็นการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ เช่น อุตสาหกรรมน้ำตาลจากอ้อย อุตสาหกรรมโรงสีข้าว อุตสาหกรรมมันเส้น และสินค้าเกษตร เป็นต้น สำหรับตัวแปรทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรมากกว่าการบริโภคภาคครัวเรือน

บทบาทของรายจ่ายภาครัฐมีความสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการบริโภค การลงทุน และการจ้างงานของภาคเอกชน โดยที่รายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภคเป็นค่าใช้จ่ายในลักษณะของรายจ่ายประจำ เช่น เงินเดือนและค่าจ้างประจำ ค่าตอบแทนประเภทต่าง ๆ ที่จ่ายให้กับบุคลากรภาครัฐซึ่งเป็นประชากรกลุ่มหนึ่งในจังหวัดนำไปใช้จ่ายเพื่ออุปโภคและบริโภคในชีวิตประจำวัน และรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนเป็นรายจ่ายที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในระบบเศรษฐกิจ เช่น การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ การสร้างระบบชลประทาน การสร้างถนน เป็นต้น ดังนั้นรายจ่ายประเภทนี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตในระยะยาว

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของรายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรทั้งเชิงพรรณนาและเชิงปริมาณดังกล่าวข้างต้นนำไปสู่การอภิปรายผลการเสนอแนะผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย แนวทาง และมาตรการในการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด รวมทั้งข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป ตามลำดับดังนี้

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่นำมาศึกษามีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรหรือการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายภาครัฐทั้งในส่วนของรายจ่ายเพื่อการบริโภคและรายจ่ายเพื่อการลงทุนกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนั้น อธิบายได้ว่า เมื่อรัฐบาลเพิ่มการใช้จ่ายจะทำให้อุปสงค์มวลรวมในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การลงทุนของภาคเอกชน เกิดการจ้างงานภายในจังหวัดและส่งผลต่อรายได้ของประชาชนในจังหวัดเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีของเคนส์ (Keynes) ที่ว่าการใช้จ่ายของรัฐบาลเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกระตุ้นให้เศรษฐกิจเติบโต โดยใช้นโยบายการคลังด้านรายจ่าย เนื่องจากการใช้จ่ายของภาครัฐเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายมวลรวมหรืออุปสงค์มวลรวม ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายภาครัฐจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของรายได้ประชาชาติ

ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับผลการศึกษางานวิจัยของเสาวนีย์ บุญยศ ที่พบว่าอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตมีความสัมพันธ์กับอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐบาล อัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชน และการขยายตัวของการจ้างงานในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมถึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุทธาทิพ แพงไทย ที่พบว่าสัดส่วนรายจ่ายลงทุนของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สัดส่วนการลงทุนภาคเอกชนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สัดส่วนรายจ่ายประจำของรัฐบาลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเปลี่ยนแปลงรายได้ต่อหัวที่แท้จริงของประชากร หรืออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริรักษ์ เสมามเงิน ที่พบว่างบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลด้านการลงทุนทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ภาคต่าง ๆ ของประเทศในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสิวลาก สิทธิธรรม ที่พบว่ารายจ่ายด้านบริหารทั่วไปมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งได้อธิบายว่างบประมาณรายจ่ายด้านการบริหารทั่วไปเป็นการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของรัฐบาล ถือว่าเป็นรายจ่ายที่มิได้เพิ่มอุปสงค์การผลผลิตโดยตรง และผลการศึกษาของจุฑาทัก เพชรศรี ยังพบว่าการใช้จ่ายเงินของรัฐบาลในระดับจังหวัดมีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปทุมธานี รวมทั้งงานวิจัยของนิภาพร ทองหล่อ พบว่าภาครัฐมีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หากการจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค และรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น รวมทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจอื่น ๆ

มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ในขณะที่งานวิจัยนี้ พบว่า ใช้จ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภคเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร เป็นสำคัญ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคภาครัฐเป็นรายจ่ายในลักษณะประจำและมีความต่อเนื่อง ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจจังหวัดในระยะสั้น ได้ทันที และส่งผลให้เกิดการบริโภคภายในจังหวัดเพิ่มขึ้น ได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเพิ่มการผลิตและการลงทุนของภาคเอกชน ในขณะที่รายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุนเป็นรายจ่ายที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในระบบเศรษฐกิจ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เศรษฐกิจของจังหวัดเจริญเติบโตในระยะยาว

3. ข้อจำกัด

3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวัดรายได้ประชาชาติด้านรายจ่าย และแบบจำลองอุปสงค์มวลรวมของเคนส์ เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของแหล่งข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลไม่มีข้อมูลรายละเอียดโดยตรง ต้องคำนวณหาวิธีการทางอ้อม เช่น ข้อมูลการลงทุนภาคเอกชนเป็นข้อมูลรายปี ต้องคำนวณหาสัดส่วนเป็นรายไตรมาส

3.2 การศึกษานี้ใช้ข้อมูลการใช้จ่ายของหน่วยงานภาครัฐจากการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรายจ่ายจากเงินนอกงบประมาณ เฉพาะส่วนที่ส่วนราชการนำฝากคลังตามระเบียบของทางราชการจากระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) แต่ยังไม่ได้ครอบคลุมถึงเงินนอกงบประมาณที่อยู่นอกระบบ GFMS ซึ่งอาจทำให้ผลการศึกษาที่ได้ไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

จากผลการศึกษารายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า บทบาทของรายจ่ายภาครัฐประเภทรายจ่ายภาครัฐเพื่อการลงทุน มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชรมากกว่ารายจ่ายภาครัฐเพื่อการบริโภค และการลงทุนภาคเอกชนส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชรมากกว่าการบริโภคภาครัฐเร็วขึ้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายของภาครัฐของจังหวัดกำแพงเพชร ดังต่อไปนี้

1) จากผลการศึกษาพบว่าสาขาทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรที่สำคัญหรือมีบทบาทมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ สาขาอุตสาหกรรม รองลงมาได้แก่ สาขาเหมืองแร่และเหมืองหิน สาขาเกษตรกรรม สาขาการขนส่งขายปลีก และสาขาการศึกษา ตามลำดับ ดังนั้น หากมีการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจควรส่งเสริมการเติบโตของสาขาทางเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดและจำนวนแรงงานที่อยู่ในกลุ่มสาขาเศรษฐกิจนั้นเป็นอันดับแรก เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ทั้งหมดรวมจังหวัดกำแพงเพชรอีกด้วย

2) รัฐบาลภาครัฐเพื่อการลงทุนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งก่อให้เกิดการลงทุนภาคเอกชน การจ้างงานภายในจังหวัด และส่งผลต่อรายได้ประชาชนในจังหวัดทำให้การบริโภคภายในจังหวัดเพิ่มขึ้น ดังนั้น จังหวัดกำแพงเพชรควรจัดทำงบประมาณรายจ่ายลงทุนเพิ่มขึ้น เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชน ก่อให้เกิดการจ้างงาน การบริโภคภาคครัวเรือนต่อไป

3) การลงทุนของภาคเอกชน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรมากที่สุดกว่าปัจจัยอื่นๆ ที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะให้จังหวัดกำแพงเพชรควรมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน ด้วยการจัดทำงบประมาณรายจ่ายในด้านพัฒนาปัจจัยการผลิตที่ดีมีคุณภาพยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมของจังหวัด ให้เป็นจังหวัดที่เป็นอุตสาหกรรมเกษตรต่อเนื่อง รวมถึงด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะประชาชนในจังหวัดให้มีทักษะฝีมือที่ตอบสนองความต้องการแรงงานภายในจังหวัดอีกทางหนึ่งด้วยเมื่อประชาชนมีรายได้ที่สูงขึ้น ส่งผลให้การบริโภคภาคครัวเรือนภายในจังหวัดดีขึ้นตามไปด้วยและทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชรในอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นต่อไป

4.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) จากผลการศึกษารายจ่ายภาครัฐและปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ การบริโภคภาคครัวเรือน การลงทุนของภาคเอกชน ที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด ควรศึกษาสาเหตุเพิ่มเติมของการใช้จ่าย แต่ละตัวแปรที่มีลักษณะการใช้จ่ายทิศทางหรือแนวโน้มอย่างไร และสามารถคาดการณ์ของเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชรได้

2) การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาด้านนโยบายการคลังในส่วนของงบประมาณรายจ่าย แต่ยังคงมีบทบาททางการคลังด้านรายรับ ที่สามารถนำมาศึกษารายรับของภาครัฐในจังหวัดว่ามีบทบาทต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อสามารถนำมากำหนดเป้าหมาย แผนของการจัดเก็บรายได้ระดับจังหวัดได้อย่างเหมาะสมในการศึกษาครั้งต่อไป

3) ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของบทบาทนโยบายการคลังภาครัฐทั้งด้านงบประมาณรายจ่าย และงบประมาณรายรับ มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด จำแนกเป็นรายสาขา ทั้ง 16 สาขาการผลิต เพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐในการจัดสรรงบประมาณ ให้กับจังหวัดต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สกลนคร

บรรณานุกรม

- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม .(2543).“การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย” (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กู้เกียรติ ชันแก้ว .(2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่และ
จังหวัดในเขตอิทธิพล*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- กรมบัญชีกลาง .(2553). “ระบบบริหารงานการคลังภาครัฐ” ค้นเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2556
จาก [http:// gfmisreport.mygfmis.com](http://gfmisreport.mygfmis.com)
- จุฑาทัก เพชรศรี .(2551). *ผลการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ของจังหวัดปทุมธานี*. (สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- ธนวรรณ พลวิชัย .(2551). “การใช้จ่ายภาครัฐ : พลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญในปี 2551”
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ.
- นคร ยี่มัวฉนะ .(2546). “การคลังรัฐบาล” กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นุจริย์ พรหมศรี .(2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
กรุงเทพฯ.
- นิภาพร ทองหล่อ .(2555). *การวิเคราะห์บทบาทของภาครัฐและปัจจัยที่มีผลต่อความเจริญเติบโต
ทางเศรษฐกิจของจังหวัดพิจิตร*. (การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช, นนทบุรี.
- พอพันธ์ อูยานนท์ .(2553). “ทฤษฎีการบริโภค การลงทุน การใช้จ่ายภาครัฐ และดุลยภาพ
ในตลาดการผลิต”ในสาระชุดวิชาเศรษฐศาสตร์ขั้นสูง. (หน่วยที่ 9) นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช
- ศิวลาภ สิทธิธรรม .(2539). *การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลที่มีผลต่อความ
เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ศรีเพ็ญ นราศรีสกุล .(2540). *การใช้จ่ายของรัฐบาลและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ของประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

- ศิริรักษ์ เสมาเงิน .(2542). *การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายด้านการลงทุนทางเศรษฐกิจกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สานิต หนูจ้อย .(2547). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดพิษณุโลก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- สุทธาทิพ แพงไทย .(2544). *นโยบายการคลังกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- เสาวนีย์ บุญยศ .(2543). *การลงทุนภาครัฐบาลและอัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ “*บัญชีประชาชาติ: Gross Regional and Provincial Products 2002 - 2011*” ค้นเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2556 (<http://www.nesdb.go.th>).
- สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร .(2555). “*ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร ปี พ.ศ. 2554*” สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร.
- _____.(2555). *แบบจำลองประมาณการเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชรรายไตรมาส ฉบับที่ 1 ปี 2545 ถึง ไตรมาสที่ 4 ปี 2554*.
- _____.(2555). “*บรรยายสรุปจังหวัดกำแพงเพชร ประจำปี 2554*” จังหวัดกำแพงเพชร .
- อัสนี หงส์ทอง .(2546). *การวิเคราะห์โครงสร้างการใช้จ่ายของรัฐบาลกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ*. (วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร ณ ราคาประจำปี ปี พ.ศ. 2545 – 2554

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
GPP รวม	49,856	50,668	51,825	56,422	48,487	68,219	74,911	70,930	75,439	88,786
GPP ภาคเกษตร	8,383	7,842	7,513	8,651	6,160	11,115	15,535	14,058	14,446	19,012
สาขาเกษตรกรรม	8,315	7,759	7,442	8,515	5,971	10,918	15,354	13,877	14,258	18,817
สาขาประมง	68	83	72	136	189	197	181	181	189	195
GPP นอกภาคเกษตร	41,473	42,826	44,312	47,770	42,327	57,104	59,376	56,872	60,993	69,774
สาขาเหมืองแร่	9,017	7,962	9,053	11,990	9,762	15,161	17,036	15,655	17,722	21,461
สาขาอุตสาหกรรม	17,950	19,807	18,998	18,191	15,742	22,532	22,735	20,888	21,980	25,029
สาขาไฟฟ้า	523	558	641	740	778	809	776	940	968	977
สาขาก่อสร้าง	828	1,020	1,179	1,240	1,609	1,715	1,269	1,571	1,774	1,678
สาขาขายส่ง ขายปลีก	4,948	4,550	4,393	4,622	3,369	5,150	5,858	6,173	6,192	7,091
สาขาโรงแรม	82	100	115	100	89	95	98	96	119	164
สาขาการขนส่ง	713	850	952	957	916	933	910	904	869	959
สาขาค้ากลางทาง	821	848	1,023	1,279	1,651	1,953	1,966	1,966	1,982	2,192
การเงิน										

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554
สาขาอสังหาริมทรัพย์	1,948	2,056	2,106	2,349	2,699	2,402	2,287	2,027	2,407	2,371
สาขาบริหารราชการ	1,535	1,756	2,162	2,673	2,182	2,119	1,894	2,002	2,144	2,357
สาขาการศึกษา	2,403	2,536	2,742	2,580	2,546	3,158	3,425	3,545	3,791	4,380
สาขาบริการสุขภาพ	502	542	631	697	565	695	749	691	667	703
สาขาบริการชุมชน	178	226	305	324	321	302	337	350	322	369
สาขาลูกจ้างในครัวเรือน	25	15	11	28	99	80	38	64	54	43
รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากร (บาท/คนปี)	71,589	72,427	73,791	80,083	68,593	96,070	104,989	98,928	104,720	122,781
จำนวนประชากร (พันคน)	696	700	702	705	707	710	714	717	720	723

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2556) “ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด”

จาก <http://www.nesdb.go.th>

ตารางที่ 2 สัดส่วนโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร ปี พ.ศ. 2545 – 2554

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	เฉลี่ย
ภาคเกษตร	16.81	15.48	14.50	15.33	12.70	16.29	20.74	19.82	19.15	21.41	17.22
สาขาเกษตรกรรม	16.68	15.31	14.36	15.09	12.31	16.00	20.50	19.56	18.90	21.19	16.99
สาขาประมง	0.14	0.16	0.14	0.24	0.39	0.29	0.24	0.26	0.25	0.22	0.23
นอกภาคเกษตร	83.19	84.52	85.50	84.67	87.30	83.71	79.26	80.18	80.85	78.59	82.78
สาขาเหมืองแร่	18.09	15.71	17.47	21.25	20.13	22.22	22.74	22.07	23.49	24.17	20.74
สาขาอุตสาหกรรม	36.00	39.09	36.66	32.24	32.47	33.03	30.35	29.45	29.14	28.19	32.66
สาขาไฟฟ้า	1.05	1.10	1.24	1.31	1.60	1.19	1.04	1.33	1.28	1.10	1.22
สาขาก่อสร้าง	1.66	2.01	2.27	2.20	3.32	2.51	1.69	2.21	2.35	1.89	2.21
สาขาขนส่ง ขยายปลีก	9.92	8.98	8.48	8.19	6.95	7.55	7.82	8.70	8.21	7.99	8.28
สาขาโรงแรม	0.16	0.20	0.22	0.18	0.18	0.14	0.13	0.14	0.16	0.18	0.17
สาขาการขนส่ง	1.43	1.68	1.84	1.70	1.89	1.37	1.21	1.28	1.15	1.08	1.46
สาขาตัวกลางทาง	1.65	1.67	1.97	2.27	3.41	2.86	2.62	2.77	2.63	2.47	2.43
การเงิน											

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	เฉลี่ย
สาขาอสังหาริมทรัพย์	3.91	4.06	4.06	4.16	5.57	3.52	3.05	2.86	3.19	2.67	3.71
สาขาบริหารราชการ	3.08	3.47	4.17	4.74	4.50	3.11	2.53	2.82	2.84	2.65	3.39
สาขาการศึกษา	4.82	5.01	5.29	4.57	5.25	4.63	4.57	5.00	5.03	4.93	4.91
สาขาบริการสุขภาพ	1.01	1.07	1.22	1.24	1.17	1.02	1.00	0.97	0.88	0.79	1.04
สาขาบริการชุมชน	0.36	0.45	0.59	0.57	0.66	0.44	0.45	0.49	0.43	0.42	0.49
สาขาลูกจ้างในครัวเรือน	0.05	0.03	0.02	0.05	0.20	0.12	0.05	0.09	0.07	0.05	0.07

ที่มา : จำนวน โดยใช้ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร ณ ราคาประจำปี จากตารางที่ 1

ตารางที่ 3 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจังหวัดกำแพงเพชร ปี พ.ศ. 2545 – 2554

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	เฉลี่ย
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	77.32	1.63	2.28	8.87	-14.06	40.70	9.81	-5.31	6.36	17.69	14.53
ภาคเกษตร	28.66	-6.45	-4.19	15.14	-28.80	80.45	39.77	-9.51	2.76	31.60	14.94
สาขาเกษตรกรรม	28.64	-6.69	-4.10	14.43	-29.89	82.86	40.63	-9.62	2.74	31.98	15.10
สาขาประมง	30.95	22.50	-13.19	88.58	39.39	4.13	-7.91	-0.20	4.45	3.24	17.19
นอกภาคเกษตร	92.00	3.26	3.47	7.81	-11.39	34.91	3.98	-4.22	7.24	14.40	15.15
สาขาเหมืองแร่	8.27	-11.70	13.71	32.43	-18.58	55.31	12.36	-8.10	13.21	21.09	11.80
สาขาอุตสาหกรรม	848.48	10.34	-4.08	-4.25	-13.46	43.13	0.90	-8.12	5.23	13.87	89.20
สาขาไฟฟ้า	3.47	6.77	14.91	15.48	5.05	4.00	-4.01	21.13	2.99	0.93	7.07
สาขาก่อสร้าง	6.35	23.15	15.57	5.24	29.73	6.56	-25.96	23.76	12.89	-5.41	9.19
สาขาขายส่ง ขายปลีก	73.96	-8.04	-3.45	5.22	-27.12	52.85	13.75	5.38	0.31	14.52	12.74
สาขาโรงแรม	6.85	22.13	14.71	-12.55	-11.92	7.89	2.62	-2.12	24.39	37.26	8.93
สาขาการขนส่ง	-1.86	19.26	12.00	0.50	-4.24	1.77	-2.46	-0.56	-3.87	10.26	3.08
สาขาค้ากลางทางการเงิน	11.51	3.27	20.66	24.99	29.09	18.29	0.66	-0.01	0.82	10.61	11.99

ตารางที่ 3 (ต่อ)

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	2554	เฉลี่ย
สาขาสังหาริมทรัพย์	10.15	5.56	2.42	11.51	14.90	-10.98	-4.82	-11.34	18.73	-1.48	3.47
สาขาบริหารราชการ	2.18	14.39	23.14	23.61	-18.36	-2.88	-10.65	5.71	7.11	9.92	5.42
สาขาการศึกษา	34.54	5.52	8.11	-5.89	-1.34	24.05	8.46	3.52	6.94	15.53	9.94
สาขาบริการสุขภาพ	8.87	7.94	16.43	10.39	-18.89	23.00	7.70	-7.73	-3.49	5.42	4.97
สาขาบริการชุมชน	-0.46	26.73	35.26	5.98	-0.81	-5.88	11.58	3.85	-7.86	14.35	8.27
สาขาลูกจ้างในครัวเรือน	62.08	-40.08	-27.11	157.77	254.95	-18.58	-53.22	69.55	-15.80	-20.37	36.92

ที่มา : คำนวณโดยใช้ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชร ณ ราคาประจำปี จากตารางที่ 1

ตารางที่ 4 ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณค่าแบบจำลองการถดถอยพหุคูณ

หน่วย : ล้านบาท

ไตรมาส	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ¹	รายจ่ายประจำ ²	รายจ่ายลงทุน ²	การลงทุนภาคเอกชน ³	การบริโภคภาคครัวเรือน ⁴
Q1/2545	12,464	867	777	4,612	6,481
Q2/2545	12,584	922	661	4,656	6,544
Q3/2545	13,486	1,084	576	4,990	7,013
Q4/2545	11,322	913	574	4,189	5,888
Q1/2546	12,667	853	816	4,433	6,587
Q2/2546	12,458	938	646	4,360	6,478
Q3/2546	12,859	1,084	605	4,501	6,687
Q4/2546	12,684	914	574	4,439	6,596
Q1/2547	12,956	889	852	4,146	6,737
Q2/2547	12,158	957	635	3,891	6,322
Q3/2547	13,948	1,118	613	4,463	7,253
Q4/2547	12,763	960	448	4,084	6,637

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

ไตรมาส	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ¹	รายจ่ายประจำ ²	รายจ่ายลงทุน ²	การลงทุนภาคเอกชน ³	การบริโภคภาคครัวเรือน ⁴
Q1/2548	13,105	667	598	3,800	6,815
Q2/2548	14,250	867	709	4,133	7,410
Q3/2548	14,458	1,130	556	4,193	7,518
Q4/2548	14,609	850	828	4,236	7,596
Q1/2549	15,248	783	810	4,269	7,929
Q2/2549	14,859	857	692	4,161	7,727
Q3/2549	16,855	1,033	883	4,719	8,765
Q4/2549	16,773	869	588	4,696	8,722
Q1/2550	17,055	1,025	494	4,605	8,868
Q2/2550	16,854	898	877	4,551	8,764
Q3/2550	17,884	1,051	637	4,829	9,300
Q4/2550	16,426	917	539	4,435	8,542

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

ไตรมาส	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ¹	รายจ่ายประจำ ²	รายจ่ายลงทุน ²	การลงทุนภาคเอกชน ³	การบริโภคภาคครัวเรือน ⁴
Q1/2551	18,728	985	799	5,135	10,300
Q2/2551	19,048	1,014	816	5,223	10,476
Q3/2551	19,125	1,087	535	5,244	10,519
Q4/2551	18,011	968	350	4,938	9,906
Q1/2552	16,733	767	789	4,034	9,233
Q2/2552	17,825	1,038	484	4,298	9,836
Q3/2552	18,955	1,084	394	4,570	10,459
Q4/2552	17,418	920	490	4,199	9,611
Q1/2553	18,860	1,104	871	4,673	10,133
Q2/2553	18,547	1,067	189	4,596	9,965
Q3/2553	19,045	1,322	488	4,719	10,233
Q4/2553	18,987	1,235	252	4,705	10,202

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

ไตรมาส	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ¹	รายจ่ายประจำ ²	รายจ่ายลงทุน ²	การลงทุนภาคเอกชน ³	การบริโภคภาคครัวเรือน ⁴
Q1/2554	22,196	1,085	823	5,831	12,095
Q2/2554	21,458	1,449	527	5,637	11,692
Q3/2554	22,547	1,578	816	5,923	12,286
Q4/2554	22,584	1,390	443	5,933	12,306

ที่มา : จากการคำนวณ

- ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดกำแพงเพชรจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำแนกเป็นรายไตรมาสจากแบบจำลองประมาณการเศรษฐกิจของสำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร
- ข้อมูลรายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุนของหน่วยงานภาครัฐที่เบิกจ่ายจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ และข้อมูลรายจ่ายประจำและรายจ่ายลงทุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรายไตรมาสจากฐานข้อมูลเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัด
- ข้อมูลการลงทุนภาคเอกชนจังหวัดกำแพงเพชรจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยคำนวณจากข้อมูลการลงทุนภาคเอกชนรายไตรมาสจากสัดส่วนของมูลค่าการลงทุนภาคเอกชนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดรายปี
- ข้อมูลการบริโภคภาคครัวเรือนจังหวัดกำแพงเพชรรวบรวมจากสำนักงานสรรพากรพื้นที่กำแพงเพชรและสำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร

ภาคผนวก ข

ค่าทางสถิติที่ได้จากการประมวลผลและข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณ

ตารางที่ 5 แสดงค่าทางสถิติที่ได้จากการประมวลผล

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	C, G2, EM, G1, W, I(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: GPP

Model Summary(b)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics					Durbin-Watson
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	.998(a)	.975	.975	0.57280	.950	1085.13	4	35	.000	2.277

a Predictors: (Constant), C, G2, G1, I

b Dependent Variable: GPP

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	747.491	4	186.873	268.772	.000(a)
	Residual	11.484	35	.328		
	Total	758.975	39			

a Predictors: (Constant), C, G2, G1, I

b Dependent Variable: GPP

Coefficients(a)

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	18.721	0.724		0.034	0.000
	G1	2.487	0.991	.055	0.147	0.000
	G2	3.856	0.761	.067	0.521	0.000
	I	5.892	0.894	.269	0.997	0.000
	C	4.743	0.806	.235	0.742	0.000

a Dependent Variable: GPP

Residuals Statistics(a)

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	11321.76	22583.93	16269.77	3160.755	40
Residual	76	75	50	94	40
Std. Predicted Value	-1.1277	1.7751	0.0000	0.54263	40
	-1.565	1.998	0.000	1.000	
Std. Residual	-1.969	3.099	0.000	0.947	40

a Dependent Variable: GPP

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวอัจฉรา ทองพันชั่ง
วัน เดือน ปี	23 สิงหาคม 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (สาขาการบัญชี) มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
สถานที่ทำงาน	สำนักงานคลังจังหวัดกำแพงเพชร
ตำแหน่ง	นักวิชาการคลังชำนาญการ

